II

(Ανακοινώσεις)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2014-2020)

(2014/C 200/01)

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ . . . 2

1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ . . . 3

1.1. Πεδίο εφαρμογής . . . 3

1.2. Μέτρα ενίσχυσης που καλύπτονται από τις κατευθυντήριες γραμμές . . . 5

1.3. Ορισμοί . . . 5

2. ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ . . . 10

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 107 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Γ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ . . . 11

3.1. Κοινές αρχές αξιολόγησης . . . 11

3.2. Γενικές διατάξεις συμβατότητας . . . 12

3.3. Ενισχύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές . . . 23

3.4. Μέτρα ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένης της συμπαραγωγής και της τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης . . . 28

3.5. Ενισχύσεις για την αποδοτική χρήση των πόρων και ειδικότερα ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων . . . 30

3.6. Ενισχύσεις για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CCS) . . . 31

3.7. Ενισχύσεις υπό μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από περιβαλλοντικούς φόρους και υπό μορφή μειώσεων στη χρηματοδοτική στήριξη για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές . . . 32

3.8. Ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές . . . 36

3.9. Ενισχύσεις για επάρκεια παραγωγής . . . 38

3.10. Ενισχύσεις υπό τη μορφή καθεστώτων εμπορεύσιμων αδειών . . . 41

3.11. Ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων . . . 41

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ . . . 42

5. ΕΦΑΡΜΟΓΗ . . . 43

6. ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ . . . 44

7. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ . . . 44

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

(1) Για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο οι κρατικές ενισχύσεις να επιφέρουν στρέβλωση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και να επηρεάσουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών κατά τρόπο που αντιβαίνει στο κοινό συμφέρον, το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («η Συνθήκη») ορίζει την αρχή της απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφοι 2 και 3 της Συνθήκης.

(2) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, η Επιτροπή δύναται να θεωρήσει συμβατές με την εσωτερική αγορά τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον.

(3) Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» ([1]) επικεντρώνεται στη δημιουργία των συνθηκών για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Για τον σκοπό αυτό, έχουν τεθεί ορισμένοι πρωταρχικοί στόχοι, συμπεριλαμβανομένων στόχων για την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή βιωσιμότητα: i) μείωση κατά 20 % των ενωσιακών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990· ii) αύξηση κατά 20 % του ποσοστού της ενωσιακής κατανάλωσης ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές· και iii) βελτίωση κατά 20 % της ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Οι δύο πρώτοι από αυτούς τους δεσμευτικούς σε εθνικό επίπεδο στόχους τέθηκαν σε εφαρμογή με τη «Δέσμη μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια» ([2]).

(4) Στις 22 Ιανουαρίου 2014 η Επιτροπή πρότεινε τους στόχους σχετικά με την ενέργεια και το κλίμα που πρέπει να εκπληρωθούν έως το 2030 στην ανακοίνωση με τίτλο «Πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια κατά την περίοδο από το 2020 έως το 2030» ([3]) (πλαίσιο 2030). Οι πυλώνες του προτεινόμενου πλαισίου είναι: i) μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 40 % σε σύγκριση με τις εκπομπές του 1990, ii) δεσμευτικός στόχος σε επίπεδο ΕΕ για ποσοστό συμμετοχής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές τουλάχιστον 27 %, iii) ανανεωμένες φιλόδοξες πολιτικές ενεργειακής απόδοσης και iv) νέο σύστημα διακυβέρνησης και σύνολο νέων δεικτών για τη διασφάλιση ανταγωνιστικού και ασφαλούς ενεργειακού συστήματος.

(5) Οι γενικοί στόχοι που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη (3) έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Η πρωτοβουλία «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους» ([4]) είναι μία από τις επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες οι οποίες προτείνονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για τη στήριξη της επίτευξης τω στόχων αυτών. Αυτή η εμβληματική πρωτοβουλία αποσκοπεί στη δημιουργία ενός πλαισίου πολιτικών που θα υποστηρίζουν τη μετάβαση προς μια οικονομία με αποτελεσματική χρήση των πόρων και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, η οποία συμβάλλει:

α) στην αύξηση των οικονομικών επιδόσεων με παράλληλη μείωση της χρήσης των πόρων·

β) στον εντοπισμό και τη δημιουργία νέων ευκαιριών οικονομικής ανάπτυξης και προώθησης της καινοτομίας και στην ώθηση της ενωσιακής ανταγωνιστικότητας·

γ) στην επίτευξη ασφάλειας του εφοδιασμού με βασικούς πόρους·

δ) στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και στον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της χρήσης των πόρων.

(6) Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι τόσο στον χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη ([5]) όσο και σε σειρά συμπερασμάτων του Συμβουλίου ζητείται η σταδιακή κατάργηση των επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων ([6]). Συνεπώς, στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι αρνητικές επιπτώσεις των επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων, συνεκτιμώντας παράλληλα την ανάγκη να διασφαλιστούν οι ισορροπίες μεταξύ των διαφόρων τομέων και πολιτικών, όπως αναγνωρίζεται στην εμβληματική πρωτοβουλία. Οι ενισχύσεις για την εξόρυξη ορυκτών καυσίμων δεν περιλαμβάνονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.

([1]) COM(2010) 2020 τελικό της 3.3.2010.

([2]) Απόφαση αριθ. 406/2009/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009 (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 136) και Οδηγία 2009/28/ΕΚ της 23ης Απριλίου 2009 (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 16).

([3]) Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια κατά την περίοδο από το 2020 έως το 2030 [COM(2014) 15 final] της 22.1.2014.

([4]) COM(2011) 21 της 26.1.2011.

([5]) COM(2011) 571 τελικό της 20.9.2011.

([6]) Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 23ης Μαΐου 2013 επιβεβαιώνεται η ανάγκη για τη σταδιακή κατάργηση των περιβαλλοντικά και οικονομικά επιζήμιων επιδοτήσεων, συμπεριλαμβανομένων αυτών για τα ορυκτά καύσιμα, με σκοπό την προώθηση επενδύσεων σε νέες και έξυπνες ενεργειακές υποδομές.

(7) Ο χάρτης πορείας ζητεί επίσης από τα κράτη μέλη να καλύψουν τα κενά στις επιδόσεις τους όσον αφορά την αποκόμιση των οφελών που παρέχει η ενωσιακή νομοθεσία ([7]). Για να αποφευχθούν οι επιζήμιες επιπτώσεις των μέτρων κρατικής ενίσχυσης στο περιβάλλον, τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς την ενωσιακή περιβαλλοντική νομοθεσία και να διενεργούν εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων όταν τούτο απαιτείται από το δίκαιο της Ένωσης, καθώς και να εξασφαλίζουν όλες τις σχετικές άδειες.

(8) Στην ανακοίνωση με τίτλο «Ενέργεια 2020 – Μια στρατηγική για ανταγωνιστική, αειφόρο και ασφαλή ενέργεια» ([8]), η οποία συνιστά μέρος της εμβληματικής πρωτοβουλίας «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους», διατυπώνεται το συμπέρασμα ότι οι στόχοι για μια ασφαλή, προσιτή και αειφόρο ενεργειακή αγορά θα υπονομευθούν εκτός και αν αναβαθμιστούν τα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, οι απαρχαιωμένες εγκαταστάσεις αντικατασταθούν από ανταγωνιστικές και καθαρότερες εναλλακτικές λύσεις και η ενέργεια χρησιμοποιηθεί αποδοτικότερα σε ολόκληρη την ενεργειακή αλυσίδα.

(9) Στο πλαίσιο 2030) διατυπώνεται μια φιλόδοξη δέσμευση για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σύμφωνα με τον χάρτη πορείας για το 2050. Για να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος θα πρέπει να ακολουθηθεί μια αποδοτική ως προς το κόστος προσέγγιση, η οποία θα παρέχει ευελιξία στα κράτη μέλη προκειμένου να καθορίσουν τη μετάβαση σε ένα σύστημα χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών κατάλληλο για τις ειδικές συνθήκες τους και να ενθαρρύνουν την πολιτική έρευνας και καινοτομίας για να στηρίξουν το πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια μετά το 2020. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές τηρούν τις εν λόγω αρχές και προετοιμάζουν το έδαφος για το πλαίσιο 2030.

(10) Στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές η Επιτροπή καθορίζει τους όρους βάσει των οποίων οι ενισχύσεις στον τομέα της ενέργειας και του περιβάλλοντος δύνανται να θεωρηθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

(11) Στην ανακοίνωσή της για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις ([9]), η Επιτροπή ανακοίνωσε τρεις στόχους, η υλοποίηση των οποίων επιδιώκεται με τον εκσυγχρονισμό του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων:

α) την προώθηση της βιώσιμης, έξυπνης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε μια ανταγωνιστική εσωτερική αγορά·

β) την εστίαση του εκ των προτέρων ελέγχου της Επιτροπής στις υποθέσεις με τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά και συγχρόνως την ενίσχυση της συνεργασίας με τα κράτη μέλη στην επιβολή της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων·

γ) την απλούστευση των κανόνων και την επιτάχυνση της διαδικασίας λήψης των αποφάσεων.

(12) Συγκεκριμένα, η ανακοίνωση ζητούσε την υιοθέτηση μιας κοινής προσέγγισης ως προς την αναθεώρηση των διαφόρων κατευθυντήριων γραμμών και πλαισίων, η οποία θα βασίζεται στην ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών μέσω της καλύτερης συμβολής των κρατικών ενισχύσεων στους στόχους κοινού ενδιαφέροντος, στον αυστηρότερο έλεγχο όσον αφορά τον χαρακτήρα κινήτρου, στον περιορισμό της ενίσχυσης στο ελάχιστο απαιτούμενο και στην αποτροπή δυνητικών αρνητικών επιπτώσεων των ενισχύσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές. Οι όροι συμβατότητας που ορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται σε αυτές τις κοινές αρχές αξιολόγησης.

1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

1.1. Πεδίο εφαρμογής

(13) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται στις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για σκοπούς προστασίας του περιβάλλοντος ή για ενεργειακούς σκοπούς σε όλους τους τομείς που διέπονται από τη Συνθήκη, εφόσον τα μέτρα καλύπτονται από την ενότητα 1.2. Εφαρμόζονται επίσης στους τομείς εκείνους που υπόκεινται σε ειδικούς ενωσιακούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις (μεταφορές ([10]), άνθρακας, γεωργία, δασοκομία, αλιεία και υδατοκαλλιέργεια), εκτός εάν οι ειδικοί αυτοί κανόνες ορίζουν διαφορετικά.

([7]) Άλλες νομοθετικές πράξεις όπως η οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 16), («η οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας») περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, απαιτήσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα των βιοκαυσίμων και την αμεροληψία στο άρθρο 17 παράγραφοι 1 έως 8.

([8]) COM(2010) 639 της 10.11.2010.

([9]) COM(2012) 209 της 8.5.2012.

([10]) Ειδικότερα, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές ισχύουν με την επιφύλαξη των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις (ΕΕ C 184 της 22.7.2008, σ. 13). Οι κατευθυντήριες γραμμές για τους σιδηροδρόμους επιτρέπουν διάφορες μορφές ενισχύσεων, μεταξύ άλλων ενισχύσεις για τη μείωση του εξωτερικού κόστους των σιδηροδρομικών μεταφορών. Οι εν λόγω ενισχύσεις καλύπτονται από την ενότητα 6.3 των κατευθυντήριων γραμμών για τους σιδηροδρόμους και αποσκοπούν στη συνεκτίμηση του γεγονότος ότι οι σιδηροδρομικές μεταφορές επιτρέπουν την αποφυγή του εξωτερικού κόστους σε σύγκριση με ανταγωνιστικούς τρόπους μεταφοράς. Υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλοι οι όροι της ενότητας 6.3 των κατευθυντήριων γραμμών για τους σιδηροδρόμους και υπό την προϋπόθεση ότι οι ενισχύσεις χορηγούνται χωρίς να εισάγουν διακρίσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις για τη μείωση του εξωτερικού κόστους.

(14) Για τη γεωργία, την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται στις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος υπέρ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή. Στους εν λόγω τομείς εφαρμόζονται οι ακόλουθοι όροι:

α) για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας, εφόσον η ενίσχυση αφορά δαπάνες επιλέξιμες βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου ([11]), ή το διάδοχο ταμείο ([12]), η μέγιστη επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης είναι το υψηλότερο ποσοστό είτε της ενίσχυσης που προβλέπεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές είτε της ενίσχυσης που θεσπίζεται στον εν λόγω κανονισμό.

β) στον τομέα της γεωργικής πρωτογενούς παραγωγής και των συγχρηματοδοτούμενων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) μέτρων, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται μόνο στον βαθμό που στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας 2007 - 2013 ([13]), όπως τροποποιήθηκαν ή αντικαταστάθηκαν, δεν προβλέπονται ειδικοί κανόνες.

γ) στον τομέα της αλιείας και της γεωργικής πρωτογενούς παραγωγής οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται μόνο στις περιπτώσεις όπου δεν υφίστανται ειδικές διατάξεις σχετικά με ενισχύσεις για στόχους περιβαλλοντικής προστασίας ή ενεργειακούς στόχους.

(15) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν εφαρμόζονται:

α) στον σχεδιασμό και την κατασκευή φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, μηχανημάτων ή μέσων μεταφοράς που προορίζονται να λειτουργήσουν με λιγότερους φυσικούς πόρους και στις δράσεις που αναλαμβάνονται εντός εργοστασίων ή άλλων μονάδων παραγωγής με σκοπό τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγιεινής ([14])·

β) στη χρηματοδότηση των μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας που σχετίζονται με τις υποδομές αεροπορικών, οδικών, σιδηροδρομικών, εσωτερικών πλωτών και θαλάσσιων μεταφορών·

γ) στο λανθάνον κόστος όπως ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με λανθάνον κόστος ([15])·

δ) στις κρατικές ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία ([16]) οι οποίες υπόκεινται στους κανόνες που ορίζονται στο κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία ([17])·

ε) στις κρατικές ενισχύσεις για μέτρα που αφορούν τη βιοποικιλότητα ([18]).

(16) Οι ενισχύσεις για το περιβάλλον και την ενέργεια δεν μπορούν να χορηγούνται σε προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται για τους σκοπούς των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών από τις εφαρμοστέες κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ([19]), όπως τροποποιήθηκαν ή αντικαταστάθηκαν.

([11]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 2006, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΕ L 223 της 15.8.2006, σ. 1).

([12]) Βλέπε πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, COM(2011) 804 τελικό.

([13]) ΕΕ C 319 της 27.12.2006, σ. 1. Τούτο ισχύει και για το πλαίσιο που αντικαθιστά τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, του οποίου η ισχύς λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2013.

([14]) Οι περιβαλλοντικές ενισχύσεις προκαλούν εν γένει λιγότερες στρεβλώσεις και είναι περισσότερο αποτελεσματικές όταν χορηγούνται στον καταναλωτή/χρήστη φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων αντί του παραγωγού/κατασκευαστή του φιλικού προς το περιβάλλον προϊόντος. Επιπλέον, η χρήση περιβαλλοντικών σημάτων και ισχυρισμών σε προϊόντα μπορεί να συνιστά ένα άλλο μέσο το οποίο επιτρέπει σε καταναλωτές/χρήστες να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις για αγορά και το οποίο αυξάνει τη ζήτηση φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων. Όταν είναι ορθά σχεδιασμένα, αναγνωρισμένα, κατανοητά, αξιόπιστα και θεωρούμενα ως συναφή από τους καταναλωτές, τα ισχυρά περιβαλλοντικά σήματα και οι αληθινοί περιβαλλοντικοί ισχυρισμοί μπορούν να αποτελέσουν ισχυρό εργαλείο για την καθοδήγηση και τη διαμόρφωση (καταναλωτικής) συμπεριφοράς για φιλικότερες προς το περιβάλλον επιλογές. Η χρησιμοποίηση ενός αξιόπιστου καθεστώτος σήμανσης/πιστοποίησης με σαφή κριτήρια το οποίο υπόκειται σε εξωτερικό έλεγχο (τρίτων) θα καταστεί ένας από τους αποτελεσματικότερους τρόπους ώστε οι επιχειρήσεις να καταδεικνύουν σε καταναλωτές και ενδιαφερόμενους φορείς ότι πληρούν υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα. Υπό αυτό το πρίσμα, η Επιτροπή δεν περιλαμβάνει στο πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών ειδικούς κανόνες σχετικά με ενισχύσεις για τον σχεδιασμό και την παραγωγή φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων.

([15]) Εκδόθηκε από την Επιτροπή στις 26 Ιουλίου 2001 και κοινοποιήθηκε στα κράτη μέλη με την επιστολή SG(2001) D/290869 της 6ης Αυγούστου 2001.

([16]) Οι κατευθυντήριες γραμμές περιλαμβάνουν πριμοδότηση για έργα οικολογικής καινοτομίας που είναι σε μεγάλο βαθμό καινοτόμες και φιλικές προς το περιβάλλον επενδύσεις.

([17]) ΕΕ C 323 της 30.12.2006, σ. 1.

([18]) Υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων με αριθ. πρωτοκόλλου: SA.31243 (2012/N) και NN8/2009.

([19]) Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2).

(17) Κατά την αξιολόγηση των ενισχύσεων που χορηγούνται σε επιχείρηση για την οποία εκκρεμεί εντολή ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη το ποσό της ενίσχυσης που απομένει να ανακτηθεί ([20]).

1.2. Μέτρα ενίσχυσης που καλύπτονται από τις κατευθυντήριες γραμμές

(18) Η Επιτροπή έχει εντοπίσει σειρά περιβαλλοντικών και ενεργειακών μέτρων για τα οποία οι κρατικές ενισχύσεις υπό ορισμένους όρους ενδέχεται να είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης:

α) ενισχύσεις για την υπέρβαση ενωσιακών προτύπων ή για την αύξηση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας ελλείψει ενωσιακών προτύπων (συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων για την αγορά νέων οχημάτων μεταφοράς)·

β) ενισχύσεις για την πρόωρη προσαρμογή σε μελλοντικά ενωσιακά πρότυπα·

γ) ενισχύσεις για εκπόνηση περιβαλλοντικών μελετών·

δ) ενισχύσεις για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων•

ε) ενισχύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές•

στ) ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένης της συμπαραγωγής και της τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης·

ζ) ενισχύσεις για την αποδοτική χρήση των πόρων και ειδικότερα ενισχύσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων·

η) ενισχύσεις για τη δέσμευση, τη μεταφορά και την αποθήκευση CO_2 (συμπεριλαμβανομένων μεμονωμένων στοιχείων της αλυσίδας Carbon Capture and Storage – CCS)·

θ) ενισχύσεις υπό μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από περιβαλλοντικούς φόρους·

ι) ενισχύσεις υπό μορφή εκπτώσεων στη χρηματοδοτική στήριξη για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές·

ια) ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές·

ιβ) ενισχύσεις για μέτρα επάρκειας παραγωγής·

ιγ) ενισχύσεις υπό μορφή εμπορεύσιμων αδειών

ιδ) ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων.

1.3. Ορισμοί

(19) Για τους σκοπούς των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

(1) «προστασία του περιβάλλοντος»: κάθε ενέργεια που αποσκοπεί στην αποκατάσταση ή στην πρόληψη ζημιών στο φυσικό περιβάλλον ή στους φυσικούς πόρους από δραστηριότητες του ίδιου του δικαιούχου, στη μείωση του κινδύνου τέτοιων ζημιών ή στην αποτελεσματικότερη χρήση των φυσικών πόρων, περιλαμβανομένων μέτρων για την εξοικονόμηση ενέργειας και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·

(2) «ενεργειακή απόδοση»: ποσότητα εξοικονομούμενης ενέργειας, η οποία προσδιορίζεται με τη μέτρηση ή/και τον κατ' εκτίμηση υπολογισμό της κατανάλωσης πριν από και μετά την εφαρμογή ενός μέτρου βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, με ταυτόχρονη εξασφάλιση της σταθερότητας των εξωτερικών συνθηκών που επηρεάζουν την ενεργειακή κατανάλωση·

(3) «ενωσιακό πρότυπο»:

α) υποχρεωτικό ενωσιακό πρότυπο που καθορίζει τα επίπεδα που πρέπει να επιτευχθούν από περιβαλλοντική άποψη από μεμονωμένες επιχειρήσεις ([21]), ή

([20]) Βλέπε σχετικά τις συνεκδικασθείσες υποθέσεις της 13ης Σεπτεμβρίου 1995, T-244/93 και T-486/93, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 1995, σ. II-02265 και την Ανακοίνωση της Επιτροπής – Για μια αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες τα κράτη μέλη διατάσσονται να ανακτήσουν παράνομες και ασυμβίβαστες κρατικές ενισχύσεις (ΕΕ C 272 της 15.11.2007, σ. 4).

([21]) Κατά συνέπεια, τα πρότυπα ή οι στόχοι που καθορίζονται σε ενωσιακό επίπεδο και είναι δεσμευτικά για τα κράτη μέλη αλλά όχι για τις μεμονωμένες επιχειρήσεις, δεν θεωρούνται ενωσιακά πρότυπα.

β) η υποχρέωση χρήσης, δυνάμει της οδηγίας 2010/75/ΕΕ ([22]), των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών (ΒΔΤ) και της διασφάλισης ότι τα επίπεδα εκπομπών ρύπων δεν είναι υψηλότερα από όσο εάν εφαρμόζονταν οι ΒΔΤ. Για τις περιπτώσεις όπου τα επίπεδα εκπομπών που συνδέονται με τις ΒΔΤ καθορίστηκαν σύμφωνα με πράξεις που εγκρίθηκαν δυνάμει της οδηγίας 2010/75/ΕΕ, τα εν λόγω επίπεδα θα είναι εφαρμοστέα για τους σκοπούς των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών. Σε περιπτώσεις όπου τα εν λόγω επίπεδα εκφράζονται ως φάσμα, θα είναι εφαρμοστέο το όριο όπου επιτυγχάνεται πρώτα η ΒΔΤ.

(4) «οικολογική καινοτομία»: κάθε καινοτόμος δραστηριότητα που έχει ως αποτέλεσμα ή στόχο τη σημαντική βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος, μεταξύ άλλων νέες διαδικασίες παραγωγής, νέα προϊόντα ή υπηρεσίες, νέες μεθόδους διαχείρισης και άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, των οποίων η χρήση ή εφαρμογή ενδέχεται να αποτρέψει ή να μειώσει σημαντικά τους κινδύνους για το περιβάλλον, τη ρύπανση και άλλες αρνητικές επιπτώσεις που προκύπτουν από τη χρησιμοποίηση πόρων, καθ' όλη τη διάρκεια των σχετικών δραστηριοτήτων.

Για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, δεν θεωρούνται καινοτομίες:

i) οι ελάσσονες αλλαγές ή βελτιώσεις·

ii) η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ή της ικανότητας παροχής υπηρεσιών μέσω της προσθήκης συστημάτων μεταποίησης ή εφοδιαστικής που είναι παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται ήδη·

iii) οι αλλαγές στις επιχειρηματικές πρακτικές, στην οργάνωση του χώρου εργασίας ή στις εξωτερικές σχέσεις που βασίζονται σε οργανωτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται ήδη στην επιχείρηση·

iv) οι αλλαγές στη στρατηγική της επιχείρησης·

v) οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές·

vi) η παύση χρήσης μιας διαδικασίας·

vii) η απλή αναπλήρωση/αντικατάσταση ή επέκταση κεφαλαίου·

viii) οι αλλαγές που απορρέουν αμιγώς από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, οι τακτικές εποχικές και άλλες αλλαγές που οφείλονται στη συγκυρία·

ix) η εμπορία νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων προϊόντων·

(5) «ανανεώσιμες πηγές ενέργειας»: οι ακόλουθες ανανεώσιμες, μη ορυκτές πηγές ενέργειας: αιολική, ηλιακή, αεροθερμική, γεωθερμική, υδροθερμική και ωκεάνια ενέργεια, υδροηλεκτρική ενέργεια, βιομάζα, αέρια χώρων ταφής απορριμμάτων, αέρια που παράγονται σε μονάδες επεξεργασίας λυμάτων και βιοαέρια·

(6) «βιομάζα»: το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα προϊόντων, αποβλήτων και καταλοίπων από γεωργικές (συμπεριλαμβανομένων φυτικών και ζωικών ουσιών), δασοκομικές και συναφείς βιομηχανικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, καθώς και βιοαέρια και το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα των βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων·

(7) ως «βιοκαύσιμα» νοούνται τα υγρά ή αέρια καύσιμα για τις μεταφορές τα οποία παράγονται από βιομάζα·

(8) «βιορευστά»: υγρά καύσιμα για ενεργειακούς σκοπούς, εκτός από κίνηση, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρικής ενέργειας και της θέρμανσης και της ψύξης, τα οποία παράγονται από βιομάζα·

(9) «βιώσιμα βιοκαύσιμα»: τα βιοκαύσιμα που πληρούν τα κριτήρια βιωσιμότητας που προβλέπονται στο άρθρο 17 της οδηγίας (ΕΚ) αριθ. 2009/28 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([23]) σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και ενδεχόμενες τροποποιήσεις ([24])·

(10) «μηχανισμός συνεργασίας»: μηχανισμός που πληροί τις προϋποθέσεις των άρθρων 6, 7 ή 8 της οδηγίας (ΕΚ) αριθ. 2009/28·

(11) «ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές»: η ενέργεια που παράγεται από μονάδες που χρησιμοποιούν μόνο ανανεώσιμες πηγές, καθώς και το μερίδιο, ως προς τη θερμογόνο ισχύ, της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε υβριδικές εγκαταστάσεις οι οποίες χρησιμοποιούν και συμβατικές πηγές ενέργειας και περιλαμβάνεται επίσης ο ανανεώσιμος ηλεκτρισμός που χρησιμοποιείται για τα συστήματα αποθήκευσης, εξαιρουμένου του ηλεκτρισμού που παράγεται ως αποτέλεσμα των συστημάτων αποθήκευσης·

([22]) Οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) (ΕΕ L 334 της 17.12.2010, σ. 17).

([23]) Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 16).

([24]) Τα κριτήρια βιωσιμότητας εφαρμόζονται επίσης στα βιορευστά σύμφωνα με την οδηγία (ΕΚ) αριθ. 2009/28.

(12) «συμπαραγωγή» ή συνδυασμένη παραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας νοείται η ταυτόχρονη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ή/και μηχανικής ενέργειας·

(13) «συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης»: η συμπαραγωγή που ανταποκρίνεται στον ορισμό της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης όπως διατυπώνεται στο άρθρο 2 σημείο 34 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ ([25])·

(14) «αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης»: σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης που ανταποκρίνεται στον ορισμό του αποδοτικού συστήματος τηλεθέρμανσης και της τηλεψύξης, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 2 σημεία 41 και 42 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ ([26]). Ο ορισμός συμπεριλαμβάνει τις μονάδες και το δίκτυο παραγωγής θέρμανσης/ψύξης (συμπεριλαμβανομένων των συναφών εγκαταστάσεων) που απαιτούνται για τη διανομή της θέρμανσης/ψύξης από τις μονάδες παραγωγής στις εγκαταστάσεις του πελάτη·

(15) «περιβαλλοντικός φόρος»: φόρος με ειδική φορολογητέα βάση που έχει σαφώς αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον ή στόχος του οποίου είναι η φορολόγηση ορισμένων δραστηριοτήτων, αγαθών ή υπηρεσιών ώστε να μπορεί να περιληφθεί το σχετικό περιβαλλοντικό κόστος στην τιμή τους ή/και οι παραγωγοί και οι καταναλωτές να προσανατολιστούν σε δραστηριότητες που σέβονται περισσότερο το περιβάλλον·

(16) «ελάχιστο φορολογικό επίπεδο της ΕΕ»: το ελάχιστο επίπεδο φορολογίας που προβλέπεται στην ενωσιακή νομοθεσία· για τα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια, ως το ελάχιστο επίπεδο φορολογίας που καθορίζεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου ([27])·

(17) «μικρομεσαίες επιχειρήσεις» (εφεξής ΜΜΕ): οι επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στη σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων ([28])·

(18) «μεγάλες επιχειρήσεις»: επιχειρήσεις που δεν εμπίπτουν στον ορισμό των ΜΜΕ·

(19) «μεμονωμένη ενίσχυση»: η ενίσχυση που χορηγείται είτε στο πλαίσιο καθεστώτος είτε σε ad hoc βάση·

(20) «ένταση ενίσχυσης»: το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό επί των επιλέξιμων δαπανών· όλα τα στοιχεία πρέπει να υπολογίζονται προ οιωνδήποτε φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων· όπου η ενίσχυση καταβάλλεται με μορφή άλλη εκτός της επιχορήγησης, το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να είναι το ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης· οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις πρέπει να υπολογίζονται στην αξία τους κατά τη χρονική στιγμή της χορήγησης· το επιτόκιο που θα χρησιμοποιείται για την αναγωγή αυτή και για τον υπολογισμό του ποσού της ενίσχυσης στα χαμηλότοκα δάνεια πρέπει να είναι το επιτόκιο αναφοράς που ισχύει κατά τη στιγμή της χορήγησης. Η ένταση της ενίσχυσης υπολογίζεται ανά δικαιούχο·

(21) «λειτουργικά οφέλη»: για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών, ιδίως η εξοικονόμηση κόστους ή η πρόσθετη επικουρική παραγωγή που συνδέεται άμεσα με τις πρόσθετες επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και, ενδεχομένως, τα οφέλη που προκύπτουν από άλλα μέτρα στήριξης, είτε αυτά συνιστούν κρατική ενίσχυση είτε όχι (μεταξύ άλλων ενισχύσεις λειτουργίας που χορηγήθηκαν για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εγγυημένες τιμές αγοράς ανανεώσιμης ενέργειας ή άλλα μέτρα στήριξης)·

(22) «λειτουργικές δαπάνες»: για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών, ιδίως οι πρόσθετες δαπάνες παραγωγής όπως δαπάνες συντήρησης που απορρέουν από την πρόσθετη επένδυση για την προστασία του περιβάλλοντος·

(23) «ενσώματα περιουσιακά στοιχεία»: για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών, οι επενδύσεις σε εκτάσεις γης οι οποίες είναι απόλυτα αναγκαίες για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, επενδύσεις σε κτίρια, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό που προορίζονται για τον περιορισμό ή την εξάλειψη της ρύπανσης και των οχλήσεων, και επενδύσεις για την προσαρμογή των μεθόδων παραγωγής προκειμένου να προστατευθεί το περιβάλλον·

(24) «άυλα περιουσιακά στοιχεία»: για τους σκοπούς υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών, οι δαπάνες που συνδέονται με τη μεταφορά τεχνολογίας υπό μορφή απόκτησης αδειών εκμετάλλευσης ή κατοχυρωμένης και μη κατοχυρωμένης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνογνωσίας, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) το άυλο περιουσιακό στοιχείο πρέπει να θεωρείται αποσβέσιμο στοιχείο ενεργητικού,

β) πρέπει να έχει αγοραστεί με τους όρους της αγοράς από επιχειρήσεις στις οποίες ο αποκτών δεν έχει καμία εξουσία άμεσου ή έμμεσου ελέγχου,

([25]) Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1).

([26]) ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1.

([27]) Οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 2003 σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51.

([28]) ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36.

γ) πρέπει να περιλαμβάνεται στο ενεργητικό της επιχείρησης και να παραμένει στην εγκατάσταση του αποδέκτη της ενίσχυσης, όπου και να χρησιμοποιείται, επί πέντε τουλάχιστον έτη. Ο όρος αυτός δεν ισχύει εάν το άυλο περιουσιακό στοιχείο είναι τεχνικά πεπαλαιωμένο. Σε περίπτωση μεταπώλησης κατά τη διάρκεια των εν λόγω πέντε ετών, το προϊόν της πώλησης πρέπει να αφαιρεθεί από τις επιλέξιμες δαπάνες και να επιστραφεί, ενδεχομένως, ολόκληρο ή μέρος του ποσού της ενίσχυσης·

(25) «εσωτερίκευση του κόστους»: η αρχή βάσει της οποίας οι ρυπαίνουσες επιχειρήσεις θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν στο κόστος παραγωγής τους το σύνολο των δαπανών που συνδέονται με την προστασία του περιβάλλοντος·

(26) «ρυπαίνων»: εκείνος που προκαλεί άμεσα ή έμμεσα ζημίες στο περιβάλλον ή δημιουργεί συνθήκες που προκαλούν τις ζημίες αυτές ([29])·

(27) «ρύπανση»: η ζημία που προκαλείται από τον ρυπαίνοντα μέσω της άμεσης ή έμμεσης πρόκλησης ζημίας του περιβάλλοντος ή μέσω της δημιουργίας των συνθηκών που οδηγούν στην εν λόγω ζημία στο φυσικό περιβάλλον ή στους φυσικούς πόρους·

(28) «αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει»: η αρχή σύμφωνα με την οποία οι δαπάνες για μέτρα καταπολέμησης της ρύπανσης πρέπει να καταλογίζονται στον ρυπαίνοντα που την προκαλεί·

(29) «μολυσμένος χώρος»: ο χώρος στον οποίο έχει διαπιστωθεί η παρουσία, λόγω ανθρώπινης παρέμβασης, επικίνδυνων ουσιών σε επίπεδο που θεωρείται ότι συνιστά σημαντικό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον, λαμβανομένης υπόψη της τρέχουσας και εγκεκριμένης μελλοντικής χρήσης της έκτασης γης·

(30) «ενίσχυση ad hoc»: η ενίσχυση που δεν χορηγείται βάσει καθεστώτος ενισχύσεων·

(31) «ενεργειακή υποδομή»: κάθε υλικός εξοπλισμός ή εγκατάσταση που βρίσκεται στο έδαφος της Ένωσης ή συνδέει την Ένωση με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες και εμπίπτει στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) αναφορικά με την ηλεκτρική ενέργεια:

i) υποδομή για μεταφορά, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 της οδηγίας 2009/72/ΕΚ ([30])·

ii) υποδομή για διανομή, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 5 της οδηγίας 2009/72/ΕΚ ([30])·

iii) εγκαταστάσεις αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας: εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για τη μόνιμη ή προσωρινή αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας σε υπέργειες ή υπόγειες υποδομές ή γεωλογικούς χώρους, με την προϋπόθεση ότι συνδέονται άμεσα με γραμμές μεταφοράς υψηλής τάσης που έχουν σχεδιαστεί για τάση 110kV ή ανώτερη·

iv) κάθε εξοπλισμός ή εγκατάσταση που είναι ουσιώδης για την ορθή, ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων που ορίζονται στα σημεία i) έως iii), συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων προστασίας, παρακολούθησης και ελέγχου σε όλα τα επίπεδα τάσης και τους υποσταθμούς· και

v) «έξυπνα δίκτυα μεταφοράς»: κάθε εξοπλισμός, γραμμή, καλώδιο ή εγκατάσταση μεταφοράς και διανομής χαμηλής και μέσης τάσης που αποσκοπεί στην αμφίδρομη ψηφιακή επικοινωνία, τη διαδραστική και έξυπνη παρακολούθηση και διαχείριση της ηλεκτροπαραγωγής σε πραγματικό χρόνο ή σχεδόν σε πραγματικό χρόνο, τη μεταφορά, διανομή και κατανάλωση σε ένα δίκτυο ηλεκτρισμού με στόχο την ανάπτυξη ενός δικτύου που θα ενοποιεί αποτελεσματικά τη συμπεριφορά και τις ενέργειες όλων των συνδεδεμένων σε αυτό χρηστών —εταιρείες ηλεκτροπαραγωγής, καταναλωτές και όσων έχουν και τις δύο ιδιότητες— για να δημιουργηθεί οικονομικά αποδοτικό και βιώσιμο σύστημα ηλεκτρισμού που θα χαρακτηρίζεται από μικρές απώλειες, υψηλή ποιότητα, ασφάλεια του εφοδιασμού και προστασία·

β) αναφορικά με το φυσικό αέριο:

i) αγωγοί μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου και βιοαερίου που αποτελούν τμήματα ενός δικτύου, πλην των αγωγών υψηλής πίεσης που χρησιμοποιούνται στην ανάντη διανομή φυσικού αερίου·

ii) υπόγειοι χώροι αποθήκευσης που είναι συνδεδεμένοι με τους αγωγούς αερίου υψηλής πίεσης που αναφέρονται στο στοιχείο α)·

([29]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1975, περί καταλογισμού του κόστους και παρέμβασης των δημόσιων αρχών στον τομέα του περιβάλλοντος (ΕΕ L 194 της 25.7.1975, σ. 1).

([30]) Οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 55).

iii) χώροι παραλαβής, αποθήκευσης και επαναεριοποίησης ή αποσυμπίεσης υγροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ) ή συμπιεσμένου φυσικού αερίου (ΣΦΑ)· και

iv) κάθε εξοπλισμός ή εγκατάσταση που είναι ουσιώδης για την ορθή, ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος ή για τη δυνατότητα αμφίδρομης ροής, περιλαμβανομένων των σταθμών συμπίεσης·

γ) αναφορικά με το πετρέλαιο:

i) αγωγοί μεταφοράς αργού πετρελαίου·

ii) σταθμοί άντλησης και εγκαταστάσεις αποθήκευσης που είναι απαραίτητοι για τη λειτουργία αγωγών αργού πετρελαίου· και

iii) κάθε εξοπλισμός ή εγκατάσταση που είναι ουσιώδης για την ορθή, ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία του εν λόγω συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων προστασίας, παρακολούθησης και ελέγχου και των διατάξεων αντίστροφης ροής·

δ) αναφορικά με το CO_2: δίκτυα αγωγών, μεταξύ άλλων συνδεδεμένων με σταθμούς ανύψωσης της πίεσης, για τη μεταφορά CO_2 σε χώρους αποθήκευσης, με σκοπό την εισαγωγή CO_2 σε κατάλληλους υπόγειους γεωλογικούς σχηματισμούς για τη μόνιμη αποθήκευσή του·

(32) «έλλειμμα χρηματοδότησης»: η διαφορά μεταξύ των θετικών και των αρνητικών χρηματικών ροών καθ' όλη τη διάρκεια μιας επένδυσης, οι οποίες ανάγονται στην τρέχουσα αξία τους (συνήθως χρησιμοποιώντας το κόστος κεφαλαίου)·

(33) «δέσμευση και αποθήκευση του άνθρακα ή CCS»: ένα σύνολο τεχνολογιών με τις οποίες το διοξείδιο του άνθρακα (CO_2) που εκπέμπεται από βιομηχανικές εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα ή βιομάζα, συμπεριλαμβανομένων των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής, δεσμεύεται, μεταφέρεται σε κατάλληλους χώρους αποθήκευσης και εισάγεται σε κατάλληλους υπόγειους γεωλογικούς σχηματισμούς με σκοπό τη μόνιμη αποθήκευσή του·

(34) «επάρκεια παραγωγής»: το επίπεδο δυναμικότητας παραγωγής το οποίο θεωρείται επαρκές για την κάλυψη των επιπέδων ζήτησης στο κράτος μέλος σε οποιαδήποτε περίοδο, με βάση τη χρήση συμβατικού στατιστικού δείκτη που χρησιμοποιείται από οργανισμούς τους οποίους τα ενωσιακά θεσμικά όργανα αναγνωρίζουν ως έχοντες ουσιώδη ρόλο στη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, για παράδειγμα το Ευρωπαϊκό δίκτυο διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΔΔΣΜ-ΗΕ)·

(35) «παραγωγός»: μια επιχείρηση που παράγει ηλεκτρική ενέργεια για εμπορικούς σκοπούς·

(36) «μέτρο επάρκειας ισχύος»: μηχανισμός που αποσκοπεί στο να διασφαλίσει την τήρηση ορισμένων επιπέδων επάρκειας παραγωγής σε εθνική κλίμακα·

(37) «ευθύνη εξισορρόπησης»: η ευθύνη για τις αποκλίσεις μεταξύ της παραγωγής, της κατανάλωσης και των εμπορικών συναλλαγών ενός μέρους με αρμοδιότητες εξισορρόπησης εντός συγκεκριμένης περιόδου εξισορρόπησης αποκλίσεων·

(38) «τυποποιημένες αρμοδιότητες εξισορρόπησης»: οι αρμοδιότητες εξισορρόπησης που δεν εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των τεχνολογιών και δεν απαλλάσσουν κανέναν παραγωγό από τις αρμοδιότητες αυτές·

(39) «μέρος με αρμοδιότητες εξισορρόπησης (Balance Responsible Party - BRP)»: συμμετέχων στην αγορά ή επιλεγμένος εκπρόσωπός του που είναι υπεύθυνος για τις αποκλίσεις του·

(40) «ανισορροπίες»: οι αποκλίσεις μεταξύ της παραγωγής, της κατανάλωσης και των εμπορικών συναλλαγών ενός μέρους με αρμοδιότητες εξισορρόπησης εντός συγκεκριμένης περιόδου εξισορρόπησης αποκλίσεων·

(41) «εξισορρόπηση ανισορροπιών»: μηχανισμός οικονομικής εκκαθάρισης που αποσκοπεί στην ανάκτηση του κόστους της εξισορρόπησης που εφαρμόζεται στις αποκλίσεις των μερών με αρμοδιότητες εξισορρόπησης·

(42) «περίοδος εξισορρόπησης ανισορροπιών»: οι μονάδες χρόνου που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των αποκλίσεων των μερών με αρμοδιότητες εξισορρόπησης·

(43) «ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών»: η αμερόληπτη διαδικασία υποβολής προσφορών που προβλέπει τη συμμετοχή επαρκούς αριθμού επιχειρήσεων και όπου οι ενισχύσεις χορηγούνται είτε βάσει της αρχικής προσφοράς του συμμετέχοντος είτε βάσει της τιμής εκκαθάρισης. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός ή ό όγκος σχετικά με τη διαδικασία υποβολής προσφορών αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό που οδηγεί σε μία κατάσταση όπου δεν μπορούν όλοι οι προσφέροντες να λάβουν βοήθεια·

(44) «έναρξη εργασιών»: είτε η έναρξη των εργασιών κατασκευής για την επένδυση είτε η πρώτη δέσμευση της εταιρείας για την παραγγελία εξοπλισμού ή άλλη δέσμευση που καθιστά την επένδυση αμετάκλητη, οποιαδήποτε και αν είναι η πρώτη χρονικά. Η αγορά οικοπέδων και οι προπαρασκευαστικές εργασίες όπως η έκδοση αδειών και η εκπόνηση προκαταρκτικών μελετών σκοπιμότητας δεν θεωρούνται έναρξη εργασιών. Αναφορικά με τις εξαγορές, ως «έναρξη εργασιών» νοείται η χρονική στιγμή της απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα επιχείρηση·

(45) «έργο επίδειξης»: έργο το οποίο επιδεικνύει μια τεχνολογία ως πρώτη του είδους της στην Ένωση και αντιπροσωπεύει σημαντική καινοτομία που υπερβαίνει την πλέον πρόσφατη τεχνολογία.

(46) «ενισχυόμενες περιοχές»: περιοχές που προσδιορίζονται στον εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την περίοδο από 1ης Ιουλίου 2014 έως 31 Δεκεμβρίου 2020 κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της Συνθήκης·

(47) «χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων»: ο κατάλογος περιοχών που προσδιορίζονται από ένα κράτος μέλος σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο 2014-2020 ([31])·

2. ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

(20) Οι μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει κοινοποιηθέντος καθεστώτος ενισχύσεων εξακολουθούν να υπόκεινται στην υποχρέωση κοινοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον υπερβαίνουν τα κάτωθι όρια κοινοποίησης ([32]) και δεν χορηγούνται βάσει ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών:

α) επενδυτικές ενισχύσεις, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει τα 15 εκατ. ευρώ για μία επιχείρηση·

β) ενισχύσεις λειτουργίας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή/και τη συνδυασμένη παραγωγή θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές, όπου η ενίσχυση χορηγείται σε εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε χώρους στους οποίους, ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης, η δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ανά χώρο υπερβαίνει τα 250 μεγαβάτ (MW)·

γ) ενισχύσεις λειτουργίας για την παραγωγή βιοκαυσίμων, εφόσον η ενίσχυση χορηγείται σε εγκατάσταση παραγωγής βιοκαυσίμων σε χώρους στους οποίους, ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης, η παραγωγή υπερβαίνει τους 150 000 τόνους (τ.) ετησίως·

δ) ενισχύσεις λειτουργίας για τη συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας, εφόσον η ενίσχυση χορηγείται σε εγκατάσταση συμπαραγωγής στην οποία, ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης, η δυναμικότητα συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας υπερβαίνει τα 300 MW· οι ενισχύσεις για την παραγωγή θερμότητας από συμπαραγωγή αξιολογούνται στο πλαίσιο της κοινοποίησης βάσει της δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής·

ε) ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ για μία επιχείρηση, ανά επενδυτικό έργο·

στ) ενισχύσεις για δέσμευση και αποθήκευση του άνθρακα, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ ανά επενδυτικό έργο·

ζ) ενισχύσεις με τη μορφή μέτρου για επάρκεια παραγωγής, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει τα 15 εκατ. ευρώ ανά επενδυτικό έργο ανά επιχείρηση.

(21) Οι φορολογικές απαλλαγές, οι εκπτώσεις από περιβαλλοντικούς φόρους και οι εξαιρέσεις από τη χρηματοδότηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που καλύπτονται από την ενότητα 3.7 δεν θα υπόκεινται στους όρους για τις μεμονωμένα κοινοποιηθείσες ενισχύσεις. Ωστόσο, οι ενισχύσεις που χορηγούνται με τη μορφή φορολογικής ενίσχυσης και δεν καλύπτονται από την ενότητα 3.7 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών θα υπόκεινται σε μεμονωμένη αξιολόγηση εάν υπερβαίνουν τα όρια που αναφέρονται στην εν λόγω ενότητα. Αυτό ισχύει επίσης ασχέτως αν ο μεμονωμένος δικαιούχος τυγχάνει συγχρόνως φορολογικής έκπτωσης ή απαλλαγής που καλύπτεται από την ενότητα 3.7.

([31]) ΕΕ C 209 της 23.7.2013, σ. 1.

([32]) Για τον υπολογισμό του ορίου δυναμικότητας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για κάθε έργο η συνολική δυναμικότητα της μονάδας που είναι επιλέξιμη για ενίσχυση.

(22) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν τα κριτήρια συμβατότητας για τα καθεστώτα ενισχύσεων και τις μεμονωμένες ενισχύσεις για στόχους περιβαλλοντικής προστασίας και ενεργειακούς στόχους που υπόκεινται στην υποχρέωση κοινοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 107 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Γ) ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

(23) Οι κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της περιβαλλοντικής προστασίας και της ενέργειας θα θεωρούνται συμβατές με την εσωτερική αγορά υπό την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης εάν, βάσει των κοινών αρχών αξιολόγησης που ορίζονται στο παρόν κεφάλαιο, έχουν ως αποτέλεσμα αυξημένη συμβολή στους περιβαλλοντικούς ή ενεργειακούς στόχους της ΕΕ χωρίς να αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Τα ειδικά μειονεκτήματα των ενισχυόμενων περιοχών θα λαμβάνονται υπόψη.

(24) Στο παρόν κεφάλαιο η Επιτροπή διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμόζει τις αρχές που ορίζονται στην ενότητα 3.1 κατά την αξιολόγηση των μέτρων ενίσχυσης και, κατά περίπτωση, καθορίζει ειδικούς όρους για τις μεμονωμένες ενισχύσεις (είτε χορηγούνται βάσει καθεστώτος είτε ad hoc).

(25) Στην ενότητα 3.2 ορίζονται οι γενικοί όροι συμβατότητας που εφαρμόζονται σε όλα τα μέτρα ενίσχυσης που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, εκτός εάν οι ειδικές ενότητες του κεφαλαίου 3 προσδιορίζουν ή τροποποιούν τους εν λόγω γενικούς όρους συμβατότητας. Αντιστοίχως, η ενότητα 3.2 εφαρμόζεται ιδίως στα ακόλουθα μέτρα τα οποία δεν εμπίπτουν στις ειδικές ενότητες του κεφαλαίου 3:

α) ενισχύσεις για εκπόνηση περιβαλλοντικών μελετών·

β) ενισχύσεις για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων·

γ) ενισχύσεις για επιχειρήσεις που υπερβαίνουν τα ενωσιακά πρότυπα ή αυξάνουν την περιβαλλοντική προστασία ελλείψει ενωσιακών προτύπων·

δ) ενισχύσεις για την πρόωρη προσαρμογή σε μελλοντικά ενωσιακά πρότυπα.

3.1. Κοινές αρχές αξιολόγησης

(26) Για την αξιολόγηση του κατά πόσον ένα κοινοποιηθέν μέτρο ενίσχυσης μπορεί να θεωρηθεί συμβατό με την εσωτερική αγορά, η Επιτροπή εν γένει αναλύει κατά πόσον ο σχεδιασμός του μέτρου ενίσχυσης διασφαλίζει ότι ο θετικός αντίκτυπος της ενίσχυσης για την επίτευξη ενός στόχου κοινού ενδιαφέροντος είναι μεγαλύτερος από τις δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις του εν λόγω μέτρου στις συναλλαγές και τον ανταγωνισμό.

(27) Η ανακοίνωση σχετικά με τον εκσυγχρονισμό των κρατικών ενισχύσεων, της 8ης Μαΐου 2012 ([33]), ζητούσε τον εντοπισμό και τον καθορισμό των κοινών αρχών που ισχύουν για την αξιολόγηση της συμβατότητας όλων των μέτρων ενίσχυσης την οποία διενεργεί η Επιτροπή. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι ένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης είναι συμβατό με την εσωτερική αγορά μόνον εφόσον πληροί καθένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

α) συμβολή στην επίτευξη ενός σαφώς καθορισμένου στόχου κοινού ενδιαφέροντος: ένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης αποσκοπεί στην επίτευξη ενός στόχου κοινού ενδιαφέροντος σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης· (ενότητα 3.2.1)

β) ανάγκη για κρατική παρέμβαση: ένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης στοχεύει σε καταστάσεις όπου η ενίσχυση μπορεί να φέρει ουσιαστική βελτίωση την οποία δεν δύναται να επιτύχει η ίδια η αγορά, για παράδειγμα, αποκαθιστώντας μια σαφώς προσδιορισμένη ανεπάρκεια της αγοράς· (ενότητα 3.2.2)

γ) καταλληλότητα του μέτρου ενίσχυσης: το προτεινόμενο μέτρο ενίσχυσης αποτελεί κατάλληλο μέσο πολιτικής για την επίτευξη του στόχου κοινού ενδιαφέροντος· (ενότητα 3.2.3)

δ) χαρακτήρας κινήτρου: η ενίσχυση μεταβάλλει τη συμπεριφορά της (των) οικείας(-ων) επιχείρησης(-εων) κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αναπτύσσει(-ουν) πρόσθετες δραστηριότητες τις οποίες δεν θα ανέπτυσσε(-αν) χωρίς την ενίσχυση ή θα ανέπτυσσε(-αν) σε περιορισμένο βαθμό ή με διαφορετικό τρόπο· (ενότητα 3.2.4)

ε) αναλογικότητα της ενίσχυσης (η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο): το ποσό της ενίσχυσης περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για να δημιουργηθούν κίνητρα για πρόσθετες επενδύσεις ή δραστηριότητες στην οικεία περιοχή· (ενότητα 3.2.5)

([33]) COM(2012)0209 final της 8.5.2012.

στ) αποφυγή αδικαιολόγητων αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών: οι αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης είναι επαρκώς περιορισμένες ώστε το τελικό αποτέλεσμα του μέτρου να είναι θετικό· (ενότητα 3.2.6)

ζ) διαφάνεια της ενίσχυσης: τα κράτη μέλη, η Επιτροπή, οι οικονομικοί φορείς και το κοινό διαθέτουν εύκολη πρόσβαση σε όλες τις σχετικές πράξεις και τις συναφείς πληροφορίες που αφορούν την ενίσχυση που χορηγήθηκε στο πλαίσιο αυτών· (ενότητα 3.2.7).

(28) Ορισμένες κατηγορίες καθεστώτων μπορεί επίσης να υπόκεινται σε απαίτηση εκ των υστέρων αξιολόγησης, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 4. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η Επιτροπή δύναται να περιορίσει τη διάρκεια των εν λόγω καθεστώτων (συνήθως σε τέσσερα έτη ή λιγότερο), με δυνατότητα εκ νέου κοινοποίησης της παράτασής τους στη συνέχεια.

(29) Επιπλέον, εάν ένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης ή οι όροι που το συνοδεύουν (συμπεριλαμβανομένης της μεθόδου χρηματοδότησης όταν αυτή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του μέτρου) επιφέρουν αδιάρρηκτη παραβίαση του ενωσιακού δικαίου, η ενίσχυση δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά ([34]). Για παράδειγμα, στον τομέα της ενέργειας, οποιαδήποτε εισφορά που αποσκοπεί στη χρηματοδότηση μέτρου κρατικής ενίσχυσης πρέπει να συμμορφώνεται με άρθρα 30 και 110 της Συνθήκης ([35]).

3.2. **Γενικές διατάξεις συμβατότητας**

3.2.1. *Συμβολή στην επίτευξη ενός στόχου κοινού ενδιαφέροντος*

3.2.1.1. Γενικοί όροι

(30) Ο γενικός στόχος των ενισχύσεων στον τομέα του περιβάλλοντος είναι η αύξηση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας σε σύγκριση με το επίπεδο που θα μπορούσε να επιτευχθεί ελλείψει ενίσχυσης. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020», ειδικότερα, θέτει στόχους και σκοπούς για βιώσιμη ανάπτυξη με σκοπό τη στήριξη της μετάβασης προς μια ανταγωνιστική οικονομία με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές. Μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών με σημαντικό μερίδιο μεταβλητής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές απαιτεί προσαρμογή του ενεργειακού συστήματος και, κυρίως, σημαντικές επενδύσεις σε ενεργειακά δίκτυα ([36]). Ο πρωταρχικός στόχος των ενισχύσεων στον τομέα της ενέργειας είναι η εξασφάλιση ενός ανταγωνιστικού, αειφόρου και ασφαλούς ενεργειακού συστήματος σε μια εύρυθμη ενωσιακή αγορά ενέργειας ([37]).

(31) Τα κράτη μέλη που σκοπεύουν να χορηγήσουν ενισχύσεις για το περιβάλλον ή την ενέργεια θα πρέπει να ορίζουν επακριβώς τον επιδιωκόμενο στόχο και να αναλύουν την προβλεπόμενη συμβολή του μέτρου στην επίτευξη του στόχου αυτού. Κατά την εισαγωγή ενός μέτρου που συγχρηματοδοτείται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, τα κράτη μέλη μπορούν να βασίζονται στο σκεπτικό των συναφών επιχειρησιακών προγραμμάτων όσον αφορά τον καθορισμό των επιδιωκόμενων περιβαλλοντικών ή ενεργειακών στόχων.

(32) Οι περιβαλλοντικές μελέτες μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη ενός κοινού στόχου όταν συνδέονται άμεσα με επιλέξιμες επενδύσεις βάσει των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, επίσης όταν μετά τα πορίσματα μιας προπαρασκευαστική μελέτης η υπό εξέταση επένδυση δεν πραγματοποιηθεί.

3.2.1.2. Συμπληρωματικοί όροι για μεμονωμένα κοινοποιήσιμες ενισχύσεις

(33) Για να αποδείξει τη συμβολή μεμονωμένα κοινοποιήσιμης ενίσχυσης στην αύξηση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας, το κράτος μέλος μπορεί να χρησιμοποιεί, όσο το δυνατόν περισσότερο σε ποσοτικοποιήσιμους όρους, ποικιλία δεικτών και κυρίως τους δείκτες που παρατίθενται κατωτέρω:

α) *τεχνολογίες μείωσης των εκπομπών*: η ποσότητα των αερίων θερμοκηπίου ή των ρύπων που δεν εκπέμπονται στην ατμόσφαιρα σε μόνιμη βάση (με αποτέλεσμα τη μείωση των εισροών από ορυκτά καύσιμα)·

([34]) Βλέπε υπόθεση C–156/98, *Γερμανία* κατά *Επιτροπής*, Συλλογή 2000, σ. I-6857, σκέψη 78, και υπόθεση C–333/07 Régie Networks κατά Rhone Alpes Bourgogne, Συλλογή 2008, σ. I-10807, σκέψεις 94 έως 116. Βλέπε επίσης, στον τομέα της ενέργειας, τις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-128/03 και C-129/03, AEM και AEM Torino, Συλλογή 2005 σ. I-2861, σκέψεις 38 έως 51.

([35]) Υπόθεση C-206/06, *Essent*, Συλλογή 2008, σ. I-5497, σκέψεις 40 έως 59. Για την εφαρμογή των άρθρων 30 και 110 της Συνθήκης στα καθεστώτα εμπορεύσιμων πιστοποιητικών, βλέπε απόφαση της Επιτροπής C(2009)7085 της 17.9.2009, Κρατικές ενισχύσεις N 437/2009 - Aid scheme for the promotion of cogeneration in Romania (ΕΕ C 31 της 9.2.2010, σ. 8) αιτιολογικές σκέψεις 63 έως 65.

([36]) COM(2011)112 τελικό «Χάρτης πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών»· COM(2011) 571 τελικό «Χάρτης πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη».

([37]) COM(2010)639 τελικό «Ενέργεια 2020 Ανακοίνωση».

β) *υφιστάμενα ενωσιακά πρότυπα*: το απόλυτο ποσό και το σχετικό μέγεθος της αύξησης του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας πέραν του προτύπου (δηλαδή μείωση της ρύπανσης που δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί από το πρότυπο ελλείψει κρατικής ενίσχυσης)·

γ) *μελλοντικά ενωσιακά πρότυπα*: η αύξηση του ρυθμού εφαρμογής μελλοντικών προτύπων, δηλαδή μείωση της ρύπανσης νωρίτερα από την προβλεπόμενη ημερομηνία.

3.2.2. *Ανάγκη για κρατική παρέμβαση*

3.2.2.1. Γενικοί όροι

(34) Παρά το γεγονός ότι είναι εν γένει αποδεκτό ότι οι ανταγωνιστικές αγορές τείνουν να αποφέρουν θετικά αποτελέσματα όσον αφορά τις τιμές, την παραγωγή και τη χρήση των πόρων, όταν παρουσιάζονται ανεπάρκειες της αγοράς ([38]) η κρατική παρέμβαση μπορεί να βελτιώσει την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών. Πράγματι, τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων μπορούν, υπό ορισμένους όρους, να διορθώσουν τις ανεπάρκειες της αγοράς και, ως εκ τούτου, να συμβάλλουν στην επίτευξη του κοινού στόχου στον βαθμό που η αγορά από μόνη της δεν δύναται να παραγάγει ικανοποιητικά αποτελέσματα. Για να αξιολογηθεί εάν μια κρατική ενίσχυση είναι αποτελεσματική για την επίτευξη του στόχου είναι αναγκαίο να έχει προηγηθεί διάγνωση και προσδιορισμός του προβλήματος που χρήζει αντιμετώπισης. Η κρατική ενίσχυση πρέπει να στοχεύει σε καταστάσεις όπου μπορεί να φέρει ουσιαστική βελτίωση την οποία η αγορά δεν δύναται να επιτύχει από μόνη της.

(35) Για την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών που θα διασφαλίζουν ότι τα μέτρα ενίσχυσης επιτυγχάνουν τον κοινό στόχο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντοπίζουν τις ανεπάρκειες της αγοράς που παρεμποδίζουν την εξασφάλιση αυξημένου επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας ή μιας εύρυθμης, ασφαλούς, οικονομικά προσιτής και βιώσιμης εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Οι ανεπάρκειες της αγοράς που σχετίζονται με περιβαλλοντικούς και ενεργειακούς στόχους ενδέχεται να διαφέρουν ή να είναι παρόμοιες, αλλά μπορούν να παρεμποδίζουν την επίτευξη του βέλτιστου αποτελέσματος και να οδηγούν σε μη ικανοποιητικά αποτελέσματα για τους εξής λόγους:

α) **Οι αρνητικές εξωτερικότητες** αποτελούν τη συνηθέστερη αιτία για τη λήψη μέτρων ενίσχυσης στον τομέα του περιβάλλοντος και προκύπτουν όταν η ρύπανση δεν τιμολογείται επαρκώς, δηλαδή η υπό εξέταση επιχείρηση δεν αναλαμβάνει το πλήρες κόστος της ρύπανσης. Στην περίπτωση αυτή, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται με γνώμονα το συμφέρον τους ενδέχεται να μην έχουν επαρκή κίνητρα ώστε να λαμβάνουν υπόψη τους τις αρνητικές εξωτερικότητες που προκύπτουν από την παραγωγή, ούτε όταν λαμβάνουν αποφάσεις για μια συγκεκριμένη τεχνολογία παραγωγής ούτε όταν αποφασίζουν για το επίπεδο παραγωγής. Με άλλα λόγια, το κόστος παραγωγής που βαρύνει την επιχείρηση είναι χαμηλότερο του κόστους με το οποίο επιβαρύνεται το κοινωνικό σύνολο. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις τυπικά δεν έχουν επαρκή κίνητρα ώστε να μειώσουν τη ρύπανση που προκαλούν ή να λάβουν μεμονωμένα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος.

β) **Οι θετικές εξωτερικότητες**, ήτοι το γεγονός ότι άλλοι συμμετέχοντες στην αγορά εκτός του επενδυτή θα αποκομίσουν μέρος των οφελών που αποφέρει μια επένδυση, θα έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των επενδύσεων από την πλευρά των επιχειρήσεων. Θετικές εξωτερικότητες ενδέχεται να σημειωθούν για παράδειγμα σε περιπτώσεις επενδύσεων σε οικολογική καινοτομία ([39]), σε σταθερότητα του συστήματος, σε νέες και καινοτόμους τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και σε καινοτόμα μέτρα ανταπόκρισης στη ζήτηση ή στην περίπτωση ενεργειακών υποδομών ή μέτρων για την επάρκεια της παραγωγής που ωφελούν πολλά κράτη μέλη (ή μεγαλύτερο αριθμό καταναλωτών).

γ) **Ασύμμετρη πληροφόρηση**: η εν λόγω πληροφόρηση προκύπτει κατά κανόνα σε αγορές όπου υπάρχει απόκλιση μεταξύ των πληροφοριών που διατίθενται στη μία πλευρά της αγοράς και των πληροφοριών που διατίθενται στην άλλη πλευρά της αγοράς. Μια τέτοια κατάσταση θα μπορούσε, για παράδειγμα, να προκύψει όταν εξωτερικοί χρηματοοικονομικοί επενδυτές δεν διαθέτουν επαρκή πληροφόρηση όσον αφορά την πιθανή απόδοση και τους ενδεχόμενους κινδύνους του έργου. Μπορεί επίσης να προκύψει σε διασυνοριακή συνεργασία για υποδομές όταν το ένα από τα μέρη μειονεκτεί ως προς την πληροφόρηση σε σχέση με το άλλο μέρος. Παρά το γεγονός ότι ο κίνδυνος ή η αβεβαιότητα δεν οδηγούν από μόνα τους στη δημιουργία ανεπαρκειών της αγοράς, το πρόβλημα της ασύμμετρης πληροφόρησης συνδέεται με τον βαθμό του κινδύνου ή της αβεβαιότητας. Αμφότερα αυτά τα στοιχεία τείνουν να είναι εντονότερα στις περιβαλλοντικές επενδύσεις που έχουν κατά κανόνα περιόδους απόσβεσης μεγαλύτερης διάρκειας. Η ασύμμετρη πληροφόρηση ενδέχεται να ενισχύσει την εστίαση στο βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, κατάσταση που θα μπορούσε να επιδεινωθεί από τις χρηματοδοτικές συνθήκες για αυτού του είδους τις επενδύσεις, ιδίως για τις ΜΜΕ.

([38]) Ο όρος «ανεπάρκεια της αγοράς» αναφέρεται σε καταστάσεις στις οποίες, οι αγορές, ενεργώντας μόνο με τους δικούς τους μηχανισμούς, δεν είναι πιθανό να παραγάγουν ικανοποιητικά αποτελέσματα.

([39]) Συνήθη παραδείγματα θετικών εξωτερικοτήτων είναι δράσεις για την περαιτέρω βελτίωση της προστασίας της φύσης ή της βιοποικιλότητας, για την παροχή υπηρεσιών οικοσυστημάτων ή δράσεις που συνιστούν αποτέλεσμα ενεργειών γενικής κατάρτισης.

δ) **Ανεπάρκειες στον συντονισμό**: οι εν λόγω ανεπάρκειες ενδέχεται να παρεμποδίζουν την ανάπτυξη ενός έργου ή τον αποτελεσματικό του σχεδιασμό λόγω των αποκλινόντων συμφερόντων και κινήτρων των επενδυτών (ο λεγόμενος διχασμός κινήτρων), του κόστους της σύναψης σύμβασης, της αβεβαιότητας σχετικά με το αποτέλεσμα της συνεργασίας και τα αποτελέσματα του δικτύου (για παράδειγμα, αδιάλειπτη παροχή ηλεκτρικής ενέργειας). Οι ανεπάρκειες αυτές μπορούν να προκύψουν, για παράδειγμα, στη σχέση μεταξύ του ιδιοκτήτη και του ενοίκου ενός κτιρίου σχετικά με την εφαρμογή λύσεων ενεργειακής απόδοσης. Τα προβλήματα συντονισμού ενδέχεται να επιδεινώνονται περαιτέρω από προβλήματα πληροφόρησης, ιδίως τα προβλήματα εκείνα που συνδέονται με την ασύμμετρη πληροφόρηση. Προβλήματα συντονισμού μπορούν επίσης να προκληθούν από την ανάγκη να επιτευχθεί κρίσιμη μάζα προκειμένου να καταστεί εμπορικά ελκυστική η έναρξη υλοποίησης ενός έργου, πράγμα που μπορεί να αποτελεί ιδιαιτέρως συναφή πτυχή στα έργα (διασυνοριακών) υποδομών.

(36) Μόνον η ύπαρξη ανεπαρκειών της αγοράς σε ένα δεδομένο πλαίσιο δεν επαρκεί για να δικαιολογηθεί η κρατική παρέμβαση. Ειδικότερα, ενδέχεται να έχουν τεθεί ήδη σε εφαρμογή άλλες πολιτικές και μέτρα με σκοπό την αντιμετώπιση ορισμένων από τις ανεπάρκειες της αγοράς που έχουν εντοπιστεί. Στα μέτρα ή τις πολιτικές αυτές περιλαμβάνονται η τομεακή ρύθμιση, τα υποχρεωτικά πρότυπα για τη ρύπανση, οι μηχανισμοί τιμολόγησης, όπως το ενωσιακό σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ) και οι φόροι ανθρακούχων εκπομπών. Πρόσθετα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών ενισχύσεων, μπορούν να λαμβάνονται μόνο με στόχο την αντιμετώπιση εναπομένουσας ανεπάρκειας της αγοράς, δηλαδή ανεπάρκειας της αγοράς που δεν αντιμετωπίζεται με τις εν λόγω άλλες πολιτικές και μέτρα. Είναι επίσης σημαντικό να καταδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο η κρατική ενίσχυση ενισχύει τις άλλες πολιτικές και τα μέτρα που εφαρμόζονται για την αποκατάσταση της ίδιας ανεπάρκειας της αγοράς. Συνεπώς, τα επιχειρήματα για την αναγκαιότητα της κρατικής ενίσχυσης είναι αδύναμα εάν η ενίσχυση αντιβαίνει σε άλλες πολιτικές που αποσκοπούν στην αποκατάσταση της ίδιας ανεπάρκειας της αγοράς.

(37) Η Επιτροπή θα θεωρεί ότι χρειάζεται η ενίσχυση εάν το κράτος μέλος αποδείξει ότι η ενίσχυση έχει πράγματι ως στόχο την αποκατάσταση (εναπομένουσας) ανεπάρκειας της αγοράς.

3.2.2.2. Συμπληρωματικοί όροι για μεμονωμένα κοινοποιήσιμες ενισχύσεις

(38) Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ανεπάρκειες της αγοράς ενδέχεται να υφίστανται εν γένει και τα μέτρα ενίσχυσης μπορεί, καταρχήν, να είναι άρτια σχεδιασμένα ώστε να στοχεύουν στην εξασφάλιση ικανοποιητικού αποτελέσματος στην αγορά, είναι πιθανό οι εν λόγω ανεπάρκειες της αγοράς να μην αφορούν όλες τις επιχειρήσεις στον ίδιο βαθμό. Κατά συνέπεια, για τις μεμονωμένα κοινοποιήσιμες ενισχύσεις, η Επιτροπή θα αξιολογεί τη συγκεκριμένη ανάγκη για ενίσχυση στην εκάστοτε περίπτωση. Αποτελεί ευθύνη του κράτους μέλους να αποδείξει ότι υπάρχει μια ανεπάρκεια της αγοράς η οποία εξακολουθεί να μην αντιμετωπίζεται όσον αφορά τη συγκεκριμένη δραστηριότητα για την οποία χορηγείται η ενίσχυση και κατά πόσον η ενίσχυση στοχεύει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση της συγκεκριμένης ανεπάρκειας της αγοράς.

(39) Ανάλογα με τη συγκεκριμένη ανεπάρκεια της αγοράς που αντιμετωπίζεται, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

α) κατά πόσον υφίστανται ήδη άλλα μέτρα πολιτικής που αντιμετωπίζουν επαρκώς την ανεπάρκεια της αγοράς, και ιδίως την ύπαρξη περιβαλλοντικών ή άλλων ενωσιακών προτύπων, του ενωσιακού ΣΕΔΕ ή περιβαλλοντικών φόρων·

β) κατά πόσον η κρατική παρέμβαση είναι αναγκαία, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος της εφαρμογής εθνικών προτύπων για τον δικαιούχο της ενίσχυσης ελλείψει αυτής σε σύγκριση με το κόστος, ή την απουσία κόστους, της εφαρμογής των εν λόγω προτύπων για τους βασικούς ανταγωνιστές του δικαιούχου της ενίσχυσης·

γ) στην περίπτωση ανεπαρκειών στον συντονισμό, ο αριθμός των επιχειρήσεων που απαιτείται να συνεργαστούν, τα αποκλίνοντα συμφέροντα των συνεργαζόμενων μερών και τα πρακτικά προβλήματα που σχετίζονται με τον συντονισμό της συνεργασίας, όπως γλωσσικά ζητήματα, ευαίσθητες πληροφορίες, μη εναρμονισμένα πρότυπα.

3.2.3. *Καταλληλότητα της ενίσχυσης*

(40) Το προτεινόμενο μέτρο ενίσχυσης πρέπει να αποτελεί κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση του εκάστοτε στόχου πολιτικής. Ένα μέτρο ενίσχυσης δεν θα θεωρείται συμβατό με την εσωτερική αγορά εφόσον η ίδια θετική συνεισφορά στον κοινό στόχο μπορεί να επιτευχθεί με άλλα λιγότερο στρεβλωτικά μέσα πολιτικής ή μέσα ενίσχυσης.

3.2.3.1. Καταλληλότητα εναλλακτικών μέσων πολιτικής

(41) Οι κρατικές ενισχύσεις δεν είναι το μοναδικό μέσο πολιτικής που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη για την προώθηση αυξημένων επιπέδων περιβαλλοντικής προστασίας ή για την επίτευξη μιας εύρυθμης, ασφαλούς, οικονομικά προσιτής και βιώσιμης ευρωπαϊκής ενεργειακής αγοράς. Είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη ότι ενδέχεται να υφίστανται άλλα μέσα που ενδείκνυνται περισσότερο για την επίτευξη των στόχων αυτών. Οι κανονιστικές ρυθμίσεις και τα μέσα που βασίζονται στην αγορά αποτελούν τα πλέον σημαντικά εργαλεία για την επίτευξη περιβαλλοντικών και ενεργειακών στόχων. Ήπια μέσα, όπως τα προαιρετικά οικολογικά σήματα και η διάδοση τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον, μπορούν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη υψηλότερου επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας.

(42) Τα διάφορα μέτρα που αποσκοπούν στην αποκατάσταση της ίδιας ανεπάρκειας της αγοράς ενδέχεται να έρχονται σε αντίθεση μεταξύ τους. Τούτο συμβαίνει στις περιπτώσεις όπου ένας αποτελεσματικός μηχανισμός που βασίζεται στην αγορά έχει τεθεί σε εφαρμογή προκειμένου να αντιμετωπιστεί συγκεκριμένα το πρόβλημα των εξωτερικοτήτων. Ένα πρόσθετο μέτρο στήριξης για την αντιμετώπιση της ίδιας ανεπάρκειας της αγοράς ενέχει τον κίνδυνο να υπονομεύσει την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού που βασίζεται στην αγορά.

(43) Τα διάφορα μέτρα που αποσκοπούν στην αποκατάσταση διαφορετικών ανεπαρκειών της αγοράς ενδέχεται και αυτά να έρχονται σε αντίθεση μεταξύ τους. Ένα μέτρο για την αντιμετώπιση του προβλήματος της επάρκειας παραγωγής πρέπει να εξισορροπηθεί με τον περιβαλλοντικό στόχο της σταδιακής κατάργησης των επιζήμιων σε περιβαλλοντικό ή οικονομικό επίπεδο επιδοτήσεων, μεταξύ άλλων για ορυκτά καύσιμα. Ομοίως, ένα μέτρο για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μπορεί να αυξήσει την προσφορά μεταβλητής ενέργειας, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά τα ζητήματα που αφορούν την επάρκεια παραγωγής.

(44) Η τήρηση της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» μέσω της περιβαλλοντικής νομοθεσίας εξασφαλίζει καταρχήν ότι η ανεπάρκεια της αγοράς που συνδέεται με τις αρνητικές εξωτερικότητες θα επανορθωθεί. Κατά συνέπεια, οι κρατικές ενισχύσεις δεν συνιστούν κατάλληλο μέσο και δεν είναι δυνατή η χορήγησή τους εφόσον υπάρχει η πιθανότητα ο δικαιούχος της ενίσχυσης να θεωρηθεί ότι υπέχει ευθύνη για ρύπανση δυνάμει της ισχύουσας ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας ([40]).

3.2.3.2. Καταλληλότητα μεταξύ διαφόρων μέσων ενίσχυσης

(45) Οι ενισχύσεις για το περιβάλλον και την ενέργεια μπορούν να χορηγούνται σε διάφορες μορφές. Το κράτος μέλος θα πρέπει ωστόσο να εξασφαλίζει ότι η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή που είναι πιθανόν να προκαλέσει τις λιγότερες στρεβλώσεις στις συναλλαγές και τον ανταγωνισμό. Εν προκειμένω, απαιτείται από το κράτος μέλος να καταδείξει τους λόγους για τους οποίους άλλες μορφές ενίσχυσης που προκαλούν ενδεχομένως λιγότερες στρεβλώσεις όπως επιστρεπτέες προκαταβολές σε σύγκριση με άμεσες επιχορηγήσεις, ή φορολογικές πιστώσεις σε σύγκριση με φορολογικές ελαφρύνσεις ή μορφές ενίσχυσης που βασίζονται σε χρηματοδοτικά μέσα όπως χρεωστικούς ή συμμετοχικούς τίτλους (για παράδειγμα, δάνεια με χαμηλό επιτόκιο ή επιδοτήσεις επιτοκίου, κρατικές εγγυήσεις ή εναλλακτική παροχή κεφαλαίων υπό ευνοϊκούς όρους) είναι λιγότερο κατάλληλες.

(46) Η επιλογή του μέσου ενίσχυσης πρέπει να είναι συναφής με την ανεπάρκεια της αγοράς την οποία το μέτρο ενίσχυσης αποσκοπεί να αντιμετωπίσει. Ειδικότερα, όταν υπάρχει αβεβαιότητα ως προς τα πραγματικά έσοδα, για παράδειγμα στην περίπτωση των μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, οι επιστρεπτέες προκαταβολές ενδέχεται να συνιστούν το κατάλληλο μέσο. Για καθεστώτα ενισχύσεων που υλοποιούν στόχους κ. προτεραιότητες επιχειρησιακών προγραμμάτων, το χρηματοδοτικό μέσο που επιλέγεται στο πρόγραμμα αυτό θεωρείται ως κατάλληλο μέσο.

(47) Για τις ενισχύσεις λειτουργίας, το κράτος μέλος πρέπει να αποδείξει ότι η ενίσχυση είναι κατάλληλη για την επίτευξη του στόχου του καθεστώτος στο πλαίσιο του οποίου χορηγείται η ενίσχυση. Για να αποδείξει την καταλληλότητα της ενίσχυσης, το κράτος μέλος δύναται να υπολογίσει εκ των προτέρων το ποσό της ενίσχυσης ως ένα κατ' αποκοπή ποσό που καλύπτει το προβλεπόμενο πρόσθετο κόστος κατά τη διάρκεια δεδομένης χρονικής περιόδου, με στόχο την παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις προκειμένου να ελαχιστοποιήσουν το κόστος τους και να αναπτύξουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα με αποτελεσματικότερο τρόπο σε μακροπρόθεσμο επίπεδο ([41]).

(48) Για την απόδειξη της καταλληλότητας των καθεστώτων, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να βασίζονται στα αποτελέσματα παλαιότερων αξιολογήσεων όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο 4.

3.2.4. *Χαρακτήρας κινήτρου*

3.2.4.1. Γενικοί όροι

(49) Οι ενισχύσεις στους τομείς της ενέργειας και του περιβάλλοντος μπορούν να θεωρηθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά, μόνον εφόσον λειτουργούν ως κίνητρο. Η ενίσχυση λειτουργεί ως κίνητρο όταν προτρέπει τον δικαιούχο να μεταβάλει τη συμπεριφορά του ώστε να επιτυγχάνεται αύξηση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας ή βελτίωση της λειτουργίας μιας ασφαλούς, οικονομικά προσιτής και βιώσιμης ενεργειακής αγοράς, μια αλλαγή συμπεριφοράς που δεν θα συνέβαινε χωρίς τη χορήγηση ενίσχυσης. Οι ενισχύσεις δεν πρέπει να επιδοτούν το κόστος μιας δραστηριότητας με το οποίο θα επιβαρυνθεί ούτως ή άλλως μια επιχείρηση και δεν πρέπει να αντισταθμίζουν τον συνήθη επιχειρηματικό κίνδυνο μιας οικονομικής δραστηριότητας.

([40]) Ειδικότερα, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι η ενίσχυση για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων μπορεί να χορηγείται μόνον εφόσον ο ρυπαίνων – δηλαδή το πρόσωπο που υπέχει ευθύνη βάσει της κείμενης νομοθεσίας σε κάθε κράτος μέλος, με την επιφύλαξη της οδηγίας για την περιβαλλοντική ευθύνη (Οδηγία 2004/35/ΕΚ) και άλλων συναφών κανόνων της ΕΕ στον εν λόγω τομέα– δεν μπορεί να προσδιοριστεί ή να θεωρηθεί ότι υπέχει εκ του νόμου ευθύνη για τη χρηματοδότηση της αποκατάστασης σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

([41]) Ωστόσο, σε περίπτωση που η εξέλιξη των μελλοντικών δαπανών και εσόδων περιβάλλεται από υψηλό βαθμό αβεβαιότητας και υπάρχει έντονη ασυμμετρία πληροφόρησης, η δημόσια αρχή μπορεί επίσης να θελήσει να υιοθετήσει μοντέλα αντιστάθμισης που δεν είναι εντελώς εκ των προτέρων, αλλά μάλλον αποτελούν συνδυασμό εκ των προτέρων και εκ των υστέρων μοντέλων (για παράδειγμα, μέσω της ισορροπημένης κατανομής των μη αναμενόμενων κερδών).

(50) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση δεν λειτουργεί ως κίνητρο για τον δικαιούχο σε κάθε περίπτωση όπου η υλοποίηση του έργου είχε ήδη αρχίσει πριν ο δικαιούχος υποβάλει την αίτηση ενίσχυσης στις εθνικές αρχές. Σε ανάλογες περιπτώσεις, όταν ο δικαιούχος έχει ήδη ξεκινήσει την υλοποίηση έργου πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, οποιαδήποτε χορηγηθείσα ενίσχυση που αφορά το συγκεκριμένο έργο δεν θα θεωρείται συμβατή με την εσωτερική αγορά.

(51) Τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν και να χρησιμοποιούν έντυπο υποβολής αίτησης. Στο εν λόγω έντυπο περιλαμβάνεται τουλάχιστον η επωνυμία και το μέγεθος της αιτούσας επιχείρησης, περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένης της τοποθεσίας και της ημερομηνίας έναρξης και λήξης του έργου, το ποσό της ενίσχυσης που απαιτείται για την υλοποίησή του και οι επιλέξιμες δαπάνες. Στο έντυπο της αίτησης οι δικαιούχοι πρέπει να περιγράφουν την κατάσταση εάν δεν χορηγηθεί ενίσχυση, κατάσταση η οποία αναφέρεται ως αντιπαράδειγμα ή ως εναλλακτικό σενάριο ή εναλλακτικό έργο. Επιπλέον, οι μεγάλες επιχειρήσεις πρέπει να υποβάλλουν αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη του αντιπαραδείγματος που περιγράφεται στο έντυπο της αίτησης.

(52) Κατά την παραλαβή της αίτησης, η χορηγούσα αρχή πρέπει να διενεργεί έλεγχο αξιοπιστίας του αντιπαραδείγματος και να επιβεβαιώνει ότι η ενίσχυση έχει τον απαιτούμενο χαρακτήρα κινήτρου. Το αντιπαράδειγμα είναι αξιόπιστο εφόσον είναι αληθινό και σχετίζεται με τους παράγοντες λήψης αποφάσεων που επικρατούν κατά τον χρόνο της απόφασης εκ μέρους του δικαιούχου όσον αφορά την επένδυση. Δεν απαιτείται η εκπλήρωση των όρων που αναφέρονται στις παραγράφους (50) και (51) όταν η ενίσχυση χορηγείται βάσει ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών.

Χαρακτήρας κινήτρου και προσαρμογή σε ενωσιακά πρότυπα

(53) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται για την προσαρμογή σε μελλοντικά ενωσιακά πρότυπα έχουν καταρχήν χαρακτήρα κινήτρου, μεταξύ άλλων όταν το πρότυπο έχει ήδη εκδοθεί αλλά δεν έχει ακόμα τεθεί σε ισχύ. Ωστόσο, στην τελευταία περίπτωση, οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου εφόσον ενθαρρύνουν την υλοποίηση της επένδυσης πολύ πριν την έναρξη ισχύος του προτύπου. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται για την προσαρμογή σε ήδη εκδοθέντα ενωσιακά πρότυπα που δεν έχουν ακόμα τεθεί σε ισχύ θα πρέπει να θεωρούνται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου εάν η επένδυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον ένα έτος πριν από την έναρξη ισχύος των ενωσιακών προτύπων

(54) Ως περαιτέρω εξαίρεση των προβλεπόμενων στην παράγραφο (53), ενδέχεται η ενίσχυση να λειτουργεί ως κίνητρο εάν χορηγείται:

α) για την αγορά νέων οχημάτων για οδικές, σιδηροδρομικές, εσωτερικές πλωτές και θαλάσσιες μεταφορές που ανταποκρίνονται σε εκδοθέντα ενωσιακά πρότυπα, υπό την προϋπόθεση ότι η αγορά πραγματοποιείται πριν τεθούν σε ισχύ τα εν λόγω πρότυπα και ότι, αφού καταστούν υποχρεωτικά, δεν ισχύουν για ήδη αγορασθέντα οχήματα.

β) για τις εργασίες αναβάθμισης υφιστάμενων μεταφορικών οχημάτων για οδικές, σιδηροδρομικές, εσωτερικές πλωτές και θαλάσσιες μεταφορές, υπό την προϋπόθεση ότι τα ενωσιακά πρότυπα δεν έχουν τεθεί ακόμα σε ισχύ κατά την ημερομηνία έναρξης χρήσης των εν λόγω οχημάτων και ότι τα εν λόγω ενωσιακά πρότυπα, αφού καταστούν υποχρεωτικά, δεν ισχύουν για τα εν λόγω οχήματα.

(55) Η Επιτροπή θεωρεί θετική τη συμβολή στους περιβαλλοντικούς ή ενεργειακούς στόχους των ενισχύσεων που χορηγούνται για επενδύσεις που παρέχουν τη δυνατότητα στον δικαιούχο να λάβει μέτρα που υπερβαίνουν τα ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα. Προκειμένου να μην αποτρέπονται τα κράτη μέλη από τον καθορισμό υποχρεωτικών εθνικών προτύπων αυστηρότερων από τα αντίστοιχα ενωσιακά, η εν λόγω θετική συμβολή υφίσταται ανεξαρτήτως της ύπαρξης υποχρεωτικών εθνικών προτύπων αυστηρότερων του ενωσιακού προτύπου. Σε αυτά περιλαμβάνονται για παράδειγμα μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων και του αέρα πέραν των υποχρεωτικών ενωσιακών προτύπων. Η εν λόγω θετική συμβολή υφίσταται επίσης στην ύπαρξη υποχρεωτικού εθνικού προτύπου που εκδόθηκε ελλείψει ενωσιακών προτύπων,

Χαρακτήρας κινήτρου και ενεργειακοί έλεγχοι

(56) Βάσει της οδηγίας 2012/27/ΕΕ [42] («η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση» ή «η ΟΕΑ»), οι μεγάλες επιχειρήσεις πρέπει να διενεργούν ενεργειακούς ελέγχους κάθε τέσσερα έτη. Συνεπώς, οι ενισχύσεις για τη διενέργεια ενεργειακών ελέγχων για μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να έχουν χαρακτήρα κινήτρου μόνο στον βαθμό που δεν αντισταθμίζουν ενεργειακό έλεγχο που απαιτείται από την ΟΕΑ. Δεδομένου ότι η ίδια υποχρέωση δεν επιβάλλεται σε ΜΜΕ, οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε ΜΜΕ για τη διενέργεια του ενεργειακού ελέγχου μπορούν να έχουν χαρακτήρα κινήτρου.

(57) Η προηγούμενη παράγραφος ισχύει με την επιφύλαξη της αξιολόγησης του χαρακτήρα κινήτρου της κρατικής ενίσχυσης για μέτρα ενεργειακής απόδοσης που προβλέπονται από τον ενεργειακό έλεγχο ή εφαρμόζονται ως αποτέλεσμα αυτού ή για μέτρα που προκύπτουν από άλλα μέσα, όπως τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης και τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης.

---

[42] Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ, (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1).

3.2.4.2. Συμπληρωματικοί όροι για μεμονωμένα κοινοποιήσιμες ενισχύσεις

(58) Για τα μέτρα που υπόκεινται σε μεμονωμένη κοινοποίηση, τα κράτη μέλη πρέπει να αποδείξουν πλήρως στην Επιτροπή τον χαρακτήρα κινήτρου της ενίσχυσης. Οφείλουν να παράσχουν σαφή αποδεικτικά στοιχεία ότι η ενίσχυση έχει πραγματικό αντίκτυπο στην επενδυτική απόφαση κατά τρόπο που μεταβάλλει τη συμπεριφορά του δικαιούχου, οδηγώντας τον δικαιούχο να ενισχύσει το επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας ή συνεπάγεται καλύτερη λειτουργία της ενωσιακής αγοράς ενέργειας. Για να καταστεί δυνατή μια διεξοδική αξιολόγηση, το κράτος μέλος πρέπει να παράσχει όχι μόνον πληροφορίες για το ενισχυόμενο έργο αλλά και διεξοδική περιγραφή του αντιπαραδείγματος, κατά το οποίο ο δικαιούχος δεν λαμβάνει ενίσχυση από κανένα άλλο κράτος μέλος.

(59) Τα πλεονεκτήματα των νέων επενδύσεων ή μεθόδων παραγωγής δεν περιορίζονται συνήθως στον άμεσο αντίκτυπό τους στο περιβάλλον ή στον αντίκτυπό τους στην αγορά ενέργειας. Τα εν λόγω πλεονεκτήματα μπορούν ειδικότερα να είναι πλεονεκτήματα παραγωγής ([43]) ενώ οι κίνδυνοι αφορούν ιδίως την αβεβαιότητα σχετικά με το κατά πόσον η επένδυση θα είναι τόσο παραγωγική όσο αναμένεται.

(60) Ο χαρακτήρας κινήτρου πρέπει, καταρχήν, να εντοπίζεται μέσω της ανάλυσης του αντιπαραδείγματος, συγκρίνοντας τα επίπεδα της σχεδιαζόμενης δραστηριότητας με ενίσχυση και χωρίς ενίσχυση. Στην ουσία, αυτό αντιστοιχεί στον έλεγχο της κερδοφορίας του έργου ελλείψει ενίσχυσης, προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον το κέρδος είναι όντως μικρότερο του κέρδους που θα αποκομίσει η εταιρεία από την υλοποίηση του εναλλακτικού έργου.

(61) Στο πλαίσιο αυτό, το επίπεδο της κερδοφορίας μπορεί να αξιολογείται βάσει μεθοδολογιών που συνιστούν πάγια πρακτική στον συγκεκριμένο κλάδο και που δύνανται να περιλαμβάνουν μεθόδους για τον υπολογισμό της καθαρής παρούσας αξίας του έργου (ΚΠΑ) ([44]), του εσωτερικού ποσοστού απόδοσης (ΕΠΑ) ([45]) ή της μέσης απόδοσης του απασχολούμενου κεφαλαίου (ΑΑΚ). Η κερδοφορία του έργου συγκρίνεται με τα συνήθη ποσοστά απόδοσης που εφαρμόζει η εταιρεία σε άλλα παρόμοια επενδυτικά έργα. Στις περιπτώσεις όπου τα ποσοστά αυτά δεν είναι διαθέσιμα, η κερδοφορία του έργου θα συγκρίνεται με το κόστος κεφαλαίου της επιχείρησης ως συνόλου ή με τα ποσοστά απόδοσης που παρατηρούνται συνήθως στον οικείο κλάδο.

(62) Όπου δεν είναι γνωστό κάποιο συγκεκριμένο αντιπαράδειγμα, ο χαρακτήρας κινήτρου της ενίσχυσης μπορεί να υποτεθεί όταν υπάρχει έλλειμμα χρηματοδότησης, δηλαδή οι επενδυτικές δαπάνες υπερβαίνουν την ΚΠΑ των προβλεπόμενων κερδών εκμετάλλευσης της επένδυσης βάσει εκ των προτέρων επιχειρηματικού σχεδίου.

(63) Τα κράτη μέλη καλούνται, ειδικότερα, να βασίζονται σε τρέχοντα, συναφή και αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία, για παράδειγμα επίσημα έγγραφα του διοικητικού συμβουλίου, εκθέσεις της επιτροπής πιστώσεων, εκτιμήσεις κινδύνων, χρηματοοικονομικές εκθέσεις, εσωτερικά επιχειρηματικά σχέδια, γνώμες εμπειρογνωμόνων και άλλες μελέτες που σχετίζονται με το υπό αξιολόγηση επενδυτικό έργο. Για την επαλήθευση του χαρακτήρα κινήτρου μπορούν να χρησιμεύσουν έγγραφα που περιλαμβάνουν πληροφορίες για την προβλεπόμενη ζήτηση, προβλέψεις ως προς το κόστος, οικονομικές προβλέψεις, έγγραφα που υποβάλλονται σε επιτροπή επενδύσεων και πραγματεύονται διάφορα επενδυτικά σενάρια ή έγγραφα που παρέχονται στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

(64) Για να διασφαλιστεί ότι ο χαρακτήρας κινήτρου εδραιώνεται σε αντικειμενική βάση, η Επιτροπή μπορεί, κατά την αξιολόγηση που διεξάγει όσον αφορά τον χαρακτήρα κινήτρου, να συγκρίνει στοιχεία που αφορούν ειδικά την επιχείρηση με στοιχεία που αφορούν τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση, γνωστή ως συγκριτική αξιολόγηση. Συγκεκριμένα, το κράτος μέλος θα πρέπει, όπου είναι δυνατόν, να παρέχει στοιχεία ειδικά για τον κλάδο που καταδεικνύουν ότι το αντιπαράδειγμα της επιχείρησης, το απαιτούμενο επίπεδο κερδοφορίας του και οι αναμενόμενες ταμειακές ροές του έχουν λογική βάση.

(65) Η Επιτροπή δύναται να διαπιστώσει ότι υπάρχει χαρακτήρας κινήτρου σε περιπτώσεις όπου μια επιχείρηση μπορεί να διαθέτει ένα κίνητρο για την υλοποίηση ενός έργου, με ενίσχυση, ακόμα και εάν το ενισχυόμενο έργο δεν επιτυγχάνει το συνήθως απαιτούμενο επίπεδο κερδοφορίας. Αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί για παράδειγμα λόγω ευρύτερων οφελών που δεν αντικατοπτρίζονται στην κερδοφορία του ίδιου του έργου. Στις περιπτώσεις αυτές, τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέχονται για την υποστήριξη της ύπαρξης χαρακτήρα κινήτρου καθίστανται ιδιαιτέρως σημαντικά.

([43]) Τα πλεονεκτήματα παραγωγής που επηρεάζουν αρνητικά τον χαρακτήρα κινήτρου είναι η αυξημένη παραγωγική ικανότητα, παραγωγικότητα, αποδοτικότητα ή ποιότητα. Άλλα πλεονεκτήματα μπορεί να συνδέονται με την εικόνα του προϊόντος ή την επισήμανση των μεθόδων παραγωγής, τα οποία ενδέχεται να επηρεάζουν αρνητικά τον χαρακτήρα κινήτρου, ιδίως στις αγορές όπου υφίστανται ανταγωνιστικές πιέσεις όσον αφορά τη διατήρηση υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας.

([44]) Η καθαρή παρούσα αξία (ΚΠΑ) ενός έργου είναι η διαφορά μεταξύ των θετικών και των αρνητικών χρηματικών ροών καθ' όλη τη διάρκεια μιας επένδυσης, οι οποίες ανάγονται στην τρέχουσα αξία τους (συνήθως χρησιμοποιώντας το κόστος κεφαλαίου), ήτοι τα συνήθη ποσοστά απόδοσης που εφαρμόζονται από την οικεία επιχείρηση σε άλλα παρόμοια επενδυτικά έργα. Όταν αυτό το κριτήριο αναφοράς δεν είναι διαθέσιμο, το κόστος του κεφαλαίου της επιχείρησης ως συνόλου ή ποσοστά απόδοσης που παρατηρούνται συνήθως στον συγκεκριμένο κλάδο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σκοπό αυτό.

([45]) Το εσωτερικό ποσοστό απόδοσης (ΕΠΑ) δεν βασίζεται στα λογιστικά έσοδα ενός συγκεκριμένου έτους, αλλά λαμβάνει υπόψη τις μελλοντικές ταμειακές ροές που αναμένει να λάβει ο επενδυτής καθ' όλη τη διάρκεια της επένδυσης. Ορίζεται ως το προεξοφλητικό επιτόκιο για το οποίο η ΚΠΑ ενός συνόλου ταμειακών ροών ισούται με το μηδέν.

(66) Όταν η επιχείρηση προσαρμόζεται σε εθνικό πρότυπο το οποίο υπερβαίνει τα ενωσιακά πρότυπα ή έχει εκδοθεί ελλείψει ενωσιακών προτύπων, η Επιτροπή επαληθεύει ότι ο δικαιούχος της ενίσχυσης θα είχε επηρεαστεί σημαντικά από πλευράς αυξημένων δαπανών και δεν θα ήταν σε θέση να αναλάβει το κόστος που συνεπάγεται η άμεση εφαρμογή των εθνικών προτύπων.

(67) Για τις επενδύσεις που παρέχουν τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να υπερβούν τα ελάχιστα επίπεδα που απαιτούνται βάσει των ενωσιακών προτύπων, η Επιτροπή μπορεί να θεωρήσει ότι δεν υπάρχει χαρακτήρας κινήτρου, ιδίως εάν οι επενδύσεις αυτές αντιστοιχούν στα ελάχιστα τεχνικά πρότυπα που διατίθενται στην αγορά.

(68) Εάν η ενίσχυση δεν μεταβάλλει τη συμπεριφορά του δικαιούχου δίνοντας ώθηση σε πρόσθετες δραστηριότητες, η εν λόγω ενίσχυση δεν διαθέτει χαρακτήρα κινήτρου όσον αφορά την προώθηση περιβαλλοντικής συμπεριφοράς στην Ένωση ή την ενίσχυση της λειτουργίας της ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση δεν θα εγκρίνεται σε περιπτώσεις όπου προκύπτει ότι οι ίδιες δραστηριότητες θα μπορούσαν να διεξαχθούν χωρίς τη χορήγηση ενίσχυσης.

3.2.5. *Αναλογικότητα της ενίσχυσης*

3.2.5.1. Γενικοί όροι

(69) Οι ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας θεωρούνται αναλογικές εάν το ποσό της ενίσχυσης ανά δικαιούχο περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου περιβαλλοντικής προστασίας ή του ενεργειακού στόχου.

(70) Ως γενική αρχή, η ενίσχυση θα θεωρείται ότι περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο εάν αντιστοιχεί στο καθαρό πρόσθετο κόστος που απαιτείται για την επίτευξη του στόχου, σε σύγκριση με το αντιπαράδειγμα ελλείψει ενίσχυσης. Το καθαρό πρόσθετο κόστος προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ των οικονομικών οφελών και των δαπανών (συμπεριλαμβανομένης της επένδυσης και της λειτουργίας) του ενισχυόμενου έργου και των αντίστοιχων παραμέτρων του εναλλακτικού επενδυτικού έργου το οποίο θα υλοποιούσε η επιχείρηση ελλείψει ενίσχυσης, δηλαδή του αντιπαραδείγματος.

(71) Ωστόσο, είναι ενδεχομένως δύσκολο να ληφθούν πλήρως υπόψη όλα τα οικονομικά οφέλη που θα αποκομίσει μια επιχείρηση από μια πρόσθετη επένδυση [46]. Κατά συνέπεια, για μέτρα τα οποία δεν υπόκεινται σε μεμονωμένη αξιολόγηση, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια απλουστευμένη μέθοδος η οποία θα εστιάζει στον υπολογισμό των πρόσθετων επενδυτικών δαπανών, δηλαδή δεν θα λαμβάνει υπόψη τα λειτουργικά οφέλη και τις λειτουργικές δαπάνες. Τα μέτρα που δεν υπόκεινται σε μεμονωμένη αξιολόγηση θα θεωρούνται αναλογικά εάν το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση της ενίσχυσης, δηλαδή ένα συγκεκριμένο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, όπως ορίζεται στις παραγράφους (72) έως (76). Αυτή η μέγιστη ένταση ενίσχυσης αποτελεί επίσης το ανώτατο όριο της ενίσχυσης που δίδεται για κοινοποιήσιμα μέτρα.

Επιλέξιμες δαπάνες

(72) Οι επιλέξιμες δαπάνες για περιβαλλοντικές ενισχύσεις είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες σε υλικά και/ή άυλα στοιχεία ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την επίτευξη του κοινού στόχου.

(73) Οι επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται ως εξής:

α) στις περιπτώσεις όπου οι δαπάνες για την επίτευξη του στόχου κοινού ενδιαφέροντος μπορούν να προσδιοριστούν στο συνολικό επενδυτικό κόστος ως ξεχωριστή επένδυση, για παράδειγμα διότι το «οικολογικό στοιχείο» συνιστά εύκολα εντοπίσιμη «πρόσθετη συνιστώσα» σε προϋπάρχουσα εγκατάσταση, οι δαπάνες για την ξεχωριστή επένδυση είναι επιλέξιμες [47]·

β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι επιλέξιμες δαπάνες είναι το πρόσθετο επενδυτικό κόστος που προσδιορίζεται με σύγκριση της ενισχυόμενης επένδυσης με την εναλλακτική κατάσταση της μη χορήγησης κρατικής ενίσχυσης. Καταρχήν, μπορεί να γίνει αναφορά στο κόστος μιας τεχνικά συγκρίσιμης επένδυσης [48] η οποία θα μπορούσε να υλοποιηθεί ρεαλιστικά χωρίς την ενίσχυση [49] και η οποία δεν θα επιτύγχανε τον στόχο κοινού ενδιαφέροντος ή θα τον επιτύγχανε σε μικρότερο βαθμό.

---

[46] Παραδείγματος χάριν, ορισμένα είδη οφελών, όπως η ενίσχυση της «οικολογικής εικόνας» από μια περιβαλλοντική επένδυση, δεν είναι εύκολο να μετρηθούν.

[47] Όσον αφορά μέτρα σχετικά με την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων, οι επιλέξιμες δαπάνες ισούνται με τις δαπάνες που καταβάλλονται για τις εργασίες αποκατάστασης μειωμένες κατά την υπεραξία του οικοπέδου. (βλέπε παράρτημα 2).

[48] Ως τεχνικά συγκρίσιμη επένδυση νοείται μια επένδυση με ίδια παραγωγική ικανότητα και όλα τα άλλα τεχνικά χαρακτηριστικά (εκτός αυτών που συνδέονται άμεσα με την πρόσθετη επένδυση για τον επιδιωκόμενο στόχο).

[49] Μια τέτοια επένδυση αναφοράς πρέπει να αποτελεί, από επιχειρηματική άποψη, αξιόπιστη εναλλακτική δυνατότητα αντί της υπό εξέταση επένδυσης.

(74) Στο παράρτημα 2 παρουσιάζεται κατάλογος συναφών αντιπαραδειγμάτων ή υπολογισμοί επιλέξιμων δαπανών, που αντικατοπτρίζουν το αντιπαράδειγμα που θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε παρόμοιες περιπτώσεις. Η Επιτροπή δύναται να αποδέχεται εναλλακτικά αντιπαραδείγματα εφόσον είναι δεόντως δικαιολογημένα από το κράτος μέλος.

(75) Αναφορικά με τα μέτρα στήριξης που παρέχεται σε ολοκληρωμένα έργα όπως ολοκληρωμένα μέτρα ενεργειακής απόδοσης ή έργα βιοαερίου, μπορεί να είναι δύσκολος ο προσδιορισμός αντιπαραδείγματος. Στις περιπτώσεις που δεν μπορεί να καθοριστεί αξιόπιστα ένα αντιπαράδειγμα, η Επιτροπή δύναται να εξετάσει το συνολικό κόστος ενός έργου ως εναλλακτικού το οποίο δύναται να συνεπάγεται χαμηλότερες εντάσεις ενίσχυσης προκειμένου να αντικατοπτρίζεται ο διαφορετικός υπολογισμός των επιλέξιμων δαπανών.

(76) Οι κανόνες που αναφέρονται στις παραγράφους (73) έως (75) εφαρμόζονται για την κατασκευή των μονάδων παραγωγής στο πλαίσιο ενεργειακά αποδοτικών έργων τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης. Ωστόσο, η προσέγγιση του ελλείμματος χρηματοδότησης θα εφαρμόζεται για ενισχύσεις για την κατασκευή του δικτύου, κατά παρόμοιο τρόπο με την αξιολόγηση της ενεργειακής υποδομής.

Μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης

(77) Για τη διασφάλιση προβλεψιμότητας και ισότιμων όρων ανταγωνισμού, η Επιτροπή εφαρμόζει μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης όπως προβλέπεται στο παράρτημα 1. Οι εντάσεις αυτές αντικατοπτρίζουν την ανάγκη για κρατική παρέμβαση, όπως ορίζεται, αφενός, από τη συνάφεια της ανεπάρκειας της αγοράς, και, αφετέρου, από το αναμενόμενο επίπεδο στρέβλωσης του ανταγωνισμού και των συναλλαγών.

(78) Υψηλότερες εντάσεις ενίσχυσης ενδέχεται να επιτρέπονται για ορισμένα είδη ενίσχυσης ή για επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε ενισχυόμενη περιοχή, αλλά η ένταση της ενίσχυσης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το 100 % των επιλέξιμων δαπανών. Υψηλότερες εντάσεις ενίσχυσης δύνανται να επιτρέπονται στις εξής περιπτώσεις:

α) η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις στο περιβάλλον και την ενέργεια που πραγματοποιούνται σε ενισχυόμενες περιοχές και πληρούν τους όρους του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις στο περιβάλλον και την ενέργεια που πραγματοποιούνται σε ενισχυόμενες περιοχές και πληρούν τους όρους του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αυξήσεις αυτές δικαιολογούνται από τα ποικίλα μειονεκτήματα που αντιμετωπίζουν οι περιοχές αυτές, τα οποία ενδέχεται να συνιστούν εμπόδιο για την πραγματοποίηση περιβαλλοντικών και ενεργειακών επενδύσεων·

β) η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες για τις μεσαίες επιχειρήσεις και κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες για τις μικρές επιχειρήσεις. Όσον αφορά μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες ενδέχεται να αντιμετωπίζουν, αφενός, σχετικά υψηλότερο κόστος για την επίτευξη περιβαλλοντικών και ενεργειακών στόχων σε σύγκριση με το μέγεθος της δραστηριότητάς τους και, αφετέρου, ατέλειες της κεφαλαιαγοράς που τις υποχρεώνουν να επιβαρυνθούν με τις δαπάνες αυτές, μπορούν να δικαιολογούνται ενισχύσεις υψηλότερης έντασης, δεδομένου ότι ο κίνδυνος σοβαρών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και των συναλλαγών είναι μειωμένος εάν ο δικαιούχος είναι μικρή ή μεσαία επιχείρηση·

γ) οι ενισχύσεις υψηλότερης έντασης μπορούν να δικαιολογηθούν υπό όρους στην περίπτωση οικολογικής καινοτομίας η οποία μπορεί να αντιμετωπίσει μια διττή ανεπάρκεια της αγοράς που σχετίζεται με τους υψηλότερους κινδύνους που ενέχει η καινοτομία σε συνδυασμό με την περιβαλλοντική πτυχή του έργου. Αυτό ισχύει ειδικότερα για τα μέτρα αποδοτικής χρήσης των πόρων. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

i) το περιουσιακό στοιχείο ή το έργο οικολογικής καινοτομίας πρέπει να είναι νέο ή σημαντικά βελτιωμένο σε σύγκριση με τις τελευταίες εξελίξεις στον σχετικό κλάδο στην Ένωση [50]·

[50] Το κράτος μέλος μπορεί, για παράδειγμα, να αποδείξει τον καινοτόμο χαρακτήρα με ακριβή περιγραφή της καινοτομίας και των όρων της αγοράς για την εισαγωγή ή τη διάδοσή του σε σύγκριση με τις διαδικασίες αιχμής ή οργανωτικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται γενικά από άλλες επιχειρήσεις του ιδίου κλάδου.

ii) το αναμενόμενο περιβαλλοντικό όφελος πρέπει να είναι σημαντικά υψηλότερο από τη βελτίωση που θα προέκυπτε από τη γενική εξέλιξη της τεχνολογίας αιχμής σε ανάλογες δραστηριότητες ([51])· και

iii) ο καινοτόμος χαρακτήρας των περιουσιακών στοιχείων ή έργων συνεπάγεται σαφή κίνδυνο, από τεχνολογική ή οικονομική άποψη, καθώς και από άποψη αγοράς, που είναι υψηλότερος από τον κίνδυνο που γενικά συνδέεται με συγκρίσιμα μη καινοτόμα περιουσιακά στοιχεία ή έργα ([52]).

(79) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα θεωρεί την ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά εάν υπολογίζονται ορθώς οι επιλέξιμες δαπάνες και τηρούνται οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης σύμφωνα με το παράρτημα 1.

(80) Στις περιπτώσεις που η ενίσχυση προς τον δικαιούχο χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών, διαφανών και αμερόληπτων κριτηρίων, το ποσό της ενίσχυσης αυτής μπορεί να ανέλθει στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών ([53]). Η εν λόγω διαδικασία υποβολής προσφορών δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις και οφείλει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή ικανού αριθμού επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός που συνδέεται με τη διαδικασία υποβολής προσφορών πρέπει να αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό, με την έννοια ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση σε όλους τους συμμετέχοντες. Τέλος, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται βάσει της αρχικής προσφοράς του συμμετέχοντος, αποκλείοντας έτσι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις.

3.2.5.2. Σώρευση ενισχύσεων

(81) Ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται ταυτόχρονα στο πλαίσιο διαφόρων καθεστώτων ενίσχυσης ή να σωρεύονται με ενισχύσεις ad hoc, υπό τον όρο ότι το συνολικό ποσό της κρατικής ενίσχυσης για τη δραστηριότητα ή το έργο δεν υπερβαίνει τα καθορισμένα ανώτατα όρια ενίσχυσης που προβλέπονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Η χρηματοδότηση της ΕΕ την οποία διαχειρίζεται κεντρικά η Επιτροπή και δεν βρίσκεται άμεσα ή έμμεσα υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους ([54]), δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Στις περιπτώσεις όπου η χρηματοδότηση της ΕΕ συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, λαμβάνεται υπόψη μόνο η τελευταία για τον καθορισμό του κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης, υπό τον όρο ότι το συνολικό ποσό της χορηγούμενης δημόσιας χρηματοδότησης που αφορά τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το μέγιστο ή τα μέγιστα ποσοστά χρηματοδότησης που ορίζονται στους εφαρμοστέους κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.

(82) Οι ενισχύσεις δεν πρέπει να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis) για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες εφόσον η σώρευση αυτή θα είχε ως αποτέλεσμα ένταση ενίσχυσης που θα υπερέβαινε εκείνη που καθορίζεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.

3.2.5.3. Συμπληρωματικοί όροι για μεμονωμένα κοινοποιήσιμες επενδυτικές ενισχύσεις και ενισχύσεις λειτουργίας

(83) Για τις μεμονωμένες ενισχύσεις, η συμμόρφωση με τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης που ορίζονται στην παρούσα ενότητα και στο παράρτημα 1 δεν επαρκεί για τη διασφάλιση της αναλογικότητας. Οι εν λόγω μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης χρησιμοποιούνται ως ανώτατο όριο για τις μεμονωμένες ενισχύσεις ([55]).

(84) Κατά γενικό κανόνα, οι μεμονωμένα κοινοποιήσιμες ενισχύσεις θα θεωρείται ότι περιορίζονται στο ελάχιστο εάν το ποσό της ενίσχυσης αντιστοιχεί στο καθαρό πρόσθετο κόστος της ενισχυόμενης επένδυσης, σε σύγκριση με το αντιπαράδειγμα στην περίπτωση μη χορήγησης ενίσχυσης. Όλες οι σχετικές δαπάνες και τα οφέλη πρέπει να λαμβάνονται υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

(85) Εάν δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ως αντιπαράδειγμα συγκεκριμένο εναλλακτικό έργο, η Επιτροπή θα εξακριβώνει κατά πόσον το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει το ελάχιστο αναγκαίο για την εξασφάλιση επαρκούς κερδοφορίας του ενισχυόμενου έργου, για παράδειγμα κατά πόσον αυξάνει το ΕΠΑ πέραν των συνήθων ποσοστών απόδοσης που εφαρμόζει η οικεία επιχείρηση σε άλλα παρόμοια επενδυτικά έργα. Στην περίπτωση που δεν υφίσταται αυτό το μέγεθος αναφοράς, το κόστος κεφαλαίου της επιχείρησης ως συνόλου ή τα ποσοστά απόδοσης που παρατηρούνται συνήθως στον συγκεκριμένο κλάδο μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτόν.

([51]) Εάν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ποσοτικές παράμετροι για τη σύγκριση οικολογικά καινοτόμων δραστηριοτήτων με τις συνήθεις μη καινοτόμες δραστηριότητες, «σημαντικά υψηλότερο» σημαίνει ότι η οριακή βελτίωση που αναμένεται από οικολογικά καινοτόμες δραστηριότητες, χάρη στη μείωση του περιβαλλοντικού κινδύνου ή της ρύπανσης ή τη βελτίωση της απόδοσης σε ενέργεια ή πόρους, θα πρέπει να είναι τουλάχιστον διπλάσια από την οριακή βελτίωση που αναμένεται από τη γενική εξέλιξη ανάλογων μη καινοτόμων δραστηριοτήτων.
Όταν η προτεινόμενη προσέγγιση δεν είναι η κατάλληλη για μια δεδομένη περίπτωση, ή εάν δεν είναι δυνατή η ποσοτική σύγκριση, ο φάκελος αίτησης για κρατική ενίσχυση θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή περιγραφή της μεθόδου που χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση του εν λόγω κριτηρίου ώστε να εξασφαλίζεται επίπεδο εκτίμησης ανάλογο με αυτό της προτεινόμενης μεθόδου.

([52]) Τα κράτη μέλη μπορούν να αποδεικνύουν την ύπαρξη αυτού του κινδύνου επικαλούμενα για παράδειγμα: το κόστος σε σχέση με τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, τον χρόνο που απαιτείται για την ανάπτυξη, τα αναμενόμενα κέρδη από την οικολογική καινοτομία σε σύγκριση με το κόστος και την πιθανότητα αποτυχίας.

([53]) Σε τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να θεωρηθεί ότι οι σχετικές προσφορές που υποβάλλονται αντανακλούν όλα τα ενδεχόμενα οφέλη που μπορεί να προκύψουν από την πρόσθετη επένδυση.

([54]) Για παράδειγμα η στήριξη που χορηγείται βάσει της απόφασης 2010/670/ΕΕ της Επιτροπής (χρηματοδότηση του NER300) και του κανονισμού 2010/1233/ΕΕ για την τροποποίηση του κανονισμού 2009/633/ΕΚ (ΕΕ L 346 της 30.12.2010, σ. 5) (χρηματοδότηση ΕΕΠΑ), στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» ή του COSME.

([55]) Στις περιπτώσεις που χορηγείται ad hoc ενίσχυση, το ανώτατο όριο καθορίζεται μέσω σύγκρισης του ισοδύναμου σε συνήθη στατιστικά δεδομένα του κλάδου με το ανώτατο όριο για τη μεμονωμένα κοινοποιήσιμη ενίσχυση που χορηγείται βάσει καθεστώτος.

(86) Το κράτος μέλος θα πρέπει να παρέχει αποδεικτικά στοιχεία για το ότι το ποσό της ενίσχυσης διατηρείται στο ελάχιστο αναγκαίο. Οι υπολογισμοί που γίνονται για την ανάλυση του χαρακτήρα κινήτρου μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν για να αξιολογηθεί εάν η ενίσχυση είναι αναλογική. Το κράτος μέλος πρέπει να αποδεικνύει την αναλογικότητα βάσει τεκμηρίωσης, όπως εκείνη που αναφέρεται στην παράγραφο (63).

(87) Για τις ενισχύσεις λειτουργίας που χορηγούνται μέσω διαγωνισμού, θεωρείται ότι η μεμονωμένη ενίσχυση είναι αναλογική εφόσον πληρούνται οι γενικοί όροι.

3.2.6. *Αποφυγή αδικαιολόγητων αρνητικών συνεπειών στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές*

3.2.6.1. Γενικές εκτιμήσεις

(88) Προκειμένου οι ενισχύσεις να θεωρηθούν συμβατές με την κοινή αγορά θα πρέπει, αφενός, να περιορίζονται οι αρνητικές συνέπειες του μέτρου ενίσχυσης όσον αφορά τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και τον αντίκτυπο στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και, αφετέρου, να αντισταθμίζονται από τα θετικά αποτελέσματα όσον αφορά τη συμβολή στην επίτευξη του στόχου κοινού ενδιαφέροντος.

(89) Η Επιτροπή εντοπίζει δύο βασικές δυνητικές στρεβλώσεις που προκαλούνται από τις ενισχύσεις, δηλαδή τις στρεβλώσεις της αγοράς προϊόντων και τις επιπτώσεις του τόπου εγκατάστασης. Και οι δύο περιπτώσεις ενδέχεται να οδηγήσουν σε αναποτελεσματική διάθεση των πόρων που υπονομεύει τα οικονομικά αποτελέσματα της εσωτερικής αγοράς και σε προβλήματα κατανομής που επηρεάζουν την κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας μεταξύ των περιφερειών.

(90) Οι ενισχύσεις για περιβαλλοντικούς σκοπούς θα τείνουν, από τη φύση τους, να ευνοούν φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και τεχνολογίες σε βάρος άλλων, περισσότερο ρυπογόνων προϊόντων και τεχνολογιών και αυτή η επίπτωση των ενισχύσεων δεν θα θεωρείται, καταρχήν, ως αδικαιολόγητη στρέβλωση του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι συνδέεται εγγενώς με τον ίδιο τον σκοπό των ενισχύσεων, δηλαδή την οικολογικότερη οικονομία. Κατά την αξιολόγηση των δυνητικών αρνητικών συνεπειών των περιβαλλοντικών ενισχύσεων, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τον συνολικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο του μέτρου σε σχέση με τις αρνητικές επιπτώσεις που ενδέχεται να έχει για τη θέση στην αγορά και, κατά συνέπεια, για τα κέρδη των επιχειρήσεων που δεν λαμβάνουν ενίσχυση. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα εξετάζει ειδικότερα τις στρεβλωτικές επιπτώσεις στους ανταγωνιστές που επίσης δραστηριοποιούνται σε μια φιλική προς το περιβάλλον βάση, ακόμα και χωρίς τη λήψη ενισχύσεων. Ομοίως, όσο μικρότερος είναι ο αναμενόμενος περιβαλλοντικός αντίκτυπος του υπό εξέταση μέτρου, τόσο σημαντικότερο είναι να εξακριβώνονται οι επιπτώσεις του στα μερίδια αγοράς των ανταγωνιστών και στο επίπεδο των κερδών στην αγορά εν γένει.

(91) Ένα δυνητικά επιζήμιο αποτέλεσμα των κρατικών ενισχύσεων για περιβαλλοντικούς και ενεργειακούς στόχους είναι ότι παρεμποδίζουν τον μηχανισμό της αγοράς από το να παράγει ικανοποιητικά αποτελέσματα μέσω της επιβράβευσης των πλέον αποδοτικών και καινοτόμων παραγωγών και της άσκησης πίεσης στους λιγότερο αποδοτικούς για βελτίωση, αναδιάρθρωση ή έξοδο από την αγορά. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια κατάσταση όπου, λόγω της χορήγησης ενίσχυσης σε ορισμένες επιχειρήσεις, οι περισσότερο αποδοτικοί ή καινοτόμοι ανταγωνιστές, παραδείγματος χάριν ανταγωνιστές με μια διαφορετική, ενδεχομένως ακόμη και καθαρότερη τεχνολογία που, υπό άλλες συνθήκες, θα μπορούσαν να εισέλθουν στην αγορά και να επεκταθούν, δεν είναι σε θέση να το πράξουν. Μακροπρόθεσμα, η παρέμβαση στην ανταγωνιστική διαδικασία εισόδου και εξόδου ενδέχεται να ανακόψει την καινοτομία και να επιβραδύνει τη βελτίωση της παραγωγικότητας σε ολόκληρο τον κλάδο.

(92) Οι ενισχύσεις μπορούν επίσης να έχουν στρεβλωτικές επιπτώσεις όσον αφορά την αύξηση ή τη διατήρηση της σημαντικής ισχύος του δικαιούχου στην αγορά. Ακόμη και όταν οι ενισχύσεις δεν συμβάλλουν άμεσα στην αύξηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά, μπορεί να το πράττουν έμμεσα, αποθαρρύνοντας την επέκταση υφιστάμενων ανταγωνιστών ή δημιουργώντας κίνητρα για την έξοδό τους, ή αποθαρρύνοντας την είσοδο νέων ανταγωνιστών.

(93) Εκτός από στρεβλώσεις στις αγορές προϊόντων, οι ενισχύσεις μπορούν, επίσης, να έχουν επιπτώσεις στις συναλλαγές και στην επιλογή τοποθεσίας. Οι εν λόγω στρεβλώσεις μπορεί να προκύψουν σε επίπεδο κρατών μελών, είτε όταν οι επιχειρήσεις ανταγωνίζονται σε διασυνοριακό επίπεδο είτε όταν εξετάζουν διαφορετικούς τόπους για την πραγματοποίηση επενδύσεων. Οι ενισχύσεις που αποσκοπούν στη διατήρηση της οικονομικής δραστηριότητας σε μία περιοχή ή στην απομάκρυνσή της από άλλες περιοχές εντός της εσωτερικής αγοράς ενδέχεται να μην οδηγούν άμεσα σε στρεβλώσεις στην αγορά προϊόντων, ωστόσο, ενδέχεται να μετατοπίζουν δραστηριότητες ή επενδύσεις από μία περιοχή σε άλλη, χωρίς καθαρό περιβαλλοντικό αντίκτυπο.

Προφανείς αρνητικές επιπτώσεις

(94) Καταρχήν, το μέτρο ενίσχυσης και το πλαίσιο στο οποίο εφαρμόζεται πρέπει να αναλυθούν για να προσδιοριστεί ο βαθμός στον οποίο το εν λόγω μέτρο μπορεί να θεωρηθεί ότι προκαλεί στρεβλώσεις. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες οι αρνητικές συνέπειες υπερβαίνουν προδήλως οποιαδήποτε θετικά αποτελέσματα. Στις περιπτώσεις αυτές, η ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά.

(95) Η Επιτροπή καθορίζει τις μέγιστες εντάσεις των ενισχύσεων που συνιστούν βασική απαίτηση συμβατότητας και που έχουν σκοπό την αποφυγή της χρησιμοποίησης κρατικών ενισχύσεων για έργα στα οποία η αναλογία μεταξύ του ποσού της ενίσχυσης και των επιλέξιμων δαπανών θεωρείται πολύ υψηλή με αποτέλεσμα να είναι πολύ πιθανή η πρόκληση στρεβλώσεων.

(96) Ομοίως, δεν θα θεωρούνται συμβατές με την εσωτερική αγορά οι ενισχύσεις για περιβαλλοντικούς και ενεργειακούς στόχους που οδηγούν απλώς στην αλλαγή του τόπου εγκατάστασης της οικονομικής δραστηριότητας χωρίς να βελτιώνουν το υφιστάμενο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας στα κράτη μέλη.

3.2.6.2. Γενικοί όροι

(97) Κατά την αξιολόγηση των αρνητικών συνεπειών του μέτρου ενίσχυσης, η Επιτροπή επικεντρώνεται στις στρεβλώσεις που προκύπτουν από τον αντίκτυπο που αναμένεται να έχει η περιβαλλοντική και ενεργειακή ενίσχυση στον ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων στις επηρεαζόμενες αγορές προϊόντος και στον τόπο εγκατάστασης της οικονομικής δραστηριότητας. Εάν τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων είναι ορθώς στοχευμένα στην ανεπάρκεια της αγοράς που αποσκοπούν να αντιμετωπίσουν, ο κίνδυνος αδικαιολόγητης στρέβλωσης του ανταγωνισμού είναι περισσότερο περιορισμένος.

(98) Εάν η ενίσχυση είναι αναλογική και περιορίζεται στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες, τότε καταρχήν μετριάζονται οι αρνητικές συνέπειες της ενίσχυσης. Ωστόσο, ακόμα και όταν η ενίσχυση είναι απαραίτητη και αναλογική, μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγή της συμπεριφοράς των δικαιούχων κατά τρόπο που προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού. Μια επιχείρηση που επιδιώκει το κέρδος, κατά κανόνα, θα αυξήσει το επίπεδο της προστασίας του περιβάλλοντος πέραν των υποχρεωτικών απαιτήσεων μόνον εάν θεωρήσει ότι αυτό θα της αποφέρει έστω και οριακά κάποια πλεονεκτήματα.

(99) Προκειμένου να ελαχιστοποιήσει τις στρεβλώσεις των συναλλαγών και του ανταγωνισμού, η Επιτροπή θα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διαδικασία επιλογής: όπου είναι δυνατό, η διαδικασία επιλογής πρέπει να διεξάγεται με τρόπο αμερόληπτο, διαφανή και ανοικτό και χωρίς να αποκλείει άνευ λόγου επιχειρήσεις οι οποίες μπορούν να ανταγωνιστούν με έργα για την επίτευξη του ίδιου περιβαλλοντικού ή ενεργειακού στόχου. Η διαδικασία επιλογής πρέπει να αποσκοπεί στην επιλογή δικαιούχων οι οποίοι είναι σε θέση να επιτύχουν τους περιβαλλοντικούς ή ενεργειακούς στόχους χρησιμοποιώντας τη χαμηλότερη δυνατή ενίσχυση ή επιτυγχάνοντας την πλέον συμφέρουσα σχέση κόστους-οφέλους.

(100) Η Επιτροπή θα αξιολογεί ειδικότερα τις αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

α) *τη μείωση ή την αντιστάθμιση του μοναδιαίου κόστους παραγωγής:* εάν ο νέος εξοπλισμός [56] συμβάλλει στη μείωση του κόστους ανά παραγόμενη μονάδα σε σύγκριση με την περίπτωση μη χορήγησης της ενίσχυσης ή εάν η ενίσχυση αντισταθμίζει μέρος του λειτουργικού κόστους, είναι πιθανό ότι οι δικαιούχοι θα αυξήσουν τις πωλήσεις τους. Όσο μεγαλύτερη είναι η ελαστικότητα τιμής του προϊόντος, τόσο περισσότερο η ενίσχυση μπορεί να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό·

β) *το νέο προϊόν:* εάν οι δικαιούχοι παραγάγουν νέο ή καλύτερης ποιότητας προϊόν είναι πιθανό να αυξήσουν τις πωλήσεις τους και ενδεχομένως να αποκτήσουν προβάδισμα.

3.2.6.3. Συμπληρωματικοί όροι για μεμονωμένα κοινοποιήσιμες ενισχύσεις

(101) Το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι οι αρνητικές επιπτώσεις, όπως περιγράφονται στην ενότητα 3.2.6.1, είναι περιορισμένες. Εκτός από τα στοιχεία που ορίζονται στην ενότητα 3.1.6.2, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη και θα αξιολογεί, όσον αφορά τη μεμονωμένη ενίσχυση, κατά πόσον έχει ως αποτέλεσμα:

α) τη στήριξη ανεπαρκούς παραγωγής, εμποδίζοντας με αυτόν τον τρόπο την αύξηση της παραγωγικότητας στον τομέα·

β) τη στρέβλωση δυναμικών κινήτρων·

γ) τη δημιουργία ή την ενίσχυση ισχύος στην αγορά ή πρακτικών αποκλεισμού·

δ) την τεχνητή αλλαγή των ροών του εμπορίου ή του τόπου εγκατάστασης της παραγωγής.

---

[56] Για τον υπολογισμό των πρόσθετων επενδυτικών δαπανών μπορεί να μην συνυπολογίζονται πλήρως όλα τα οφέλη, εφόσον τα λειτουργικά οφέλη δεν αφαιρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της επένδυσης. Επιπλέον, μπορεί να είναι δύσκολο να ληφθούν υπόψη ορισμένες κατηγορίες οφελών, παραδείγματος χάρη, αυτά που συνδέονται με την αύξηση της παραγωγικότητας και της παραγωγής χωρίς παράλληλη αύξηση της δυναμικότητας.

(102) Η Επιτροπή μπορεί να εξετάζει την προγραμματισμένη θέσπιση ενεργειακών και περιβαλλοντικών καθεστώτων στήριξης, πέραν αυτού που έχει κοινοποιηθεί, τα οποία άμεσα ή έμμεσα ωφελούν τον δικαιούχο, με σκοπό την αξιολόγηση των σωρευτικών επιπτώσεων των ενισχύσεων.

(103) Η Επιτροπή θα αξιολογεί, επίσης, κατά πόσον η ενίσχυση έχει ως αποτέλεσμα ορισμένες περιοχές να επωφελούνται από ευνοϊκότερες συνθήκες παραγωγής, ιδίως εξαιτίας του σχετικά χαμηλότερου κόστους παραγωγής που οφείλεται στην ενίσχυση ή εξαιτίας των υψηλότερων παραγωγικών προτύπων που επιτυγχάνονται μέσω της ενίσχυσης. Το στοιχείο αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την παραμονή ή τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε ενισχυόμενες περιοχές ή τη μετατόπιση εμπορικών ροών προς τις ενισχυόμενες περιοχές. Κατά την ανάλυση των κοινοποιήσιμων μεμονωμένων ενισχύσεων, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τυχόν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο δικαιούχος της ενίσχυσης έχει εξετάσει εναλλακτικούς τόπους εγκατάστασης.

3.2.7. *Διαφάνεια*

(104) Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν τη δημοσίευση των ακόλουθων πληροφοριών σε κεντρικό ιστότοπο σχετικά με κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο: το πλήρες κείμενο του εγκριθέντος καθεστώτος ενισχύσεων ή της μεμονωμένης απόφασης για τη χορήγηση της ενίσχυσης και τις διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή, ή σχετικό σύνδεσμο, *την ταυτότητα της χορηγούσας αρχής/των χορηγουσών αρχών*, την ταυτότητα των μεμονωμένων δικαιούχων, τη μορφή και το ποσό της ενίσχυσης ανά δικαιούχο, την ημερομηνία χορήγησης, τον τύπο της επιχείρησης (ΜΜΕ/μεγάλες εταιρείες), την περιφέρεια στην οποία είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος (σε επίπεδο NUTS II), και τον κύριο οικονομικό κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται ο δικαιούχος, σε επίπεδο ομάδων της NACE.

(105) Αναφορικά με καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών οφελών και ενισχύσεις υπό μορφή μειώσεων στη χρηματοδοτική στήριξη για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, οι πληροφορίες σχετικά με μεμονωμένα ποσά ενισχύσεων μπορούν να παρέχονται εντός των ακόλουθων κλιμακίων (σε εκατ. ευρώ): [0,5-1]· [1-2]· [2-5]· [5-10]· [10-30]· [30 και άνω].

(106) Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να δημοσιεύονται μετά τη λήψη της απόφασης για χορήγηση της ενίσχυσης, να τηρούνται επί τουλάχιστον 10 έτη και να διατίθενται στο ευρύ κοινό χωρίς περιορισμούς ([57]). Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να παρέχουν τις πληροφορίες αυτές μετά την 1η Ιουλίου 2016. Η απαίτηση για δημοσίευση των πληροφοριών μπορεί να εξαιρεθεί όσον αφορά μεμονωμένες χορηγήσεις ενισχύσεων κάτω των 500 000 ευρώ.

3.3. **Ενισχύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές**

3.3.1. *Γενικοί όροι για τις επενδυτικές ενισχύσεις και τις ενισχύσεις λειτουργίας για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές*

(107) Η Ένωση έχει θέσει φιλόδοξους στόχους όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή βιωσιμότητα, ιδίως στο πλαίσιο της στρατηγικής «ΕΕ 2020». Αρκετές ενωσιακές νομοθετικές πράξεις υποστηρίζουν ήδη την επίτευξη των στόχων αυτών, όπως το ενωσιακό ΣΕΔΕ, η οδηγία 2009/28/ΕΚ ([58]) («η οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» ή «ΑΠΕ») και η οδηγία 2009/30/ΕΚ ([59]) («η οδηγία για την ποιότητα των καυσίμων»). Ωστόσο, η εφαρμογή τους ενδέχεται να μην αποφέρει σε κάθε περίπτωση τα πλέον ικανοποιητικά αποτελέσματα στην αγορά και, υπό ορισμένους όρους, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να αποτελέσουν κατάλληλο μέσο συμβολής στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης και των συναφών εθνικών στόχων.

(108) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται για τη χρονική περίοδο έως το 2020. Ωστόσο, πρέπει να προετοιμάσουν το έδαφος για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο πλαίσιο για το 2030. Ιδίως, αναμένεται ότι κατά την περίοδο 2020-2030 οι προσδιορισθείσες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα καταστούν ανταγωνιστικές σε επίπεδο δικτύου μεταφοράς, πράγμα που συνεπάγεται ότι οι επιδοτήσεις και οι απαλλαγές από αρμοδιότητες εξισορρόπησης θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά κατά φθίνοντα τρόπο. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές συνάδουν με τον στόχο αυτό και διασφαλίζουν τη μετάβαση σε μία παράδοση συμφέρουσα από άποψη κόστους-οφέλους μέσω αγορακεντρικών μηχανισμών.

([57]) Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να δημοσιεύονται εντός έξι μηνών από την ημερομηνία χορήγησης (ή, αναφορικά με ενίσχυση υπό μορφή φορολογικού οφέλους εντός ενός έτους από την ημερομηνία υποβολής της φορολογικής δήλωσης). Σε περίπτωση παράνομης ενίσχυσης, το κράτος μέλος θα πρέπει να διασφαλίσει τη δημοσίευση αυτών των πληροφοριών εκ των υστέρων, τουλάχιστον εντός έξι μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της Επιτροπής. Οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι διαθέσιμες σε μορφότυπο ο οποίος θα επιτρέπει την αναζήτηση, τη λήψη και την απρόσκοπτη δημοσίευση στο Διαδίκτυο, επί παραδείγματι σε μορφότυπο CSV ή XML.

([58]) Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 16).

([59]) Οδηγία 2009/30/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, για την τροποποίηση της οδηγίας 98/70/ΕΚ όσον αφορά τις προδιαγραφές για τη βενζίνη, το ντίζελ και το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης και την καθιέρωση μηχανισμού για την παρακολούθηση και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την τροποποίηση της οδηγίας 1999/32/ΕΚ του Συμβουλίου όσον αφορά την προδιαγραφή των καυσίμων που χρησιμοποιούνται στα πλοία εσωτερικής ναυσιπλοΐας και καταργείται η οδηγία 93/12/ΕΟΚ (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 88).

(109) Οι μηχανισμοί της αγοράς, όπως η δημοπράτηση ή η ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών ανοιχτή σε όλες τις εταιρείες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που ανταγωνίζονται επί ίσοις όροις σε επίπεδο ΕΟΧ, θα πρέπει κανονικά να διασφαλίζουν ότι οι επιδοτήσεις μειώνονται στο ελάχιστο δυνατό με στόχο την πλήρη, σταδιακή κατάργησή τους.

(110) Ωστόσο, δεδομένου του διαφορετικού σταδίου τεχνολογικής εξέλιξης των τεχνολογιών που αφορούν την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές επιτρέπουν στα κράτη μέλη να διενεργούν διαγωνισμούς για συγκεκριμένη τεχνολογία, βάσει του μακροπρόθεσμου δυναμικού μιας δεδομένης νέας και καινοτόμου τεχνολογίας, της ανάγκης να επιτυγχάνεται διαφοροποίηση, των περιορισμών δικτύου και της σταθερότητας δικτύου μεταφοράς και του κόστους (ολοκλήρωσης) του συστήματος.

(111) Περιλαμβάνονται ειδικές εξαιρέσεις για εγκαταστάσεις ορισμένου μεγέθους, για το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ενδείκνυται διαδικασία υποβολής προσφορών, ή για εγκαταστάσεις σε στάδιο επίδειξης. Η συμπερίληψη των εν λόγω εγκαταστάσεων είναι προαιρετική.

(112) Λόγω της υπερβάλλουσας δυναμικότητας στην αγορά βιοκαυσίμων από εδώδιμα φυτά, η Επιτροπή δεν θα θεωρεί δικαιολογημένες τις επενδυτικές ενισχύσεις σε νέα και υφιστάμενη δυναμικότητα για βιοκαύσιμα από τρόφιμα. Ωστόσο, οι επενδυτικές ενισχύσεις για τη μετατροπή μονάδων παραγωγής βιοκαυσίμων από τρόφιμα σε μονάδες παραγωγής προηγμένων βιοκαυσίμων επιτρέπονται προκειμένου να καλυφθούν οι δαπάνες για την εν λόγω μετατροπή. Πλην αυτής της ιδιαίτερης περίπτωσης, οι επενδυτικές ενισχύσεις για βιοκαύσιμα δύνανται να χορηγούνται μόνο για προηγμένα βιοκαύσιμα.

(113) Ενώ οι επενδυτικές ενισχύσεις για τη στήριξη της παραγωγής βιοκαυσίμων από τρόφιμα θα παύσουν από την ημερομηνία εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών, οι λειτουργικές ενισχύσεις προς τα βιοκαύσμα από τρόφιμα μπορούν να χορηγούνται μόνο μέχρι το 2020. Συνεπώς, οι ενισχύσεις αυτές μπορούν να παρέχονται μόνο σε μονάδες που άρχισαν να λειτουργούν πριν τις 31 Δεκεμβρίου του 2013 μέχρι την πλήρη απόσβεση της εγκατάστασης, σε κάθε όμως περίπτωση το αργότερο έως το 2020.

(114) Επιπλέον, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι η ενίσχυση δεν αυξάνει το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και ως εκ τούτου δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά εάν η ενίσχυση χορηγείται για βιοκαύσιμα τα οποία υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή μείξης βιοκαυσίμων ([60]), εκτός εάν το κράτος μέλος είναι σε θέση να αποδείξει ότι η ενίσχυση περιορίζεται στα βιώσιμα βιοκαύσιμα τα οποία είναι υπερβολικά ακριβά για να διατεθούν στην αγορά μόνο με σε υποχρέωση εφοδιασμού ή μείξης.

(115) Ειδικότερα, ενώ το ΣΕΔΕ της ΕΕ και οι φόροι στις εκπομπές CO_2 εσωτερικεύουν το κόστος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ενδέχεται να μην το εσωτερικεύουν ακόμη πλήρως. Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν, κατά συνέπεια, να συμβάλουν στην επίτευξη των συναφών, αλλά διακριτών, ενωσιακών στόχων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Κατά συνέπεια η Επιτροπή τεκμαίρει, εκτός εάν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία για το αντίθετο, ότι εξακολουθεί να υφίσταται εναπομένουσα ανεπάρκεια της αγοράς, η οποία μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσω ενισχύσεων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

(116) Προκειμένου τα κράτη μέλη να μπορέσουν να επιτύχουν τους στόχους τους σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής «ΕΕ 2020», η Επιτροπή τεκμαίρει την καταλληλότητα της ενίσχυσης καθώς και τις περιορισμένες στρεβλωτικές επιπτώσεις της ενίσχυσης εφόσον πληρούνται όλοι οι υπόλοιποι όροι.

(117) Όσον αφορά τις ενισχύσεις για την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας, οι επιπτώσεις τους μπορεί να είναι διττές: αφενός, οι ενισχύσεις αυτές έχουν θετικό αντίκτυπο όσον αφορά τις χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και, αφετέρου, ενδέχεται να έχουν επίσης αρνητικές συνέπειες για τα υδατικά συστήματα και τη βιοποικιλότητα. Ως εκ τούτου, κατά τη χορήγηση ενίσχυσης για την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας, τα κράτη μέλη πρέπει να τηρούν την οδηγία 2000/60/ΕΚ ([61]) και ιδίως το άρθρο 4 παράγραφος 7, στο οποίο ορίζονται κριτήρια όσον αφορά νέες τροποποιήσεις υδατικών συστημάτων.

(118) Βασική αρχή της ενωσιακής νομοθεσίας για τα απόβλητα είναι η λεγόμενη ιεράρχηση των αποβλήτων η οποία ταξινομεί κατά σειρά προτεραιότητας τους τρόπους με τους οποίους πρέπει να πραγματοποιείται η επεξεργασία των αποβλήτων ([62]). Οι κρατικές ενισχύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που χρησιμοποιούν απόβλητα, όπως η απορριπτόμενη θερμότητα, ως εισροή καυσίμου, μπορούν να συμβάλουν θετικά στην περιβαλλοντική προστασία, υπό την προϋπόθεση ότι δεν καταστρατηγούν αυτή την αρχή.

([60]) Πρέπει να ισχύει υποχρέωση εφοδιασμού της αγοράς με βιοκαύσιμα, περιλαμβανομένου καθεστώτος κυρώσεων.

([61]) Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1).

([62]) Η ιεράρχηση όσον αφορά τα απόβλητα αποτελείται από (α) την πρόληψη, (β) την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, (γ) την ανακύκλωση, (δ) την άλλου είδους ανάκτηση, π.χ. ανάκτηση ενέργειας, και (ε) τη διάθεση. Βλέπε άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 2008 για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα), (ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3).

(119) Οι ενισχύσεις για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορούν να χορηγούνται ως επενδυτικές ενισχύσεις ή ως ενισχύσεις λειτουργίας. Για τα καθεστώτα επενδυτικών ενισχύσεων και τις μεμονωμένα κοινοποιούμενες επενδυτικές ενισχύσεις θα ισχύουν οι όροι που καθορίζονται στην ενότητα 3.2.

(120) Για τα καθεστώτα ενισχύσεων λειτουργίας, θα εφαρμόζεται η γενική διάταξη της ενότητας 3.2, όπως τροποποιείται από τις ειδικές διατάξεις που ορίζονται στην παρούσα ενότητα. Όσον αφορά τις μεμονωμένα κοινοποιηθείσες ενισχύσεις λειτουργίας, ισχύουν οι όροι που καθορίζονται στην ενότητα 3.2, λαμβανομένων, κατά περίπτωση, υπόψη των τροποποιήσεων που επιφέρει η παρούσα υποενότητα για τα καθεστώτα ενισχύσεων λειτουργίας.

(121) Η Επιτροπή θα εγκρίνει καθεστώτα ενισχύσεων για μέγιστη περίοδο δέκα ετών. Σε περίπτωση διατήρησής του, το εν λόγω μέτρο θα κοινοποιείται εκ νέου μετά την εν λόγω περίοδο. Αναφορικά με τα βασισμένα σε τρόφιμα βιοκαύσιμα, τα ισχύοντα και προσφάτως κοινοποιηθέντα καθεστώτα θα πρέπει να περιοριστούν στο 2020.

(122) Η Ένωση καθόρισε έναν συνολικό στόχο της Ένωσης όσον αφορά το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην τελική κατανάλωση ενέργειας, τον οποίο μετέτρεψε σε υποχρεωτικούς εθνικούς στόχους. Η οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας περιλαμβάνει μηχανισμούς συνεργασίας ([63]) για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής στήριξης με σκοπό την επίτευξη των εθνικών στόχων. Στα καθεστώτα ενισχύσεων λειτουργίας θα πρέπει καταρχήν να μπορούν να συμμετέχουν άλλες χώρες του ΕΟΧ και συμβαλλόμενα μέρη της Ενεργειακής Κοινότητας με σκοπό τον περιορισμό των συνολικών στρεβλωτικών επιπτώσεων. Με τον τρόπο αυτό ελαχιστοποιούνται οι δαπάνες για τα κράτη μέλη των οποίων μοναδικός σκοπός είναι η επίτευξη του εθνικού στόχου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που καθορίζεται στην ενωσιακή νομοθεσία. Τα κράτη μέλη, ωστόσο, ενδέχεται να επιθυμούν να έχουν θέσει σε εφαρμογή έναν μηχανισμό συνεργασίας πριν να επιτραπεί η παροχή διασυνοριακής στήριξης, διότι διαφορετικά η παραγωγή από εγκαταστάσεις σε άλλες χώρες δεν θα καταλογίζεται στον εθνικό τους στόχο δυνάμει της οδηγίας για τις ΑΠΕ ([64]). Η Επιτροπή θα εκτιμά θετικά τα καθεστώτα που μπορούν να εφαρμόζονται σε άλλες χώρες του ΕΟΧ ή της Ενεργειακής Κοινότητας.

(123) Οι ενισχύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει, καταρχήν, να συμβάλλουν στην ενσωμάτωση της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην αγορά. Ωστόσο, για ορισμένες τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή μικρούς τύπους εγκαταστάσεων, αυτό μπορεί να μην είναι εφικτό ή κατάλληλο.

3.3.2. *Ενισχύσεις λειτουργίας που χορηγούνται για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές*

3.3.2.1. Ενισχύσεις για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

(124) Προκειμένου να δοθούν κίνητρα για την ολοκλήρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, είναι σημαντικό οι δικαιούχοι να πωλούν την ηλεκτρική τους ενέργεια απευθείας στην αγορά και να υπόκεινται σε υποχρεώσεις της αγοράς. Οι ακόλουθοι σωρευτικοί όροι εφαρμόζονται από 1ης Ιανουαρίου 2016 σε όλα τα νέα καθεστώτα και μέτρα ενισχύσεων:

α) οι ενισχύσεις χορηγούνται ως προσαύξηση, επιπλέον της αγοραίας τιμής (προσαύξηση) με την οποία οι παραγωγοί πωλούν την ηλεκτρική ενέργεια απευθείας στην αγορά·

β) οι δικαιούχοι ([65]) υπόκεινται σε τυποποιημένες αρμοδιότητες εξισορρόπησης εκτός εάν δεν υφίστανται ανταγωνιστικές ενδοημερήσιες αγορές· και

γ) θεσπίζονται μέτρα που να διασφαλίζουν ότι οι παραγωγοί δεν έχουν κίνητρο να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια με αρνητικές τιμές.

(125) Οι όροι που αναφέρονται στην παράγραφο (124) δεν ισχύουν για εγκαταστάσεις με εγκατεστημένη δυναμικότητα ηλεκτροπαραγωγής μικρότερη των 500 kW ή έργα επίδειξης εκτός της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από αιολική ενέργεια για την οποία ισχύει όριο εγκατεστημένης δυναμικότητας ηλεκτροπαραγωγής 3 MW ή 3 μονάδων παραγωγής.

([63]) Οι μηχανισμοί συνεργασίας διασφαλίζουν ότι η ανανεώσιμη ενέργεια που παράγεται σε ένα κράτος μέλος μπορεί να προσμετράται για την επίτευξη του στόχου ενός άλλου κράτους μέλους.

([64]) Η Επιτροπή σημειώνει ότι επί του παρόντος δύο υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον του Δικαστηρίου είναι δυνατόν να επηρεάσουν το ζήτημα αυτό: Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-204/12, C-205/12, C-206/12, C-207/12, C-208/12 *Essent* Belgium v Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt and Case C-573/12 Ålands Vindkraft v Energimyndigheten.

([65]) Οι δικαιούχοι μπορούν να αναθέσουν αρμοδιότητες εξισορρόπησης σε άλλες εταιρείες εξ ονόματός τους, όπως φορείς συγκέντρωσης.

(126) Κατά το μεταβατικό στάδιο που καλύπτει την περίοδο 2015-2016, ενισχύσεις για τουλάχιστον 5 % της σχεδιαζόμενης νέας δυναμικότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει να χορηγούνται στο πλαίσιο μιας ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών, διαφανών και αμερόληπτων κριτηρίων.

Από 1ης Ιανουαρίου 2017 ισχύουν οι ακόλουθες απαιτήσεις.

Οι ενισχύσεις θα χορηγούνται στο πλαίσιο μιας ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών, διαφανών και αμερόληπτων κριτηρίων ([66]), εκτός εάν:

α) τα κράτη μέλη αποδεικνύουν ότι μόνον ένα ή πολύ περιορισμένος αριθμός έργων μπορούν να είναι επιλέξιμα· ή

β) τα κράτη μέλη αποδεικνύουν ότι μία ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών θα οδηγήσει σε υψηλότερα επίπεδα στήριξης (επί παραδείγματι για την αποφυγή στρατηγικής υποβολής προσφορών)· ή

γ) τα κράτη μέλη αποδεικνύουν ότι μία ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών θα οδηγήσει σε χαμηλά ποσοστά υλοποίησης του έργου (αποφυγή υπερβολικά χαμηλών προσφορών).

Εάν οι εν λόγω ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών είναι ανοιχτές σε όλους τους φορείς που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές σε αμερόληπτη βάση, η Επιτροπή θα τεκμαίρεται ότι οι ενισχύσεις είναι αναλογικές και δεν στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό κατά τρόπο που θα αντέκειτο στην εσωτερική αγορά.

Η διαδικασία υποβολής προσφορών μπορεί να περιοριστεί σε συγκεκριμένες τεχνολογίες όταν μια διαδικασία ανοιχτή σε όλους τους φορείς ενδεχομένως οδηγήσει σε κατώτερο του βέλτιστου αποτέλεσμα το οποίο δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί κατά τον σχεδιασμό της διαδικασίας λαμβάνοντας υπόψη ιδίως:

α) τη μακροπρόθεσμη δυναμικότητα δεδομένης νέας και καινοτόμου τεχνολογίας· ή

β) την ανάγκη επίτευξης διαφοροποίησης· ή

γ) περιορισμούς του δικτύου και σταθερότητα δικτύου μεταφοράς· ή

δ) κόστος (ολοκλήρωσης) του συστήματος· ή

ε) την ανάγκη αποφυγής στρεβλώσεων στις αγορές πρώτων υλών από τη στήριξη της βιομάζας ([67]).

(127) Οι ενισχύσεις δύνανται να χορηγούνται χωρίς την ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών που περιγράφεται στην παράγραφο (126) σε εγκαταστάσεις με εγκατεστημένη δυναμικότητα ηλεκτροπαραγωγής μικρότερη του 1 MW ή έργα επίδειξης εκτός της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από αιολική ενέργεια για εγκαταστάσεις με εγκατεστημένη δυναμικότητα ηλεκτροπαραγωγής έως 6 MW ή 6 μονάδων παραγωγής.

(128) Ελλείψει ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, εφαρμόζονται οι όροι των παραγράφων (124) και (125) και οι όροι για τις ενισχύσεις λειτουργίας για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές εκτός της ηλεκτρικής ενέργειας που αναφέρεται στην παράγραφο (131).

(129) Οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται μόνον έως την πλήρη απόσβεση των εγκαταστάσεων σύμφωνα με τους ισχύοντες λογιστικούς κανόνες και οποιεσδήποτε προηγουμένως ληφθείσες επενδυτικές ενισχύσεις πρέπει να αφαιρούνται από τις ενισχύσεις λειτουργίας.

(130) Οι όροι αυτοί ισχύουν με την επιφύλαξη της δυνατότητας των κρατών μελών να λαμβάνουν υπόψη ζητήματα χωροταξικού σχεδιασμού, παραδείγματος χάριν την απαίτηση έκδοσης οικοδομικών αδειών πριν από τη συμμετοχή στη διαδικασία υποβολής προσφορών ή την απαίτηση επενδυτικών αποφάσεων εντός ορισμένης χρονικής περιόδου.

([66]) Στις εγκαταστάσεις που άρχισαν να λειτουργούν πριν την 1η Ιανουαρίου 2017 και είχαν λάβει επιβεβαίωση της ενίσχυσης από το κράτος μέλος πριν την ημερομηνία αυτή μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση στη βάση του ισχύοντος καθεστώτος κατά τον χρόνο της επιβεβαίωσης.

([67]) Καμία άλλη ενίσχυση λειτουργίας δεν μπορεί να χορηγείται σε νέες εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα εάν αυτό αποκλείεται από τη διαδικασία υποβολής προσφορών.

3.3.2.2. Ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές εκτός της ηλεκτρικής ενέργειας

(131) Αναφορικά με την ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές εκτός της ηλεκτρικής ενέργειας, οι ενισχύσεις λειτουργίας για νέες εγκαταστάσεις θα θεωρούνται συμβατές με την εσωτερική αγορά εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι σωρευτικοί όροι:

α) η ενίσχυση ανά μονάδα ενέργειας δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ του συνολικού σταθμισμένου κόστους της παραγωγής ενέργειας (ΣΚΤΕ) από τη συγκεκριμένη τεχνολογία και της αγοραίας τιμής της εκάστοτε μορφής ενέργειας·

β) το ΣΚΤΕ δύναται να περιλαμβάνει τη συνήθη απόδοση κεφαλαίου. Οι επενδυτικές ενισχύσεις αφαιρούνται από το συνολικό ποσό της επένδυσης κατά τον υπολογισμό του ΣΚΤΕ·

γ) το κόστος παραγωγής επικαιροποιείται τακτικά, τουλάχιστον σε ετήσια βάση· και

δ) οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται μόνον έως την πλήρη απόσβεση των εγκαταστάσεων σύμφωνα με τους ισχύοντες λογιστικούς κανόνες προκειμένου οι ενισχύσεις λειτουργίας που βασίζονται στο ΣΚΤΕ να μην υπερβαίνουν την απόσβεση της επένδυσης.

3.3.2.3. Ενισχύσεις για υφιστάμενες μονάδες καύσης βιομάζας μετά την απόσβεση των εγκαταστάσεων

(132) Σε αντίθεση με την πλειονότητα των άλλων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, για τη βιομάζα απαιτούνται σχετικά χαμηλές επενδύσεις αλλά υψηλότερες δαπάνες λειτουργίας. Οι υψηλότερες δαπάνες λειτουργίας ενδέχεται να εμποδίσουν τη λειτουργία μιας μονάδας καύσης ([68]) βιομάζας ακόμη και μετά την απόσβεση της εγκατάστασης, καθώς οι μεταβλητές δαπάνες λειτουργίας μπορεί να είναι υψηλότερες από τα οριακά έσοδα (αγοραία τιμή). Από την άλλη πλευρά, η υφιστάμενη μονάδα βιομάζας μπορεί να λειτουργεί με τη χρήση ορυκτών καυσίμων αντί της βιομάζας ως εισροής, εάν η χρήση ορυκτών καυσίμων ως εισροής είναι πιο συμφέρουσα οικονομικά από τη χρήση βιομάζας. Για τη διατήρηση της χρήσης βιομάζας και στις δύο περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να θεωρεί τις ενισχύσεις συμβατές με την εσωτερική αγορά ακόμα και μετά την απόσβεση της εγκατάστασης.

(133) Η Επιτροπή θα θεωρεί τις ενισχύσεις λειτουργίας για βιομάζα μετά την απόσβεση της εγκατάστασης συμβατές με την εσωτερική αγορά εάν ένα κράτος μέλος αποδείξει ότι οι μεταβλητές δαπάνες λειτουργίας που βαρύνουν τον δικαιούχο μετά την απόσβεση της εγκατάστασης εξακολουθούν να είναι υψηλότερες από την αγοραία τιμή της συγκεκριμένης μορφής ενέργειας και υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι κάτωθι σωρευτικοί όροι:

α) η ενίσχυση χορηγείται μόνο βάσει της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές·

β) το μέτρο έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο που να αντισταθμίζει τη διαφορά μεταξύ των μεταβλητών δαπανών λειτουργίας που βαρύνουν τον δικαιούχο και της αγοραίας τιμής· και

γ) χρησιμοποιείται μηχανισμός παρακολούθησης για να ελέγχεται κατά πόσον οι δαπάνες λειτουργίας που βαρύνουν τον δικαιούχο εξακολουθούν να είναι υψηλότερες από την αγοραία τιμή της ενέργειας. Ο μηχανισμός παρακολούθησης πρέπει να βασίζεται σε επικαιροποιημένες πληροφορίες για το κόστος παραγωγής και ο έλεγχος να πραγματοποιείται τουλάχιστον σε ετήσια βάση.

(134) Η Επιτροπή θα θεωρεί τις ενισχύσεις λειτουργίας για βιομάζα, μετά την απόσβεση της εγκατάστασης, συμβατές με την εσωτερική αγορά εάν το κράτος μέλος αποδείξει ότι, ανεξάρτητα από την αγοραία τιμή της συγκεκριμένης ενέργειας, η χρήση ορυκτών καυσίμων ως εισροής ενέργειας είναι πιο συμφέρουσα οικονομικά από τη χρήση βιομάζας και εφόσον πληρούνται οι κάτωθι σωρευτικοί όροι:

α) η ενίσχυση χορηγείται μόνο βάσει της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές·

β) το μέτρο έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο που να αντισταθμίζει τη διαφορά των δαπανών λειτουργίας που βαρύνουν τον δικαιούχο από τη βιομάζα σε σύγκριση με την εναλλακτική εισροή ορυκτού καυσίμου·

γ) παρέχονται αξιόπιστα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι χωρίς την ενίσχυση δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί η στροφή από τη χρήση βιομάζας στη χρήση ορυκτών καυσίμων εντός της ίδιας εγκατάστασης· και

δ) χρησιμοποιείται μηχανισμός παρακολούθησης για να εξακριβώνεται ότι η χρήση ορυκτών καυσίμων είναι περισσότερο επωφελής από τη χρήση βιομάζας. Ο μηχανισμός παρακολούθησης πρέπει να βασίζεται σε επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με το κόστος και ο έλεγχος να πραγματοποιείται τουλάχιστον σε ετήσια βάση.

([68]) Αυτό περιλαμβάνει την παραγωγή βιοαερίου που έχει τα ίδια χαρακτηριστικά.

3.3.2.4. Ενισχύσεις που χορηγούνται μέσω πιστοποιητικών

(135) Τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν στήριξη για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας χρησιμοποιώντας μηχανισμούς της αγοράς, όπως τα «πράσινα πιστοποιητικά». Οι εν λόγω μηχανισμοί της αγοράς ([69]) επιτρέπουν σε όλους τους παραγωγούς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές να επωφελούνται έμμεσα από εγγυημένη ζήτηση για την ενέργεια που παράγουν, σε τιμή υψηλότερη της αγοραίας τιμής της συμβατικής ενέργειας. Η τιμή των εν λόγω «πράσινων πιστοποιητικών» δεν καθορίζεται εκ των προτέρων, αλλά διαμορφώνεται βάσει της προσφοράς και της ζήτησης της αγοράς.

(136) Η Επιτροπή θα θεωρεί τις ενισχύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο (135) συμβατές με την εσωτερική αγορά εάν τα κράτη μέλη μπορούν να παράσχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ότι η εν λόγω στήριξη i) είναι απαραίτητη για να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα των σχετικών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ii) δεν οδηγεί, για το καθεστώς στο σύνολό του, σε υπεραντιστάθμιση συν τω χρόνω και μεταξύ των τεχνολογιών ή σε υπεραντιστάθμιση για επιμέρους λιγότερο ανεπτυγμένες τεχνολογίες εφόσον έχει θεσπιστεί διαφοροποίηση των ενισχύσεων ανάλογα με τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία στο βαθμό που χρησιμοποιούνται διαφοροποιημένα επίπεδα πιστοποιητικών ανά μονάδα παραγωγής και iii) δεν αποτρέπει τους παραγωγούς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές από το να καταστούν περισσότερο ανταγωνιστικοί.

(137) Η Επιτροπή θεωρεί ειδικότερα ότι δεν δύναται να εφαρμοστεί καμία διαφοροποίηση των επιπέδων στήριξης μέσω των «πράσινων πιστοποιητικών» εκτός εάν το κράτος μέλος αποδείξει την ανάγκη διαφοροποίησης βάσει των αιτιολογήσεων που αναφέρονται στην παράγραφο (126). Οι όροι που καθορίζονται στις παραγράφους (124) και (125) εφαρμόζονται εφόσον είναι τεχνικά εφικτό. Οποιεσδήποτε προηγουμένως ληφθείσες επενδυτικές ενισχύσεις πρέπει να αφαιρούνται από τις ενισχύσεις λειτουργίας.

3.4. **Μέτρα ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένης της συμπαραγωγής και της τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης**

(138) Η Ένωση έθεσε ως στόχο την επίτευξη εξοικονόμησης της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας στην Ένωση κατά 20 % έως το 2020. Ειδικότερα, η Ένωση εξέδωσε την οδηγία για την ενεργειακή απόδοση, η οποία καθιερώνει ένα κοινό πλαίσιο προώθησης της ενεργειακής απόδοσης στην Ένωση επιδιώκοντας τον γενικό στόχο επίτευξης του πρωταρχικού στόχου της Ένωσης για το 2020 όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση και προετοιμάζει το έδαφος για περαιτέρω βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης πέραν του 2020.

3.4.1. *Στόχος κοινού ενδιαφέροντος*

(139) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ενισχύσεις συμβάλλουν σε ένα υψηλότερο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας, οι ενισχύσεις για την τηλεθέρμανση, την τηλεψύξη και τη συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας (ΣΗΘ) θα θεωρούνται συμβατές με την εσωτερική αγορά μόνο αν χορηγούνται για επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των αναβαθμίσεων, σε ΣΗΘ υψηλής απόδοσης και σε αποδοτικά από άποψη ενέργειας συστήματα τηλεθέρμανσης/τηλεψύξης. Για μέτρα που συγχρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, τα κράτη μέλη μπορούν να βασίζονται στο σκεπτικό των συναφών επιχειρησιακών προγραμμάτων.

(140) Οι κρατικές ενισχύσεις για εγκαταστάσεις συμπαραγωγής και τηλεθέρμανσης που χρησιμοποιούν απόβλητα, όπως η απορριπτόμενη θερμότητα, ως εισροή καυσίμου, μπορούν να συμβάλλουν θετικά στην περιβαλλοντική προστασία, υπό την προϋπόθεση ότι δεν καταστρατηγούν την αρχή ιεράρχησης των αποβλήτων [η οποία αναφέρεται στην παράγραφο (118)].

(141) Για να καταδειχθεί η συμβολή των ενισχύσεων στην αύξηση του επιπέδου της περιβαλλοντικής προστασίας, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν, όσο το δυνατόν περισσότερο σε ποσοτικοποιήσιμους όρους, διάφορους δείκτες, ιδίως την ποσότητα της ενέργειας που εξοικονομείται χάρη στην καλύτερη, χαμηλότερη ενεργειακή απόδοση και την υψηλότερη ενεργειακή παραγωγικότητα ή οφέλη απόδοσης λόγω μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας και της εισροής καυσίμου.

3.4.2. *Ανάγκη για κρατική παρέμβαση*

(142) Τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης στοχεύουν στην αντιμετώπιση των αρνητικών εξωτερικοτήτων όπως αναφέρονται στην παράγραφο (35) δημιουργώντας μεμονωμένα κίνητρα για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Εκτός από τις γενικές ανεπάρκειες την αγοράς που εντοπίζονται στην ενότητα 3.2, ένα παράδειγμα ανεπάρκειας της αγοράς που μπορεί να προκύψει στον τομέα των μέτρων ενεργειακής απόδοσης αφορά τα μέτρα για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων. Κατά την εξέταση της αναγκαιότητας πραγματοποίησης εργασιών ανακαίνισης στα κτίρια, τα οφέλη των μέτρων ενεργειακής απόδοσης κατά κανόνα δεν τα καρπώνεται ο ιδιοκτήτης του κτιρίου, ο οποίος επιβαρύνεται γενικότερα με το κόστος της ανακαίνισης, αλλά ο ενοικιαστής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι ενδέχεται να απαιτούνται κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της ΟΕΑ.

([69]) Οι εν λόγω μηχανισμοί μπορούν για παράδειγμα να υποχρεώνουν τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας να αντλούν συγκεκριμένο ποσοστό των προμηθειών τους από ανανεώσιμες πηγές.

3.4.3. *Χαρακτήρας κινήτρου*

(143) Η ΟΕΑ επιβάλλει την υποχρέωση στα κράτη μέλη να επιτύχουν στόχους και στους τομείς της ενεργειακά αποδοτικής ανακαίνισης των κτιρίων και της τελικής κατανάλωσης ενέργειας. Ωστόσο, η ΟΕΑ δεν επιβάλλει στόχους ενεργειακής απόδοσης σε επιχειρήσεις και εν προκειμένω δεν θα εμποδίσει ενισχύσεις στον τομέα της ενεργειακής απόδοση από το να έχουν χαρακτήρα κινήτρου

(144) Ο χαρακτήρας κινήτρου της ενίσχυσης θα αξιολογείται με βάση τους όρους που αναφέρονται στην ενότητα 3.2.4 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

3.4.4. *Καταλληλότητα των ενισχύσεων*

(145) Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να θεωρηθούν κατάλληλο μέσο για τη χρηματοδότηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης, ανεξάρτητα από τη μορφή με την οποία χορηγούνται.

(146) Για τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, η επιστρεπτέα προκαταβολή μπορεί να θεωρηθεί ως κατάλληλο μέσο κρατικής ενίσχυσης, ιδίως αν τα έσοδα από το μέτρο ενεργειακής απόδοσης είναι αβέβαια.

(147) Κατά την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται συγκεκριμένα για την ενεργειακά αποδοτική ανακαίνιση των κτιρίων, το χρηματοδοτικό μέσο που θεσπίζεται από το κράτος μέλος για τη χρηματοδότηση των εργασιών ανακαίνισης μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλο για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων.

3.4.5. *Αναλογικότητα*

Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης

(148) Οι επιλέξιμες δαπάνες καθορίζονται ως πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες όπως ορίζονται στην παράγραφο (73). Για τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, το αντιπαράδειγμα μπορεί να είναι δύσκολο να καθοριστεί, ιδίως στην περίπτωση ολοκληρωμένων έργων. Για τα εν λόγω έργα, η Επιτροπή δύναται να θεωρήσει μια προσεγγιστική μεταβλητή για τον καθορισμό των επιλέξιμων δαπανών όπως ορίζεται στην παράγραφο (75).

(149) Ισχύουν οι εντάσεις ενίσχυσης, όπως ορίζονται στο παράρτημα 1.

Ενισχύσεις λειτουργίας για μέτρα ενεργειακής απόδοσης (εκτός των ενισχύσεων λειτουργίας για ΣΗΘ υψηλής ενεργειακής απόδοσης)

(150) Η Επιτροπή θα θεωρεί τις ενισχύσεις λειτουργίας για ενεργειακή απόδοση αναλογικές μόνον εφόσον πληρούνται οι κάτωθι σωρευτικοί όροι:

α) οι ενισχύσεις περιορίζονται στην αντιστάθμιση του καθαρού πρόσθετου κόστους παραγωγής που προκύπτει από την επένδυση, λαμβανομένων υπόψη των οφελών που προκύπτουν από την εξοικονόμηση ενέργειας ([70]). Κατά τον υπολογισμό του ύψους των ενισχύσεων λειτουργίας, οποιαδήποτε επενδυτική ενίσχυση χορηγείται στην υπό εξέταση επιχείρηση για τις νέες εγκαταστάσεις πρέπει να αφαιρείται από το κόστος παραγωγής· και

β) οι ενισχύσεις λειτουργίας έχουν περιορισμένη διάρκεια πέντε ετών.

Ενισχύσεις λειτουργίας για ΣΗΘ υψηλής ενεργειακής απόδοσης

(151) Οι ενισχύσεις λειτουργίας για μονάδες συμπαραγωγής υψηλής ενεργειακής απόδοσης μπορούν να χορηγούνται βάσει των όρων που εφαρμόζονται σε ενισχύσεις λειτουργίας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές όπως ορίζονται στην ενότητα 3.3.2.1 και μόνο:

α) σε επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας για το κοινό, όταν το κόστος παραγωγής της ηλεκτρικής ενέργειας ή της θερμότητας υπερβαίνει την αγοραία τιμή·

β) για τη βιομηχανική χρησιμοποίηση της συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού, όταν αποδεικνύεται ότι το κόστος παραγωγής μιας μονάδας ενέργειας με την εν λόγω τεχνική είναι ανώτερο της αγοραίας τιμής μιας μονάδας συμβατικής ενέργειας.

([70]) Το κόστος παραγωγής νοείται άνευ ενισχύσεων, αλλά περιλαμβάνει κανονικό επίπεδο κέρδους.

3.5. **Ενισχύσεις για την αποδοτική χρήση των πόρων και ειδικότερα ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων**

3.5.1. *Αποδοτική χρήση των πόρων*

(152) Η εμβληματική πρωτοβουλία της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια «Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους» έχει ως στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη εντοπίζοντας και δημιουργώντας νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες, μεταξύ άλλων, μέσω νέων και καινοτόμων μέσων παραγωγής, επιχειρηματικών μοντέλων και σχεδιασμού προϊόντος. Καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο αυτού του είδους η ανάπτυξη διαχωρίζεται από τη χρήση των πόρων και τον συνολικό περιβαλλοντικό της αντίκτυπο.

(153) Οι ανεπάρκειες της αγοράς όπως ορίζονται στην παράγραφο (35) έχουν ιδιαίτερη σημασία για την αποδοτικότητα των πόρων. Επιπλέον, οι ανεπάρκειες της αγοράς σε αυτόν τον τομέα δεν αντιμετωπίζονται συχνά με άλλες πολιτικές και μέτρα, όπως η επιβολή φορολογίας ή οι κανονιστικές ρυθμίσεις. Οι κρατικές ενισχύσεις ενδέχεται σε τέτοιες περιπτώσεις να είναι αναγκαίες.

(154) Όσον αφορά τα μεμονωμένα μέτρα, τα κράτη μέλη πρέπει να αποδεικνύουν μετρήσιμα οφέλη σε αυτόν τον τομέα πολιτικής, ιδίως την ποσότητα των εξοικονομούμενων πόρων ή τα κέρδη από την αποδοτική χρήση των πόρων.

(155) Η Επιτροπή υπενθυμίζει, δεδομένων των στενών δεσμών με τα νέα πρωτοποριακά μέσα παραγωγής, ότι τα μέτρα για την προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων μπορούν να επωφεληθούν, εφόσον πληρούνται τα σχετικά κριτήρια, από μια πρόσθετη πριμοδότηση για οικολογικές καινοτομίες, όπως ορίζεται στην παράγραφο (78).

3.5.2. *Ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων*

(156) Ειδικότερα, και σύμφωνα με την αρχή ιεράρχησης των αποβλήτων (που αναφέρεται στην παράγραφο (118), το έβδομο πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για το περιβάλλον προσδιορίζει την πρόληψη, την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση ως μία από τις κορυφαίες προτεραιότητές του. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εκπονούν σχέδια διαχείρισης αποβλήτων ([71]) και θα πρέπει να τηρούν την εν λόγω ιεράρχηση και να σχεδιάζουν μέτρα κρατικών ενισχύουν τα οποία να συνάδουν με την εφαρμογή αυτών των σχεδίων. Μια άλλη βασική έννοια που διαπνέει την ενωσιακή νομοθεσία στον τομέα του περιβάλλοντος είναι η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», που περιγράφεται στην παράγραφο (44).

(157) Οι κρατικές ενισχύσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων, ιδίως για δραστηριότητες επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης αποβλήτων, μπορούν να συμβάλλουν θετικά στην προστασία του περιβάλλοντος, υπό την προϋπόθεση ότι δεν καταστρατηγούν τις αρχές που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο. Αυτό περιλαμβάνει την επαναχρησιμοποίηση ή την ανακύκλωση των υδάτων ή των ορυκτών που διαφορετικά θα έμεναν αχρησιμοποίητα ως απόβλητα. Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», οι επιχειρήσεις που παράγουν απόβλητα δεν θα πρέπει να απαλλάσσονται από το κόστος της επεξεργασίας τους. Επιπλέον, η κανονική λειτουργία της αγοράς δευτερογενών υλικών δεν θα πρέπει να επηρεάζεται αρνητικά.

(158) Η Επιτροπή θα θεωρεί ότι οι ενισχύσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων εξυπηρετούν ένα στόχο κοινού ενδιαφέροντος, σύμφωνα με τις αρχές της διαχείρισης αποβλήτων που αναφέρονται ανωτέρω, εφόσον πληρούνται οι κάτωθι σωρευτικοί όροι:

α) η επένδυση αποσκοπεί στη μείωση των αποβλήτων που παράγονται από άλλες επιχειρήσεις και δεν καλύπτει τα απόβλητα που παράγονται από τον δικαιούχο της ενίσχυσης·

β) η ενίσχυση δεν απαλλάσσει έμμεσα τους ρυπαίνοντες από την επιβάρυνση που θα τους επέβαλλε η ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία, όπως η επιβάρυνση που θα θεωρούνταν συνήθης επιχειρηματική δαπάνη για τους ρυπαίνοντες·

γ) η επένδυση υπερβαίνει τις «πλέον σύγχρονες τεχνολογίες» ([72]), δηλαδή πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή ανάκτηση ή χρησιμοποιεί συμβατικές τεχνολογίες κατά τρόπο καινοτόμο, ιδίως για την προώθηση της δημιουργίας μιας κυκλικής οικονομίας που χρησιμοποιεί τα απόβλητα ως πόρους·

δ) χωρίς την ενίσχυση, τα επεξεργασμένα υλικά θα απορρίπτονταν ή θα υποβάλλονταν σε λιγότερο φιλική προς το περιβάλλον επεξεργασία· και

ε) η επένδυση δεν αυξάνει απλώς τη ζήτηση για τα προς ανακύκλωση υλικά χωρίς να αυξάνει συγχρόνως τη συλλογή αυτών των υλικών.

([71]) Οδηγία 2008/98/ΕΚ άρθρο 28.

([72]) Με τον όρο «σύγχρονη τεχνολογία» νοείται μια διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας η πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση ή ανάκτηση ενός αποβλήτου για την παραγωγή τελικού προϊόντος είναι οικονομικά συμφέρουσα και αποτελεί συνήθη πρακτική. Όπου χρειάζεται, η έννοια της «σύγχρονης τεχνολογίας» πρέπει να ερμηνεύεται στο πλαίσιο μιας τεχνολογίας ενωσιακού επιπέδου και της κοινής αγοράς.

(159) Οι ενισχύσεις οι οποίες, αντίθετα με όσα ορίζονται στην παράγραφο (158) στοιχείο α), προορίζονται για τη διαχείριση των αποβλήτων του δικαιούχου θα αξιολογούνται με βάση τα γενικά κριτήρια της ενότητας 3.2 που ισχύουν για τις ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που υπερβαίνουν τα ενωσιακά πρότυπα ή που αυξάνουν τα επίπεδα προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων σύμφωνα με την παράγραφο (25) στοιχείο γ).

3.6. Ενισχύσεις για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CCS)

(160) Όπως αναγνωρίζεται από την οδηγία 2009/31/ΕΚ ([73]) (οδηγία CCS) και την ανακοίνωση της Επιτροπής για το μέλλον της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στην Ευρώπη ([74]), η CCS είναι μια τεχνολογία που μπορεί να συμβάλει στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Κατά τη μετάβαση σε μια οικονομία εξ ολοκλήρου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, η τεχνολογία CCS μπορεί να συμβιβάσει τη ζήτηση για ορυκτά καύσιμα με την ανάγκη μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Σε ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους, η τεχνολογία CCS μπορεί να αντιπροσωπεύει σήμερα τη μοναδική επιλογή τεχνολογίας που είναι σε θέση να μειώσει μακροπρόθεσμα τις εκπομπές που σχετίζονται με την επεξεργασία στην απαιτούμενη κλίμακα. Δεδομένου ότι το κόστος της δέσμευσης, της μεταφοράς και της αποθήκευσης συνιστά σημαντικό εμπόδιο για την υιοθέτηση της τεχνολογίας CCS, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της ανάπτυξης αυτής της τεχνολογίας.

(161) Με σκοπό την προώθηση των μακροπρόθεσμων στόχων της απαλλαγής από ανθρακούχες εκπομπές, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις για την CCS συμβάλλουν στον κοινό στόχο της προστασίας του περιβάλλοντος.

(162) Η Ένωση έχει αναλάβει ποικίλες πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των αρνητικών εξωτερικοτήτων. Ειδικότερα το ενωσιακό ΣΕΔΕ διασφαλίζει την εσωτερίκευση του κόστους των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, γεγονός το οποίο ενδέχεται, ωστόσο, να μην διασφαλίζει (ακόμη) την επίτευξη των μακροπρόθεσμων ενωσιακών στόχων για απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές. Συνεπώς, η Επιτροπή τεκμαίρεται ότι επί του παρόντος οι ενισχύσεις για την τεχνολογία CCS αντιμετωπίζουν εναπομένουσα ανεπάρκεια της αγοράς, εκτός εάν διαθέτει αποδεικτικά στοιχεία ότι η εν λόγω εναπομένουσα ανεπάρκεια της αγοράς δεν υφίσταται πλέον.

(163) Με την επιφύλαξη ιδίως των ενωσιακών κανονιστικών ρυθμίσεων στον εν λόγω τομέα, η Επιτροπή θα θεωρεί δεδομένη την καταλληλότητα των εν λόγω ενισχύσεων, εφόσον πληρούνται όλοι οι άλλοι όροι. Επιτρέπονται οι ενισχύσεις λειτουργίας και οι επενδυτικές ενισχύσεις.

(164) Οι ενισχύσεις δύνανται να χορηγούνται για τη στήριξη σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα ή σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από βιομάζα (μεταξύ άλλων σταθμοί συνδυασμένης ηλεκτροπαραγωγής με ορυκτά καύσιμα και βιομάζα) ή άλλων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που διαθέτουν εξοπλισμό για τη δέσμευση, τη μεταφορά και την αποθήκευση του CO_2, ή επιμέρους στοιχεία της αλυσίδας CCS. Ωστόσο, οι ενισχύσεις για τη στήριξη έργων CCS δεν περιλαμβάνουν ενισχύσεις για αυτές καθαυτές τις εγκαταστάσεις που εκπέμπουν CO_2 (βιομηχανικές εγκαταστάσεις ή σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής), αλλά ενισχύσεις για τις δαπάνες που προκύπτουν από το έργο CCS.

(165) Οι ενισχύσεις περιορίζονται στις πρόσθετες δαπάνες για τη δέσμευση, τη μεταφορά και την αποθήκευση του εκπεμπόμενου CO_2. Είναι γενικά αποδεκτό ότι το αντιπαράδειγμα θα περιλαμβάνει μια κατάσταση κατά την οποία το έργο που δεν εκτελείται ως CCS είναι παρεμφερές με συμπληρωματική υποδομή που δεν χρειάζεται να λειτουργεί ως εγκατάσταση. Λαμβάνοντας υπόψη το εν λόγω αντιπαράδειγμα, οι επιλέξιμες δαπάνες ορίζονται ως έλλειμμα χρηματοδότησης. Επίσης, συνυπολογίζονται όλα τα έσοδα, συμπεριλαμβανομένης, για παράδειγμα, της εξοικονόμησης δαπανών από τη μειωμένη ανάγκη για δικαιώματα ΣΕΔΕ και τη χρηματοδότηση των ΕΕΠΑ και NER300 ([75]).

(166) Η Επιτροπή αξιολογεί τις στρεβλωτικές επιπτώσεις των ενισχύσεων με βάση τα κριτήρια που ορίζονται στην ενότητα 3.2.6, λαμβάνοντας υπόψη εάν έχουν συναφθεί οποιεσδήποτε συμφωνίες ανταλλαγής γνώσεων, εάν τρίτα μέρη έχουν πρόσβαση στις υποδομές και εάν η στήριξη επιμέρους στοιχείων της αλυσίδας CCS έχει θετικό αντίκτυπο στις άλλες εγκαταστάσεις ορυκτών καυσίμων που ανήκουν στον δικαιούχο.

([73]) Οδηγία 2009/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ, και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 114).

([74]) COM(2013) 180 final της 27.3.2013.

([75]) Απόφαση 2010/670/ΕΕ της Επιτροπής (ΕΕ L 290 της 6.11.2010, σ. 39) (χρηματοδότηση του NER300) και κανονισμός 2010/1233/ΕΕ για την τροποποίηση του κανονισμού 2009/663/ΕΚ (ΕΕ L 346 της 12.30.2010, σ. 5) (χρηματοδότηση ΕΕΠΑ).

3.7. Ενισχύσεις υπό μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από περιβαλλοντικούς φόρους και υπό μορφή μειώσεων στη χρηματοδοτική στήριξη για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

3.7.1. *Ενισχύσεις υπό μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από περιβαλλοντικούς φόρους*

(167) Οι περιβαλλοντικοί φόροι επιβάλλονται προκειμένου να αυξηθεί το κόστος των συμπεριφορών που είναι επιβλαβείς για το περιβάλλον, αποθαρρύνοντας κατά αυτόν τον τρόπο τις εν λόγω συμπεριφορές και αυξάνοντας το επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας. Καταρχήν, οι περιβαλλοντικοί φόροι θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν το συνολικό κόστος για την κοινωνία και, αντίστοιχα, το ποσό του φόρου που καταβάλλεται ανά μονάδα εκπομπής θα πρέπει να είναι το ίδιο για όλες τις επιχειρήσεις που εκπέμπουν ρύπους. Καίτοι οι εκπτώσεις ή οι απαλλαγές από περιβαλλοντικούς φόρους μπορεί να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην επίτευξη του στόχου αυτού ([76]), η εν λόγω προσέγγιση δύναται παρ' όλα αυτά να απαιτείται σε περιπτώσεις όπου οι δικαιούχοι θα περιέρχονταν άλλως σε δυσμενή ανταγωνιστική θέση, γεγονός που δεν θα επέτρεπε την επιβολή του περιβαλλοντικού φόρου εξαρχής.

(168) Πράγματι, η χορήγηση ευνοϊκότερης φορολογικής μεταχείρισης σε ορισμένες επιχειρήσεις ενδέχεται να διευκολύνει τη διαμόρφωση υψηλότερου γενικού επιπέδου περιβαλλοντικών φόρων. Κατά συνέπεια, οι εκπτώσεις ή οι απαλλαγές από περιβαλλοντικούς φόρους ([77]) συμπεριλαμβανομένων επιστροφών φόρων μπορούν να συμβάλλουν έμμεσα τουλάχιστον σε ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να υπονομεύεται ο γενικός στόχος του περιβαλλοντικού φόρου που αποθαρρύνει συμπεριφορές επιζήμιες για το περιβάλλον. Οι φορολογικές εκπτώσεις θα πρέπει να είναι αναγκαίες και να βασίζονται σε αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια, και οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις θα πρέπει να συμβάλλουν στην ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη χορήγηση αντιστάθμισης υπό μορφή επιστροφών φόρου, κατά τις οποίες οι επιχειρήσεις δεν απαλλάσσονται από τον φόρο αυτόν καθαυτό αλλά λαμβάνουν καθορισμένη ετήσια αντιστάθμιση για την προβλεπόμενη αύξηση του οφειλόμενου φόρου.

(169) Η Επιτροπή θα εγκρίνει καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων για μέγιστες περιόδους 10 ετών, μετά από τις οποίες το κράτος μέλος μπορεί να κοινοποιεί εκ νέου το μέτρο, εφόσον έχει αξιολογήσει εκ νέου την καταλληλότητα των σχετικών μέτρων ενίσχυσης.

(170) Η Επιτροπή θα θεωρεί ότι οι φορολογικές μειώσεις δεν υπονομεύουν τον γενικό επιδιωκόμενο στόχο και ότι συμβάλλουν, τουλάχιστον έμμεσα, στην αύξηση του επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος, εάν το κράτος μέλος αποδεικνύει ότι i) οι εκπτώσεις στοχεύουν ορθώς σε επιχειρήσεις που πλήττονται περισσότερο από την υψηλότερη φορολογία και ii) εφαρμόζεται εν γένει υψηλότερος φορολογικός συντελεστής από όσο χωρίς την απαλλαγή.

(171) Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα αξιολογεί τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη. Οι εν λόγω πληροφορίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν, αφενός, τους αντίστοιχους τομείς ή κατηγορίες δικαιούχων που καλύπτονται από τις εκπτώσεις ή μειώσεις και, αφετέρου, την κατάσταση των βασικών δικαιούχων σε κάθε συγκεκριμένο τομέα και τον τρόπο με τον οποίον η φορολογία δύναται να συμβάλλει στην περιβαλλοντική προστασία. Οι εξαιρούμενοι τομείς θα πρέπει να περιγράφονται καταλλήλως και θα πρέπει να καταρτίζεται κατάλογος των μεγαλύτερων δικαιούχων για κάθε τομέα (λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τον κύκλο εργασιών, τα μερίδια αγοράς και το μέγεθος της φορολογικής βάσης).

(172) Κατά την εναρμόνιση των περιβαλλοντικών φόρων, η Επιτροπή μπορεί να εφαρμόζει μια απλουστευμένη προσέγγιση για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας της ενίσχυσης. Στο πλαίσιο της οδηγίας 2003/96/ΕΚ ([78]) (ETD), η Επιτροπή μπορεί να εφαρμόζει μια απλουστευμένη προσέγγιση για μειώσεις φόρων τηρώντας το ελάχιστο ενωσιακό επίπεδο φόρου. Για όλους τους άλλους περιβαλλοντικούς φόρους, απαιτείται μια περισσότερο εμπεριστατωμένη αξιολόγηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας της ενίσχυσης.

Περίπτωση 1: Εναρμονισμένοι περιβαλλοντικοί φόροι

(173) Η Επιτροπή θα θεωρεί τις ενισχύσεις υπό μορφή φορολογικών μειώσεων αναγκαίες και αναλογικές εφόσον i) οι δικαιούχοι καταβάλλουν τουλάχιστον το ελάχιστο ενωσιακό επίπεδο φόρου που προβλέπει η σχετική εφαρμοστέα οδηγία, ii) η επιλογή των δικαιούχων πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων, και iii) οι ενισχύσεις χορηγούνται καταρχήν με τον ίδιο τρόπο για όλους τους ανταγωνιστές του ίδιου τομέα εάν αντιμετωπίζουν την ίδια πραγματική κατάσταση.

([76]) Σε πολλές περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις που επωφελούνται από τις φορολογικές εκπτώσεις είναι εκείνες με τις πλέον επιβλαβείς συμπεριφορές στην καταπολέμηση των οποίων στοχεύει ο συγκεκριμένος φόρος.

([77]) Ένας τρόπος για να πραγματοποιηθεί αυτό θα ήταν η χορήγηση αντιστάθμισης με τη μορφή φορολογικών πιστώσεων, στο πλαίσιο των οποίων οι επιχειρήσεις δεν απαλλάσσονται από τον φόρο, αλλά λαμβάνουν ένα κατ' αποκοπή ποσό ως αντιστάθμιση για αυτόν.

([78]) Η οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 2003 σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L.283, 31.10.2003, σ. 51) ορίζει τα εν λόγω ελάχιστα επίπεδα φόρου.

(174) Τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις υπό μορφή μείωσης του φορολογικού συντελεστή ή ως καθορισμένο ποσό ετήσιας αντιστάθμισης (επιστροφή φόρου) ή ως συνδυασμό αμφοτέρων. Το πλεονέκτημα της προσέγγισης της επιστροφής φόρου είναι ότι οι επιχειρήσεις παραμένουν εκτεθειμένες στο μήνυμα σχετικά με τις τιμές που παρέχει ο περιβαλλοντικός φόρος. Σε περιπτώσεις που χρησιμοποιείται, το ποσό της επιστροφής φόρου θα πρέπει να υπολογίζεται βάσει προηγούμενων δεδομένων, δηλαδή του επιπέδου παραγωγής, και της κατανάλωσης ή ρύπανσης που έχει παρατηρηθεί για την επιχείρηση σε δεδομένο έτος βάσης. Το επίπεδο της επιστροφής φόρου δεν πρέπει να υπερβαίνει το ελάχιστο ενωσιακό ποσό φόρου που θα προκύπτει για το έτος βάσης.

(175) Εάν οι δικαιούχοι καταβάλλουν λιγότερο από το ελάχιστο ενωσιακό επίπεδο φόρου που προβλέπει η σχετική εφαρμοστέα οδηγία, οι ενισχύσεις θα πρέπει να αξιολογούνται με βάση τους όρους για τους μη εναρμονισμένους περιβαλλοντικούς φόρους όπως ορίζονται στις παραγράφους (176) έως (178).

Περίπτωση 2: Μη εναρμονισμένοι περιβαλλοντικοί φόροι και ειδικές περιπτώσεις εναρμονισμένων φόρων

(176) Για όλους τους υπόλοιπους μη εναρμονισμένους περιβαλλοντικούς φόρους και στην περίπτωση εναρμονισμένων φόρων κάτω από τα ελάχιστα ενωσιακά επίπεδα της οδηγίας για τη φορολόγηση της ενέργειας [βλέπε παράγραφο (172)] και προκειμένου να αποδειχθεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα της ενίσχυσης, το κράτος μέλος θα πρέπει να ορίζει σαφώς το πεδίο εφαρμογής των μειώσεων φόρου. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν τις πληροφορίες που προσδιορίζονται στη παράγραφο (171). Τα κράτη μέλη δύνανται να αποφασίζουν τη χορήγηση ενισχύσεων σε δικαιούχους υπό μορφή επιστροφής φόρου [όπως αναφέρεται στην παράγραφο (174). Η προσέγγιση αυτή εξακολουθεί να εκθέτει τους δικαιούχους των ενισχύσεων στο μήνυμα ως προς την τιμή που ο περιβαλλοντικός φόρος αποσκοπεί να δώσει, περιορίζοντας ταυτόχρονα την προβλεπόμενη αύξηση του οφειλόμενου φόρου.

(177) Η Επιτροπή θα θεωρεί την ενίσχυση αναγκαία εφόσον πληρούνται οι κάτωθι σωρευτικοί όροι:

α) η επιλογή των δικαιούχων πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων, και η ενίσχυση χορηγείται καταρχήν με τον ίδιο τρόπο για όλους τους ανταγωνιστές του ίδιου τομέα, εάν αντιμετωπίζουν την ίδια πραγματική κατάσταση·

β) ο περιβαλλοντικός φόρος χωρίς τη μείωση οδηγεί σε σημαντική αύξηση του κόστους παραγωγής το οποίο υπολογίζεται ως ποσοστό της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας για κάθε τομέα ή κατηγορία μεμονωμένων δικαιούχων· και

γ) η ουσιαστική αύξηση του κόστους παραγωγής δεν μπορεί να μετακυλιστεί στους καταναλωτές χωρίς να σημειωθεί σημαντική μείωση των πωλήσεων.

(178) Η Επιτροπή θα θεωρεί την ενίσχυση αναλογική εφόσον πληρούται ένας τουλάχιστον από τους κάτωθι όρους:

α) οι δικαιούχοι της ενίσχυσης καταβάλλουν τουλάχιστον το 20 % του εθνικού περιβαλλοντικού φόρου· ή

β) η φορολογική μείωση προϋποθέτει τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ του κράτους μέλους και των δικαιούχων ή των ενώσεων των δικαιούχων, σύμφωνα με τις οποίες οι δικαιούχοι ή οι ενώσεις των δικαιούχων δεσμεύονται για την επίτευξη στόχων περιβαλλοντικής προστασίας που έχουν το ίδιο αποτέλεσμα που θα επιτυγχάνονταν εάν οι δικαιούχοι κατέβαλλαν τουλάχιστον το 20 % των εθνικών φόρων ή, υπό τις περιστάσεις που προβλέπονται στην παράγραφο (173), εάν εφαρμοζόταν το ελάχιστο ενωσιακό φορολογικό επίπεδο. Οι συμφωνίες ή οι δεσμεύσεις αυτές θα πρέπει να αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, σε μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, στη μείωση των εκπομπών ή σε άλλα περιβαλλοντικά μέτρα. Οι συμφωνίες αυτές πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

i) το περιεχόμενο των συμφωνιών έχει καθοριστεί από το κράτος μέλος μέσω διαπραγματεύσεων και σε αυτό προσδιορίζονται οι στόχοι και προβλέπεται χρονοδιάγραμμα για την επίτευξη των στόχων αυτών·

ii) το κράτος μέλος εξασφαλίζει ανεξάρτητη [79] και έγκαιρη παρακολούθηση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο των συμφωνιών· και

iii) οι συμφωνίες αναθεωρούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα υπό το φως των τεχνολογικών και λοιπών εξελίξεων και προβλέπουν την επιβολή αποτελεσματικών κυρώσεων σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων.

(179) Στην περίπτωση επιβολής φόρου σε ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας υποχρεούται να καταβάλει τον φόρο. Ο εν λόγω φόρος ανθρακούχων εκπομπών μπορεί να σχεδιαστεί κατά τρόπο που στηρίζει και συνδέεται άμεσα με την τιμή των δικαιωμάτων του ενωσιακού ΣΕΔΕ με τη φορολόγηση των ανθρακούχων εκπομπών. Ωστόσο, η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας αυξάνεται εάν το κόστος αυτό μετακυλιστεί στον καταναλωτή ηλεκτρικής ενέργειας. Στην περίπτωση αυτή, οι επιπτώσεις του φόρου στους καταναλωτές με υψηλή κατανάλωση ενέργειας είναι συγκρίσιμες με τις επιπτώσεις του κόστους των δικαιωμάτων του ΣΕΔΕ που μετακυλίεται και συμπεριλαμβάνεται στην τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας, ως έμμεσο κόστος εκπομπών.

[79] Στο πλαίσιο αυτό είναι αδιάφορο αν την παρακολούθηση πραγματοποιεί δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας.

(180) Συνεπώς, εάν ο φόρος που αναφέρεται στην παράγραφο (179) είναι σχεδιασμένος κατά τρόπο που συνδέεται άμεσα με την τιμή δικαιωμάτων του ενωσιακού ΣΕΔΕ και αποσκοπεί να αυξήσει την τιμή των δικαιωμάτων, δύναται να εξεταστεί η χορήγηση αντιστάθμισης για το εν λόγω υψηλότερο έμμεσο κόστος. Η Επιτροπή θα θεωρεί το μέτρο συμβατό με την εσωτερική αγορά μόνον εάν πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

α) ενισχύσεις χορηγούνται μόνον σε τομείς και υποτομείς που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ ([80]) με σκοπό την αντιστάθμιση για το επιπρόσθετο έμμεσο κόστος που προκύπτει από τον φόρο·

β) η ένταση της ενίσχυσης και οι μέγιστες εντάσεις της ενίσχυσης υπολογίζονται όπως ορίζεται στις παραγράφους 27-30 των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ. Η προθεσμιακή τιμή των δικαιωμάτων του ΣΕΔΕ μπορεί να αντικατασταθεί από το επίπεδο του εθνικού φόρου· και

γ) η ενίσχυση καταβάλλεται στον δικαιούχο ως κατ' αποκοπή ποσό το έτος κατά το οποίο πραγματοποιήθηκαν οι δαπάνες ή κατά το επόμενο έτος. Αν η ενίσχυση καταβληθεί το έτος κατά το οποίο πραγματοποιήθηκαν οι δαπάνες, πρέπει να θεσπιστεί μηχανισμός εκ των υστέρων παρακολούθησης ώστε να διασφαλίζεται η επιστροφή κάθε αχρεωστήτως καταβληθείσας ενίσχυσης πριν από την 1η Ιουλίου του έτους που ακολουθεί.

3.7.2. *Ενισχύσεις υπό μορφή μειώσεων στη χρηματοδότηση για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές* ([81])

(181) Η χρηματοδοτική στήριξη για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω της επιβολής τελών δεν στοχεύει, αυτή καθαυτή, σε αρνητική εξωτερικότητα και, κατά συνέπεια, δεν έχει άμεσο αντίκτυπο στο περιβάλλον. Συνεπώς, οι επιβαρύνσεις αυτές διαφέρουν θεμελιωδώς από τους έμμεσους φόρους που επιβάλλονται στην ηλεκτρική ενέργεια όπως ορίζεται στην παράγραφο (167) ακόμα και αν δύνανται να οδηγήσουν επίσης σε υψηλότερες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας. Η αύξηση του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να είναι άμεση μέσω ενός ειδικού τέλους που εισπράττεται από τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας επιπλέον της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας ή έμμεση μέσω πρόσθετων δαπανών με τις οποίες βαρύνονται οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας λόγω υποχρεώσεων αγοράς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, οι οποίες δαπάνες στη συνέχεια μετακυλίονται στους πελάτες τους, τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας. Ένα τυπικό παράδειγμα θα ήταν η υποχρεωτική αγορά από τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας ορισμένου ποσοστού ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω «πράσινων πιστοποιητικών», για την οποία αγορά οι προμηθευτές δεν λαμβάνουν αντιστάθμιση.

(182) Καταρχήν και στον βαθμό που το κόστος της χρηματοδοτικής στήριξης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ανακτάται από καταναλωτές ενέργειας, θα πρέπει να ανακτηθεί κατά τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις μεταξύ των καταναλωτών ενέργειας. Ωστόσο, ενδέχεται να απαιτηθούν ορισμένες στοχοθετημένες μειώσεις του εν λόγω κόστους προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκής χρηματοδοτική βάση για τη στήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και ως εκ τούτου να συνδράμει την επίτευξη των στόχων για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε ενωσιακό επίπεδο ([82]). Αφενός, προκειμένου οι επιχειρήσεις που πλήττονται ιδιαίτερα από το κόστος χρηματοδοτικής στήριξης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές να μην περιέλθουν σε σημαντικά δυσχερή ανταγωνιστική θέση, τα κράτη μέλη ενδέχεται να θελήσουν να χορηγήσουν μερική αντιστάθμιση για το πρόσθετο κόστος. Χωρίς την εν λόγω αντιστάθμιση η χρηματοδότηση της ανανεώσιμης στήριξης μπορεί να καταστεί μη βιώσιμη και ενδέχεται να περιοριστεί η δημόσια αποδοχή της θέσπισης φιλόδοξων μέτρων στήριξης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Από την άλλη πλευρά, αν η αντιστάθμιση είναι πολύ υψηλή ή χορηγείται σε πάρα πολλούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, η συνολική χρηματοδοτική στήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να απειληθεί, όπως επίσης η δημόσια αποδοχή της στήριξης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί εξίσου να παρεμποδιστεί και ενδέχεται να είναι ιδιαίτερα υψηλές οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και των συναλλαγών.

(183) Για την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται για την αντιστάθμιση της χρηματοδοτικής στήριξης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η Επιτροπή θα εφαρμόζει μόνο τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα ενότητα και στην ενότητα 3.2.7.

([80]) ΕΕ C 158 της 5.6.2012, σ. 4.

([81]) Η νομοθεσία για την εσωτερική αγορά (οδηγία 2009/72/ΕΚ της 13ης Ιουλίου 2009 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενεργείας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ, ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 55), κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 714/2009 της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στο δίκτυο για τις διασυνοριακές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενεργείας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1228/2003, ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 15, και τους συνακόλουθους κώδικες δικτύου και κατευθυντήριες γραμμές), δεν παρέχει το δικαίωμα διεπιδότησης των καταναλωτών στο πλαίσιο των τιμολογιακών καθεστώτων.

([82]) Η οδηγία (ΕΚ) αριθ. 2009/28 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θέτει δεσμευτικούς ανανεώσιμους στόχους για όλα τα κράτη μέλη. Πριν από αυτήν, η οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2001 για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας είχε ήδη θέσει στόχους για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές τους οποίους τα κράτη μέλη έπρεπε να προσπαθήσουν να επιτύχουν.

(184) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ενίσχυση διευκολύνει τη χρηματοδοτική στήριξη για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδεικνύουν ότι οι πρόσθετες δαπάνες που αντικατοπτρίζονται στην αύξηση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας με τις οποίες επιβαρύνονται οι δικαιούχοι προκύπτουν μόνον από τη στήριξη για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Οι πρόσθετες δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν τη χρηματοδοτική στήριξη για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ([83]).

(185) Η ενίσχυση θα πρέπει να περιορίζεται σε τομείς που θεωρείται ότι εκτίθενται σε κίνδυνο όσον αφορά την ανταγωνιστική τους θέση λόγω του κόστους που προκύπτει από τη χρηματοδοτική στήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ως συνάρτηση της έντασης της ηλεκτρικής ενέργειας και της έκθεσής τους στον διεθνή κλάδο. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται μόνον εάν η επιχείρηση ανήκει στους τομείς που απαριθμούνται στο παράρτημα 3 ([84]). Ο εν λόγω κατάλογος προορίζεται να χρησιμοποιείται μόνον για επιλεξιμότητα για τη συγκεκριμένη μορφή αντιστάθμισης.

(186) Επιπλέον, για να αιτιολογήσει το γεγονός ότι ορισμένοι τομείς μπορεί να παρουσιάζουν ετερογένεια όσον αφορά την ένταση της ηλεκτρικής ενέργειας, το κράτος μέλος μπορεί να συμπεριλάβει μια επιχείρηση στο εθνικό καθεστώς του για τη χορήγηση μειώσεων του κόστους που προκύπτει από την ανανεώσιμη στήριξη εάν η επιχείρηση έχει ένταση της ηλεκτρικής ενέργειας τουλάχιστον 20 % ([85]) και ανήκει σε έναν τομέα με ένταση του κλάδου τουλάχιστον 4 % σε ενωσιακό επίπεδο, ακόμα και αν δεν ανήκει σε κάποιον από τους τομείς που απαριθμούνται στο παράρτημα 3 ([86]). Για τον υπολογισμό της έντασης της ηλεκτρικής ενέργειας της επιχείρησης πρέπει να χρησιμοποιούνται τυποποιημένες τιμές αναφοράς του κλάδου για την απόδοση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας όπου διατίθενται.

(187) Εντός του επιλέξιμου κλάδου, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι η επιλογή των δικαιούχων πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών, αμερόληπτων και διαφανών κριτηρίων και ότι η ενίσχυση χορηγείται καταρχήν με τον ίδιο τρόπο σε όλους τους ανταγωνιστές του ίδιου κλάδου εάν αντιμετωπίζουν την ίδια πραγματική κατάσταση.

(188) Η Επιτροπή θα θεωρεί την ενίσχυση αναλογική εάν οι δικαιούχοι των ενισχύσεων καταβάλλουν τουλάχιστον το 15 % του επιπρόσθετου κόστους χωρίς τη μείωση.

(189) Ωστόσο, δεδομένης της σημαντικής αύξησης των ανανεώσιμων πρόσθετων δαπανών τα τελευταία έτη, μια ίδια συνεισφορά 15 % επί του συνόλου των πρόσθετων ανανεώσιμων δαπανών θα μπορούσε να υπερβαίνει τη δυνατότητα των επιχειρήσεων που πλήττονται ιδιαίτερα να επωμιστούν την επιβάρυνση. Συνεπώς, όταν απαιτείται, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να περιορίσουν περαιτέρω το ποσό του κόστους που προκύπτει από τη χρηματοδότηση των ενισχύσεων για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που πρέπει να καταβληθεί σε επίπεδο επιχείρησης στο 4 % της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας ([87]) της συγκεκριμένης επιχείρησης. Για επιχειρήσεις που έχουν ένταση της ηλεκτρικής ενέργειας τουλάχιστον 20 %, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίσουν το συνολικό καταβλητέο ποσό στο 0,5 % της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας της συγκεκριμένης επιχείρησης.

(190) Σε περιπτώσεις που τα κράτη μέλη αποφασίσουν να υιοθετήσουν τους περιορισμούς αντίστοιχα 4 % και 0,5 % της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, οι εν λόγω περιορισμοί πρέπει να εφαρμόζονται σε όλες τις επιλέξιμες επιχειρήσεις.

(191) Τα κράτη μέλη δύνανται να λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα δεδομένα για την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία που χρησιμοποιούνται για τον σκοπό της παρούσας ενότητας καλύπτουν το συνολικό σχετικό κόστος εργασίας.

([83]) Ο πιο άμεσος τρόπος για να αποδειχθεί η αιτιώδης συνάφεια είναι μέσω αναφοράς σε τέλος ή εισφορά επιπλέον της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας, που προορίζεται ειδικά για τη χρηματοδότηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Ένας έμμεσος τρόπος για να αποδειχθούν οι πρόσθετες δαπάνες θα ήταν να υπολογιστούν οι επιπτώσεις των υψηλότερων καθαρών δαπανών για τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας από τα «πράσινα πιστοποιητικά» και να υπολογιστεί ο αντίκτυπος στην τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας, υποθέτοντας ότι οι υψηλότερες καθαρές δαπάνες μετακυλίονται από τον προμηθευτή.

([84]) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εν λόγω κίνδυνοι υφίστανται για τομείς που αντιμετωπίζουν ένταση των συναλλαγών 10 % σε ενωσιακό επίπεδο όταν η ένταση της ηλεκτρικής ενέργειας του τομέα φθάνει το 10 % σε ενωσιακό επίπεδο. Επιπλέον, παρεμφερής κίνδυνος υφίσταται σε τομείς που αντιμετωπίζουν χαμηλότερη έκθεση στον κλάδο αλλά τουλάχιστον 4 % και έχουν σημαντικά υψηλότερη ένταση της ηλεκτρικής ενέργειας τουλάχιστον 20 % ή που είναι παρεμφερείς σε οικονομικό επίπεδο (για παράδειγμα, λόγω υποκαταστασιμότητας). Επίσης, τομείς που έχουν ελαφρώς χαμηλότερη ένταση της ηλεκτρικής ενέργειας αλλά τουλάχιστον 7 % και που αντιμετωπίζουν πολύ υψηλή έκθεση στον κλάδο τουλάχιστον 80 % θα αντιμετωπίσουν τον ίδιο κίνδυνο. Ο κατάλογος των επιλέξιμων τομέων εκπονήθηκε σε αυτή τη βάση. Τέλος, οι ακόλουθοι τομείς έχουν συμπεριληφθεί διότι είναι παρεμφερείς σε οικονομικό επίπεδο με τους αναφερόμενους τομείς και παράγουν υποκατάστατα προϊόντα (χύτευση χάλυβα, ελαφρών μετάλλων και μη σιδηρούχων μετάλλων λόγω υποκαταστασιμότητας με τη χύτευση σιδήρου· ανάκτηση διαλεγμένου υλικού λόγω υποκαταστασιμότητας με πρωτογενή προϊόντα που περιλαμβάνονται στον κατάλογο).

([85]) Λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού της έντασης ηλεκτρικής ενέργειας για μια επιχείρηση αναφέρονται στο παράρτημα 4.

([86]) Η δοκιμή αυτή μπορεί να εφαρμόζεται και σε επιχειρήσεις από τον τομέα των υπηρεσιών.

([87]) Λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας μιας επιχείρησης αναφέρονται στο παράρτημα 4.

(192) Τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν την ενίσχυση υπό μορφή μείωσης των τελών, είτε ως καθορισμένο ποσό ετήσιας αντιστάθμισης (επιστροφή φόρου) είτε ως συνδυασμό αμφοτέρων [88]. Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή μείωσης των τελών, πρέπει να θεσπιστεί μηχανισμός εκ των υστέρων παρακολούθησης για να διασφαλιστεί ότι οποιαδήποτε αχρεωστήτως καταβληθείσα ενίσχυση θα αποπληρωθεί πριν από την 1η Ιουλίου του έτους που ακολουθεί. Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή καθορισμένου ποσού ετήσιας αντιστάθμισης, πρέπει να υπολογίζεται βάσει προηγούμενων δεδομένων, δηλαδή των παρατηρούμενων επιπέδων κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σε δεδομένο έτος βάσης. Το ποσό της αντιστάθμισης δεν θα υπερβαίνει το ποσό της ενίσχυσης που θα λάμβανε η επιχείρηση το έτος βάσης, εάν εφάρμοζε τις παραμέτρους που αναφέρονται στην παρούσα ενότητα.

3.7.3. *Μεταβατικοί κανόνες για ενισχύσεις που χορηγούνται για τη μείωση της επιβάρυνσης που σχετίζεται με τη χρηματοδοτική στήριξη για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές*

(193) Τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόζουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και αναλογικότητας που ορίζονται στην ενότητα 3.7.2. το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2019. Οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν όσον αφορά χρονική περίοδο πριν από τη συγκεκριμένη ημερομηνία θα θεωρούνται συμβατές εφόσον πληρούν τα ίδια κριτήρια.

(194) Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι όλες οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν για τη μείωση της επιβάρυνσης σχετικά με τη χρηματοδοτική στήριξη για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές όσον αφορά τα έτη πριν από το 2019 μπορούν να κηρυχθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά στον βαθμό που αυτό συνάδει με ένα σχέδιο προσαρμογής.

(195) Προκειμένου να αποφευχθεί αιφνίδια διαταραχή για μεμονωμένη επιχείρηση, ένα τέτοιο σχέδιο προσαρμογής συνεπάγεται προοδευτική προσαρμογή στα επίπεδα ενισχύσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή των κριτηρίων επιλεξιμότητας και αναλογικότητας όπως καθορίζονται στην ενότητα 3.7.2.

(196) Στον βαθμό που οι ενισχύσεις χορηγήθηκαν για χρονική περίοδο πριν από την ημερομηνία εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, το σχέδιο προβλέπει επίσης προοδευτική εφαρμογή των κριτηρίων για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

(197) Στον βαθμό που η ενίσχυση με τη μορφή μείωσης ή απαλλαγής από την επιβάρυνση συνδέεται με χρηματοδοτική στήριξη για ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές η οποία χορηγήθηκε πριν από την ημερομηνία εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών σε επιχειρήσεις που δεν είναι επιλέξιμες δυνάμει της ενότητας 3.7.2., η ενίσχυση αυτή μπορεί να κηρυχθεί συμβατή υπό τον όρο ότι το σχέδιο προσαρμογής προβλέπει ελάχιστη ιδία συμμετοχή 20 % του πρόσθετου κόστους της προσαύξησης χωρίς μείωση, που θα πραγματοποιηθεί σταδιακά και το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2019.

(198) Το σχέδιο προσαρμογής λαμβάνει υπόψη όλους τους σχετικούς οικονομικούς παράγοντες που συνδέονται με την πολιτική για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

(199) Το σχέδιο προσαρμογής εγκρίνεται από την Επιτροπή.

(200) Το σχέδιο προσαρμογής κοινοποιείται στην Επιτροπή το αργότερο 12 μήνες μετά την ημερομηνία εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

3.8. **Ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές**

(201) Οι σύγχρονες ενεργειακές υποδομές είναι ζωτικής σημασίας για την καθιέρωση μιας ενοποιημένης αγοράς ενέργειας, που αποτελεί καίριο στοιχείο για τη διασφάλιση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού στην Ένωση, και προκειμένου η Ένωση να είναι σε θέση να επιτύχει τους ευρύτερους στόχους της για το κλίμα και την ενέργεια. Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι συνολικές επενδυτικές ανάγκες σε ενεργειακές υποδομές ευρωπαϊκής σημασίας έως το 2020 ανέρχονται σε περίπου 200 δισεκατ. ευρώ [89]. Η εν λόγω εκτίμηση βασίστηκε σε αξιολόγηση των υποδομών που κρίνονται αναγκαίες προκειμένου η Ένωση να μπορέσει να ανταποκριθεί στους γενικούς στόχους της πολιτικής για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, τη διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού και τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σε περίπτωση που οι φορείς της αγοράς δεν μπορούν να προσφέρουν τις αναγκαίες υποδομές, ενδέχεται να απαιτηθούν κρατικές ενισχύσεις προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανεπάρκειες της αγοράς και να διασφαλιστεί ότι καλύπτονται οι σημαντικές ανάγκες της Ένωσης σε υποδομές. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα σχέδια έργων υποδομής που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις ή συμβάλλουν στην περιφερειακή συνοχή. Οι ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές θα πρέπει να είναι καταρχήν επενδυτικές ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων του εκσυγχρονισμού και της αναβάθμισης.

---

[88] Η χρήση καθορισμένων ετήσιων αντισταθμίσεων έχει το πλεονέκτημα ότι εξαιρούμενες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν την ίδια αύξηση του οριακού κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας (δηλαδή την ίδια αύξηση του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας για κάθε επιπλέον καταναλωθείσα MWh), περιορίζοντας τοιουτοτρόπως δυνητικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στο εσωτερικό του τομέα.

[89] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Energy infrastructure investment needs and financing requirements, 6.6.2011, SEC(2011)755, σ. 2.

3.8.1. *Στόχος κοινού ενδιαφέροντος*

(202) Οι ενεργειακές υποδομές αποτελούν προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία της ενεργειακής αγοράς. Συνεπώς, οι ενισχύσεις για τις ενεργειακές υποδομές ενισχύουν την εσωτερική αγορά ενέργειας. Ενισχύουν τη σταθερότητα του συστήματος, την επάρκεια της παραγωγής, την ενσωμάτωση των διαφόρων πηγών ενέργειας και τον ενεργειακό εφοδιασμό σε δίκτυα με χαμηλή ανάπτυξη. Η Επιτροπή θεωρεί, κατά συνέπεια, ότι οι ενισχύσεις για τις ενεργειακές υποδομές είναι επωφελείς για την εσωτερική αγορά και, ως εκ τούτου, συνεισφέρουν σε έναν στόχο κοινού ενδιαφέροντος.

3.8.2. *Ανάγκη για κρατική παρέμβαση*

(203) Οι επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές χαρακτηρίζονται συχνά από ανεπάρκειες της αγοράς. Οι ανεπάρκειες της αγοράς που μπορεί να προκύψουν στον τομέα των ενεργειακών υποδομών συνδέονται με προβλήματα συντονισμού. Τα αποκλίνοντα συμφέροντα των επενδυτών, η αβεβαιότητα σχετικά με το αποτέλεσμα της συνεργασίας και τα αποτελέσματα του δικτύου ενδέχεται να εμποδίζουν την ανάπτυξη ενός έργου ή τον αποτελεσματικό σχεδιασμό του. Παράλληλα, οι ενεργειακές υποδομές ενδέχεται να δημιουργήσουν σημαντικές θετικές εξωτερικότητες, κατά τις οποίες το κόστος και τα οφέλη των υποδομών ενδέχεται να κατανέμονται με ασύμμετρο τρόπο μεταξύ των διαφόρων συμμετεχόντων στην αγορά και των κρατών μελών.

(204) Για την αντιμετώπιση των ανεπαρκειών της αγοράς που αναφέρονται στην παράγραφο (203), οι ενεργειακές υποδομές συνήθως υπόκεινται σε κανονιστικές ρυθμίσεις όσον αφορά τα τιμολόγια και την πρόσβαση, και σε απαιτήσεις διαχωρισμού σύμφωνα με τη νομοθεσία της εσωτερικής αγοράς ενέργεια ς ([90]).

(205) Όσον αφορά τη χρηματοδότηση, η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων είναι ένας τρόπος για την αντιμετώπιση των ανεπαρκειών της αγοράς, πέραν των υποχρεωτικών τιμολογίων των χρηστών. Ως εκ τούτου, για να καταδειχθεί η αναγκαιότητα των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των ενεργειακών υποδομών, ισχύουν οι αρχές που περιγράφονται στις παραγράφους (206) και (207).

(206) Η Επιτροπή θεωρεί ότι για τα έργα κοινού ενδιαφέροντος όπως ορίζονται στον κανονισμό αριθ. 347/2013 ([91]) για τα ευφυή δίκτυα μεταφοράς και για τις επενδύσεις σε υποδομές στις ενισχυόμενες περιοχές, οι ανεπάρκειες της αγοράς όσον αφορά τις θετικές εξωτερικότητες και τα προβλήματα συντονισμού είναι τέτοιες που η χρηματοδότηση μέσω των τιμολογίων ενδέχεται να μην είναι επαρκής και μπορεί να χορηγηθεί κρατική ενίσχυση.

(207) Για έργα ενεργειακών υποδομών που καλύπτονται από την παράγραφο (206) και εξαιρούνται εν μέρει ή συνολικά από τη νομοθεσία για την εσωτερική αγορά ενέργειας και για έργα που δεν καλύπτονται από την παράγραφο (206), η Επιτροπή θα προβαίνει σε κατά περίπτωση αξιολόγηση της ανάγκης για χορήγηση κρατικών ενισχύσεων. Στην αξιολόγησή της, η Επιτροπή θα εξετάζει τους ακόλουθους παράγοντες: i) τον βαθμό στον οποίο μια ανεπάρκεια της αγοράς οδηγεί σε μη βέλτιστη παροχή των αναγκαίων υποδομών, ii) τον βαθμό στον οποίο οι υποδομές είναι ανοιχτές στην πρόσβαση τρίτων και υπόκεινται στη ρύθμιση των τιμολογίων, και iii) τον βαθμό στον οποίο το έργο συμβάλλει στη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης.

(208) Για έργα πετρελαϊκών υποδομών, η Επιτροπή υποθέτει ότι δεν υπάρχει ανάγκη κρατικών ενισχύσεων. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δύνανται να χορηγούν κρατική ενίσχυση σε εξαιρετικές περιστάσεις, δεόντως αιτιολογημένες.

([90]) Ο κανονισμός για την εσωτερική αγορά στον τομέα της ενέργειας ειδικότερα περιλαμβάνει την οδηγία 2009/72/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενεργείας (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 55)· την οδηγία 2009/73/ΕΚ, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου (ΕΕ L 211, 14.8.2009, σ. 94)· τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 713/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για την ίδρυση Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας· τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 714/2009, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στο δίκτυο για τις διασυνοριακές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενεργείας (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 15)· και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς φυσικού αερίου (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 36).

([91]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 347/2013 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές.

3.8.3. *Καταλληλότητα*

(209) Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα τιμολόγια ([92]) συνιστούν τα κατάλληλα κύρια μέσα για τη χρηματοδότηση των ενεργειακών υποδομών. Ωστόσο, στην περίπτωση των έργων κοινού ενδιαφέροντος, ευφυών δικτύων μεταφοράς και επενδύσεων σε υποδομές σε ενισχυόμενες περιοχές, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να θεωρηθούν κατάλληλο μέσο για τη μερική ή συνολική χρηματοδότηση των εν λόγω υποδομών. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ανεπάρκειες της αγοράς συχνά εμποδίζουν την πλήρη εφαρμογή της αρχής «ο χρήστης πληρώνει» στην οποία στηρίζεται η ρύθμιση των τιμολογίων διότι, για παράδειγμα, η αύξηση των τιμολογίων για τη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων σε υποδομές θα ήταν τόσο σημαντική ώστε θα απέτρεπε τις επενδύσεις ή δυνητικούς πελάτες από τη χρήση των υποδομών.

3.8.4. *Χαρακτήρας κινήτρου*

(210) Ο χαρακτήρας κινήτρου της ενίσχυσης θα αξιολογείται με βάση τους όρους που καθορίζονται στην ενότητα 3.2.4.

3.8.5. *Αναλογικότητα*

(211) Το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων σχετικά με τις υποδομές. Όσον αφορά τις ενισχύσεις για υποδομές, ως αντιπαράδειγμα θεωρείται η κατάσταση κατά την οποία δεν υλοποιηθεί το έργο. Ως εκ τούτου, οι επιλέξιμες δαπάνες είναι το έλλειμμα χρηματοδότησης.

(212) Τα μέτρα ενίσχυσης για τη στήριξη των υποδομών δεν πρέπει να υπερβαίνουν ένταση ενίσχυσης της τάξης του 100 % των επιλέξιμων δαπανών.

(213) Η Επιτροπή θα ζητεί από τα κράτη μέλη να προσδιορίζουν σαφώς και ξεχωριστά οποιοδήποτε άλλο μέτρο ενίσχυσης το οποίο ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στα μέτρα ενίσχυσης για τις υποδομές.

3.8.6. *Αποφυγή αδικαιολόγητων αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές*

(214) Λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων απαιτήσεων δυνάμει της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά ενέργειας, οι οποίες αποσκοπούν στην ενίσχυση του ανταγωνισμού, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι οι ενισχύσεις για τις ενεργειακές υποδομές που υπόκεινται στη ρύθμιση της εσωτερικής αγοράς δεν έχουν αδικαιολόγητες στρεβλωτικές επιπτώσεις.

(215) Στην περίπτωση των υποδομών που εν μέρει ή συνολικά εξαιρούνται ή δεν υπόκεινται στη νομοθεσία για την εσωτερική αγορά ενέργειας και στην περίπτωση υπόγειων εγκαταστάσεων αποθήκευσης φυσικού αερίου, η Επιτροπή θα προβαίνει σε κατά περίπτωση αξιολόγηση των δυνητικών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη, ειδικότερα, τον βαθμό πρόσβασης τρίτων στις ενισχυόμενες υποδομές, την πρόσβαση σε εναλλακτικές υποδομές και το μερίδιο αγοράς του δικαιούχου.

3.9. **Ενισχύσεις για επάρκεια παραγωγής**

(216) Με την αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σε πολλά κράτη μέλη η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στρέφεται από ένα σύστημα σχετικά σταθερού και συνεχούς εφοδιασμού σε ένα σύστημα με πολυάριθμες και μικρής κλίμακας παροχές από μεταβλητές πηγές. Η εν λόγω στροφή δημιουργεί νέες προκλήσεις για τη διασφάλιση της επάρκειας του δυναμικού παραγωγής.

(217) Επιπλέον, οι αδυναμίες της αγοράς και οι ρυθμιστικές ατέλειες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα ανεπαρκείς επενδύσεις σε δυναμικότητα ηλεκτροπαραγωγής, για παράδειγμα, σε περίπτωση που καθορίζονται ανώτατα όρια στις τιμές χονδρικής πώλησης και οι αγορές ηλεκτρικής ενέργειας αδυνατούν να δημιουργήσουν επαρκή κίνητρα για επενδύσεις.

(218) Ως αποτέλεσμα, ορισμένα κράτη μέλη εξετάζουν το ενδεχόμενο θέσπισης μέτρων για τη διασφάλιση της επάρκειας παραγωγής, συνήθως μέσω της χορήγησης χρηματοδοτικής στήριξης στους φορείς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για την εξασφάλιση απλώς της διαθεσιμότητας δυναμικότητας παραγωγής ([93])

([92]) Το ρυθμιστικό πλαίσιο που καθιερώνεται στις οδηγίες 2009/72/ΕΚ και 2009/73/ΕΚ καθορίζει το σκεπτικό και τις αρχές που διέπουν τη ρύθμιση των τιμολογίων πρόσβασης και χρήσης, τα οποία χρησιμοποιούνται από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων και τη συντήρηση των εν λόγω υποδομών.

([93]) Η Επιτροπή ασχολήθηκε ειδικά με το θέμα της επάρκειας παραγωγής στην ανακοίνωσή της «Πραγμάτωση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και πλήρης αξιοποίηση της δημόσιας παρέμβασης» της 5ης Νοεμβρίου 2013 (C(2013)7243τελικό) και στο σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής «Generation Adequacy in the internal electricity market - guidance on public interventions» SWD(2013) 438 τελικό της 5ης Νοεμβρίου 2013.

3.9.1. *Στόχος κοινού ενδιαφέροντος*

(219) Τα μέτρα για την επάρκεια παραγωγής μπορούν να σχεδιαστούν με διάφορους τρόπους, υπό τη μορφή επενδυτικών ενισχύσεων και ενισχύσεων λειτουργίας (καταρχήν ανταμείβοντας μόνο τη δέσμευση για τη διαθεσιμότητα παροχής ηλεκτρικής ενέργειας), και μπορούν να επιδιώκουν διαφορετικούς στόχους. Μπορούν, για παράδειγμα, να αποσκοπούν στην αντιμετώπιση βραχυπρόθεσμων προβληματισμών που προκαλεί η έλλειψη ευέλικτης δυναμικότητας παραγωγής με σκοπό την αντιμετώπιση αιφνίδιων εναλλαγών στη μεταβλητή παραγωγή αιολικής και ηλιακής ενέργειας, ή μπορούν να καθορίζουν έναν στόχο για την επάρκεια παραγωγής την οποία τα κράτη μέλη ενδέχεται να επιθυμούν να εξασφαλίσουν ανεξάρτητα από βραχυπρόθεσμες εκτιμήσεις.

(220) Οι ενισχύσεις για την επάρκεια παραγωγής ενδέχεται να αντιβαίνουν στον στόχο της σταδιακής κατάργησης των επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων μεταξύ άλλων για τα ορυκτά καύσιμα. Συνεπώς, τα κράτη μέλη θα πρέπει καταρχάς να εξετάζουν εναλλακτικούς τρόπους για την επίτευξη επάρκειας παραγωγής οι οποίοι δεν έχουν αρνητικό αντίκτυπο στον στόχο της σταδιακής κατάργησης των περιβαλλοντικά ή οικονομικά επιζήμιων επιδοτήσεων, όπως η διευκόλυνση της διαχείρισης από την πλευρά της ζήτησης και η ενίσχυση της δυναμικότητας διασύνδεσης.

(221) Ο ακριβής στόχος στον οποίο αποσκοπεί το μέτρο θα πρέπει να ορίζεται με σαφήνεια, καθώς και ο χρόνος και ο τόπος όπου αναμένεται να προκύψει το πρόβλημα επάρκειας παραγωγής. Η διαπίστωση προβλήματος επάρκειας παραγωγής θα πρέπει να είναι συνεπής με την ανάλυση της επάρκειας παραγωγής που διεξάγει τακτικά το Ευρωπαϊκό δίκτυο διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με τη νομοθεσία για την εσωτερική αγορά ενέργειας ([94])

3.9.2. *Ανάγκη για κρατική παρέμβαση*

(222) Η φύση και τα αίτια του προβλήματος επάρκειας παραγωγής και, ως εκ τούτου, η ανάγκη για κρατικές ενισχύσεις για τη διασφάλιση της επάρκειας παραγωγής, πρέπει να αναλύονται και να ποσοτικοποιούνται καταλλήλως, για παράδειγμα όσον αφορά την έλλειψη δυναμικότητας φορτίου αιχμής ή εποχικής δυναμικότητας ή την υψηλή ζήτηση σε περίπτωση αδυναμίας της βραχυπρόθεσμης αγοράς χονδρικής να αντιστοιχίσει τη ζήτηση και την προσφορά. Θα πρέπει να περιγράφεται η μονάδα μέτρησης για την ποσοτικοποίηση καθώς και η μέθοδος υπολογισμού της.

(223) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδεικνύουν με σαφήνεια τους λόγους για τους οποίους η αγορά δεν αναμένεται να παρέχει επαρκή δυναμικότητα ελλείψει παρέμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις της αγοράς καθώς και τις τεχνολογικές εξελίξεις ([95]).

(224) Κατά την αξιολόγησή της η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων και κατά περίπτωση, τα ακόλουθα στοιχεία που το κράτος μέλος οφείλει να παρέχει:

α) αξιολόγηση των επιπτώσεων της μεταβλητής παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από τα γειτονικά συστήματα·

β) αξιολόγηση των επιπτώσεων της συμμετοχής από την πλευρά της ζήτησης, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής των μέτρων για την ενθάρρυνση της διαχείρισης της ζήτησης ([96])·

γ) αξιολόγηση της πραγματικής ή δυνητικής ύπαρξης διασυνδέσεων, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής των προγραμματισμένων και υπό εκτέλεση έργων·

δ) αξιολόγηση οποιουδήποτε άλλου στοιχείου που θα μπορούσε να προκαλέσει ή να επιδεινώσει το πρόβλημα της επάρκειας παραγωγής, όπως οι ρυθμιστικές ανεπάρκειες ή οι ανεπάρκειες της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα των ανώτατων ορίων στις τιμές χονδρικής πώλησης.

3.9.3. *Καταλληλότητα*

(225) Οι ενισχύσεις θα πρέπει να ανταμείβουν μόνο την υπηρεσία πλήρους διαθεσιμότητας που παρέχει ο παραγωγός, δηλαδή τη δέσμευση περί διαθεσιμότητας για παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και την αντίστοιχη αποζημίωση γι' αυτήν, επί παραδείγματι όσον αφορά την ανταμοιβή ανά διαθέσιμο μεγαβάτ (MW) δυναμικότητας. Οι ενισχύσεις δεν πρέπει να περιλαμβάνουν ανταμοιβή για την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή ανταμοιβή ανά πωλούμενη MWh.

([94]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 714/2009 της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους όρους πρόσβασης στο δίκτυο για τις διασυνοριακές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενεργείας, ιδίως το άρθρο 8 σχετικά με τα καθήκοντα του ΕΝΤΣΟ (ΕΔΔΣΜ) ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 211 14.8.2009, σ. 15). Ειδικότερα, η μεθοδολογία που αναπτύχθηκε από το ΕΝΤΣΟ-Ε, την Ευρωπαϊκή ένωση διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς, στις αξιολογήσεις της για την επάρκεια παραγωγής σε επίπεδο ΕΕ, μπορεί να θεωρηθεί ως αξιόπιστη αναφορά.

([95]) Οι εν λόγω εξελίξεις μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την ανάπτυξη της σύζευξης των αγορών, τις ενδοημερήσιες αγορές, τις αγορές εξισορρόπησης και τις αγορές βοηθητικών υπηρεσιών, και την αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας.

([96]) Η Επιτροπή θα λαμβάνει επίσης υπόψη τα έργα που σχετίζονται με την ανάπτυξη των ευφυών συστημάτων μέτρησης σύμφωνα με το παράρτημα Ι της οδηγίας 2009/72/ΕΚ, καθώς και με τις απαιτήσεις της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση.

(226) Το μέτρο θα πρέπει να είναι ανοικτό και να παρέχει επαρκή κίνητρα τόσο στους υφιστάμενους όσο και στους μελλοντικούς φορείς παραγωγής και διαχειριστές που χρησιμοποιούν τεχνολογίες μεταξύ των οποίων υπάρχει δυνατότητα υποκατάστασης, όπως η ανταπόκριση από την πλευρά της ζήτησης ή οι λύσεις αποθήκευσης. Συνεπώς, οι ενισχύσεις θα πρέπει να παρέχονται μέσω ενός μηχανισμού που προβλέπει δυνητικά διαφορετικούς χρόνους παράδοσης, οι οποίοι αντιστοιχούν στα χρονικά διαστήματα που απαιτούνται για την υλοποίηση νέων επενδύσεων από νέους φορείς παραγωγής που χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνολογίες. Το μέτρο θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τον βαθμό στον οποίο η δυναμικότητα διασύνδεσης μπορεί να αποκαταστήσει οποιοδήποτε πιθανό πρόβλημα επάρκειας παραγωγής.

3.9.4. *Χαρακτήρας κινήτρου*

(227) Ο χαρακτήρας κινήτρου της ενίσχυσης θα αξιολογείται με βάση τους όρους που αναφέρονται στην ενότητα 3.1.4 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

3.9.5. *Αναλογικότητα*

(228) Ο υπολογισμός το συνολικού ποσού της ενίσχυσης πρέπει να οδηγεί στην εξασφάλιση στους δικαιούχους ποσοστού απόδοσης που να μπορεί να θεωρηθεί εύλογο.

(229) Η ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών βάσει σαφών, διαφανών και αμερόληπτων κριτηρίων, με αποτελεσματική στόχευση στον καθορισμένο στόχο, θα θεωρείται ότι οδηγεί σε εύλογα ποσοστά απόδοσης υπό κανονικές συνθήκες.

(230) Το μέτρο πρέπει να ενσωματώνει μηχανισμούς που θα διασφαλίζουν ότι δεν μπορούν να προκύψουν απροσδόκητα κέρδη.

(231) Το μέτρο πρέπει να είναι δομημένο έτσι ώστε να διασφαλίζει ότι η τιμή που καταβάλλεται για τη διαθεσιμότητα τείνει αυτόματα προς το μηδέν όταν το επίπεδο της παρεχόμενης δυναμικότητας αναμένεται να είναι επαρκές για την ικανοποίηση του επιπέδου της ζητούμενης δυναμικότητας.

3.9.6. *Αποφυγή αδικαιολόγητων αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές*

(232) Το μέτρο θα πρέπει να έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο που να καθιστά δυνατή τη συμμετοχή σε αυτό οποιασδήποτε δυναμικότητας η οποία μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση του προβλήματος επάρκειας παραγωγής, ιδίως, λαμβάνοντας υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

α) τη συμμετοχή φορέων παραγωγής που χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνολογίες και διαχειριστών που προσφέρουν μέτρα με ισοδύναμες τεχνικές επιδόσεις, για παράδειγμα διαχείριση από την πλευρά της ζήτησης, διασυνδέσεις και αποθήκευση. Με την επιφύλαξη της παραγράφου (228), ο περιορισμός σχετικά με τη συμμετοχή μπορεί να δικαιολογείται μόνο βάσει ανεπαρκών τεχνικών επιδόσεων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση του προβλήματος επάρκειας παραγωγής. Επιπλέον, το μέτρο επάρκειας παραγωγής θα πρέπει να είναι ανοιχτό σε δυνητική άθροιση της ζήτησης και της προσφοράς·

β) τη συμμετοχή φορέων παραγωγής από άλλα κράτη μέλη, εφόσον η συμμετοχή αυτή είναι πρακτικά εφικτή, ιδίως σε περιφερειακό πλαίσιο, δηλαδή η δυναμικότητα μπορεί πρακτικά να παρασχεθεί στο κράτος μέλος που εφαρμόζει το μέτρο και μπορούν να επιβληθούν οι υποχρεώσεις που προβλέπει το μέτρο [97]·

γ) συμμετοχή επαρκούς αριθμού φορέων παραγωγής για την καθιέρωση ανταγωνιστικών τιμών για τη δυναμικότητα·

δ) αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στην εσωτερική αγορά, για παράδειγμα, λόγω των περιορισμών στις εξαγωγές, των ανώτατων ορίων τιμών χονδρικής, των περιορισμών στην υποβολή προσφορών ή άλλων μέτρων που υπονομεύουν τη λειτουργία της σύζευξης της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων των ενδοημερήσιων αγορών και των αγορών εξισορρόπησης.

(233) Το μέτρο:

α) δεν θα πρέπει να μειώνει τα κίνητρα για επενδύσεις στη δυναμικότητα διασύνδεσης·

β) δεν θα πρέπει να υπονομεύει τη σύζευξη των αγορών, συμπεριλαμβανομένων των αγορών εξισορρόπησης·

γ) δεν θα πρέπει να υπονομεύει τις επενδυτικές αποφάσεις για παραγωγή ενέργειας που προηγήθηκαν του μέτρου ή τις αποφάσεις των διαχειριστών σχετικά με την αγορά εξισορρόπησης ή παροχής βοηθητικών υπηρεσιών·

δ) δεν θα πρέπει να ενισχύει αδικαιολόγητα τη δεσπόζουσα θέση στην αγορά·

ε) θα πρέπει να δίνει προτεραιότητα στους φορείς παραγωγής που χρησιμοποιούν τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, σε περίπτωση ισοδύναμων τεχνικών και οικονομικών παραμέτρων.

[97] Τα καθεστώτα πρέπει να προσαρμόζονται στην περίπτωση που εγκρίνονται κοινές ρυθμίσεις για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής συμμετοχής σε αυτά.

3.10. **Ενισχύσεις υπό τη μορφή καθεστώτων εμπορεύσιμων αδειών**

(234) Είναι δυνατή η διαμόρφωση καθεστώτων εμπορεύσιμων αδειών με σκοπό τη μείωση των εκπομπών ρύπων, επί παραδείγματι τη μείωση των εκπομπών NO_χ ([98]) Μπορούν να συμπεριλαμβάνουν κρατική ενίσχυση, ιδίως όταν τα κράτη μέλη χορηγούν άδειες και δικαιώματα κάτω της αγοραίας αξίας τους. Εφόσον ο συνολικός αριθμός των αδειών που χορηγούνται από το κράτος μέλος είναι χαμηλότερος από τις συνολικά προβλεπόμενες ανάγκες των επιχειρήσεων, το συνολικό αποτέλεσμα στο επίπεδο της προστασίας του περιβάλλοντος θα είναι θετικό. Στο επίπεδο κάθε μεμονωμένης επιχείρησης, εφόσον τα χορηγούμενα δικαιώματα δεν καλύπτουν το σύνολο των προβλεπόμενων αναγκών της επιχείρησης, η επιχείρηση πρέπει είτε να μειώσει τη ρύπανση που προκαλεί, συμβάλλοντας συνεπώς στη βελτίωση του επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος, ή να αγοράσει συμπληρωματικά δικαιώματα στην αγορά, καταβάλλοντας συνεπώς αποζημίωση για τη ρύπανση που προκαλεί.

(235) Τα καθεστώτα εμπορεύσιμων αδειών θα θεωρούνται συμβατά, εφόσον πληρούνται οι κάτωθι σωρευτικοί όροι:

α) τα καθεστώτα εμπορεύσιμων αδειών πρέπει να διαμορφώνονται με τρόπο τέτοιο ώστε να επιτυγχάνονται περιβαλλοντικοί στόχοι οι οποίοι υπερβαίνουν αυτούς που αναμένεται να επιτευχθούν με βάση τα ενωσιακά πρότυπα που είναι υποχρεωτικά για τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις·

β) η κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπών πρέπει να πραγματοποιείται με τρόπο διαφανή, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και πηγών δεδομένων της υψηλότερης δυνατής ποιότητας, ο δε συνολικός αριθμός εμπορεύσιμων αδειών ή δικαιωμάτων εκπομπών που χορηγούνται σε κάθε επιχείρηση σε τιμή κάτω της αγοραίας αξίας τους δεν πρέπει να υπερβαίνει τις προβλεπόμενες ανάγκες της, όπως εκτιμώνται στην περίπτωση μη εφαρμογής του καθεστώτος εμπορίας·

γ) η μεθοδολογία κατανομής δεν πρέπει να ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις ή κλάδους, εκτός εάν αυτό δικαιολογείται από την ίδια την περιβαλλοντική λογική του συστήματος ή σε περίπτωση που τέτοιου είδους κανόνες είναι αναγκαίοι ώστε να εξασφαλίζεται συνέπεια με άλλες περιβαλλοντικές πολιτικές·

δ) στις νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις δεν παρέχονται, καταρχήν, άδειες ή δικαιώματα εκπομπών υπό όρους ευνοϊκότερους από αυτούς που ισχύουν για τις επιχειρήσεις οι οποίες ήδη δραστηριοποιούνται στις ίδιες αγορές. Η χορήγηση περισσότερων δικαιωμάτων εκπομπών σε υπάρχουσες εγκαταστάσεις σε σύγκριση με τα δικαιώματα που χορηγούνται σε νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις δεν πρέπει να οδηγεί στη δημιουργία αθέμιτων φραγμών εισόδου.

(236) Η Επιτροπή θα αξιολογεί την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της κρατικής ενίσχυσης που ενυπάρχει σε ένα καθεστώς εμπορεύσιμων αδειών βάσει των κάτωθι κριτηρίων:

α) η επιλογή των δικαιούχων πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων και η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται καταρχήν με τον ίδιο τρόπο για όλους τους ανταγωνιστές του ίδιου κλάδου εάν αντιμετωπίζουν την ίδια πραγματική κατάσταση·

β) η πλήρης δημοπράτηση πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα σημαντική αύξηση του κόστους παραγωγής για κάθε κλάδο ή κατηγορία μεμονωμένων δικαιούχων·

γ) η σημαντική αύξηση του κόστους παραγωγής δεν μπορεί να μετακυλιστεί στους καταναλωτές χωρίς σημαντική μείωση των πωλήσεων. Η ανάλυση μπορεί να πραγματοποιείται βάσει εκτιμήσεων της ελαστικότητας τιμής του προϊόντος στον οικείο κλάδο, μεταξύ άλλων παραγόντων. Για να αξιολογηθεί κατά πόσον η αύξηση του κόστους λόγω του καθεστώτος εμπορεύσιμων αδειών δεν μπορεί να μετακυλιστεί στους καταναλωτές, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν εκτιμήσεις της απώλειας πωλήσεων, καθώς και ο αντίκτυπος της απώλειας αυτής στην κερδοφορία της επιχείρησης·

δ) οι μεμονωμένες επιχειρήσεις του κλάδου δεν θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν τα επίπεδα εκπομπών προκειμένου να καταστήσουν προσιτή την τιμή των πιστοποιητικών. Η αδυναμία μείωσης της κατανάλωσης μπορεί να αποδεικνύεται με αναφορά στα επίπεδα εκπομπών τα οποία προκύπτουν από την τεχνική με τη βέλτιστη απόδοση στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο («ΕΟΧ») και χρησιμοποιώντας τις τιμές αυτές ως τιμές αναφοράς. Εφόσον μια επιχείρηση εφαρμόζει την τεχνική με τη βέλτιστη απόδοση, μπορεί να επωφεληθεί, κατ' ανώτατο όριο, από δικαίωμα εκπομπής το οποίο αντιστοιχεί στην αύξηση του κόστους παραγωγής λόγω του καθεστώτος εμπορεύσιμων αδειών (με εφαρμογή της τεχνικής με τη βέλτιστη απόδοση) και εφόσον το κόστος δεν μπορεί να μετακυλιστεί στους πελάτες. Οι επιχειρήσεις με τις χειρότερες περιβαλλοντικές επιδόσεις επωφελούνται από χαμηλότερα δικαιώματα εκπομπών, ανάλογα με τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις.

3.11. **Ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων**

(237) Σκοπός των επενδυτικών ενισχύσεων για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων είναι η δημιουργία μεμονωμένων κινήτρων προκειμένου να μειωθούν οι αρνητικές εξωτερικότητες με τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων που δημιουργούν σοβαρή ρύπανση σε περιοχές όπου η εν λόγω ρύπανση θα έχει λιγότερο επιζήμιες επιπτώσεις που θα μειώσουν το εξωτερικό κόστος. Οι ενισχύσεις δύνανται συνεπώς να δικαιολογούνται εάν η μετεγκατάσταση πραγματοποιείται για περιβαλλοντικούς λόγους, αλλά πρέπει να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση των ενισχύσεων που χορηγούνται για μετεγκατάσταση για άλλο σκοπό.

([98]) Υπόθεση C-279/08 P, *Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών*, Συλλογή 2011, σ. I-7671.

(238) Οι επενδυτικές ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε νέες τοποθεσίες για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος θεωρούνται συμβατές με την εσωτερική αγορά εφόσον πληρούνται οι όροι που καθορίζονται στις ενότητες 3.2.4 και 3.2.7 και οι ακόλουθοι σωρευτικοί όροι:

α) η αλλαγή τοποθεσίας πρέπει να υπαγορεύεται από λόγους περιβαλλοντικής προστασίας ή πρόληψης και προς το σκοπό αυτό πρέπει να έχει εκδοθεί διοικητική ή δικαστική απόφαση αρμόδιας δημόσιας αρχής ή να έχει συμφωνηθεί μεταξύ της επιχείρησης και της αρμόδιας δημόσιας αρχής·

β) η επιχείρηση πρέπει να πληροί τα πλέον αυστηρά περιβαλλοντικά πρότυπα που εφαρμόζονται στη νέα περιοχή όπου εγκαθίσταται.

(239) Ο δικαιούχος μπορεί να είναι:

α) επιχείρηση εγκατεστημένη σε αστική περιοχή ή ειδική περιοχή διατήρησης που ορίζεται βάσει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ([99]) η οποία ασκεί νομίμως (δηλαδή, τηρεί όλες τις νομικές απαιτήσεις συμπεριλαμβανομένων όλων των εφαρμοστέων περιβαλλοντικών προτύπων) δραστηριότητα που δημιουργεί σοβαρή ρύπανση και η οποία, εξαιτίας της τοποθεσίας της, πρέπει να μετακινηθεί από τον τόπο όπου είναι εγκατεστημένη σε καταλληλότερη περιοχή· ή

β) μονάδα ή εγκατάσταση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2012/18/ΕΕ ([100]) (οδηγία Σεβέζο III).

(240) Προκειμένου να καθοριστεί το ποσό των επιλέξιμων δαπανών στην περίπτωση ενισχύσεων μετεγκατάστασης, η Επιτροπή θα λάβει υπόψη της, ειδικότερα:

α) τα ακόλουθα οφέλη:

i) το προϊόν της πώλησης ή της μίσθωσης των εγκαταστάσεων ή του οικοπέδου που εγκαταλείπονται·

ii) την αποζημίωση που καταβάλλεται σε περίπτωση απαλλοτρίωσης·

iii) οποιαδήποτε άλλα οφέλη που σχετίζονται με τη μεταφορά των εγκαταστάσεων, ιδίως τα οφέλη που προκύπτουν από τη βελτίωση, λόγω της μεταφοράς, τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία καθώς και τα λογιστικά κέρδη που συνδέονται με την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων·

iv) επενδύσεις όσον αφορά ενδεχόμενη αύξηση της δυναμικότητας.

β) τις ακόλουθες δαπάνες:

i) τις δαπάνες που σχετίζονται με την αγορά οικοπέδου, την κατασκευή ή την αγορά των νέων εγκαταστάσεων δυναμικότητας ίσης με αυτήν των εγκαταστάσεων που εγκαταλείπονται·

ii) ενδεχόμενες κυρώσεις που επιβλήθηκαν στην επιχείρηση λόγω λύσης της σύμβασης ενοικίασης του οικοπέδου ή των κτιριακών εγκαταστάσεων, εφόσον η διοικητική ή δικαστική απόφαση διατάσσει την αλλαγή τοποθεσίας.

(241) Οι εντάσεις ενισχύσεων καθορίζονται στο παράρτημα 1.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

(242) Για να διασφαλιστεί περαιτέρω ότι οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού είναι περιορισμένες, η Επιτροπή δύναται να απαιτεί για ορισμένα καθεστώτα ενισχύσεων να υπόκεινται σε χρονικό περιορισμό (διάρκειας συνήθως 4 ετών ή λιγότερο), καθώς και στην αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο (28). Οι αξιολογήσεις θα διενεργούνται για καθεστώτα στα οποία οι δυνητικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού είναι εξαιρετικά έντονες, δηλαδή που ενδέχεται να οδηγήσουν σε σημαντικό περιορισμό ή στρέβλωση του ανταγωνισμού, εάν η εφαρμογή τους δεν επανεξεταστεί σε εύθετο χρόνο.

(243) Δεδομένων των στόχων της και για να αποφευχθεί η δυσανάλογη επιβάρυνση των κρατών μελών και των μικρότερων ενισχυόμενων έργων, η αξιολόγηση ισχύει μόνο για καθεστώτα ενίσχυσης με μεγάλους προϋπολογισμούς ενίσχυσης, που περιλαμβάνουν καινοτόμα χαρακτηριστικά ή όταν προβλέπονται σημαντικές αγοραίες, τεχνολογικές ή ρυθμιστικές αλλαγές. Η αξιολόγηση πρέπει να διενεργείται από εμπειρογνώμονα ανεξάρτητο από την αρχή που χορηγεί την ενίσχυση βάσει κοινής μεθοδολογίας που εξασφαλίζει η Επιτροπή και να δημοσιοποιείται. Το κράτος μέλος πρέπει να κοινοποιεί, από κοινού με το καθεστώς ενισχύσεων, ένα σχέδιο αξιολόγησης, το οποίο θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αξιολόγησης του καθεστώτος από την Επιτροπή.

([99]) Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7)· οδηγία που τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2013/17/ΕΕ (ΕΕ L 158 της 10.6.2013, σ. 193).

([100]) Οδηγία 2012/18/ΕΕ, της 4ης Ιουλίου 2012, για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 197 της 24.7.2010, σ. 1).

(244) Στην περίπτωση καθεστώτων ενισχύσεων που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία αποκλειστικά λόγω του μεγάλου προϋπολογισμού τους, η Επιτροπή θα αξιολογεί τη συμβατότητα του καθεστώτος ενισχύσεων, με εξαίρεση το σχέδιο αξιολόγησης, βάσει των κριτηρίων που ορίζονται στον εν λόγω κανονισμό αντί των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

(245) Η αξιολόγηση πρέπει υποβάλλεται εγκαίρως στην Επιτροπή προκειμένου να επιτραπεί η αξιολόγηση πιθανής παράτασης του καθεστώτος ενίσχυσης και σε κάθε περίπτωση με τη λήξη του καθεστώτος. Το ακριβές πεδίο και οι λεπτομέρειες κάθε αξιολόγησης θα καθορίζονται στην απόφαση έγκρισης του καθεστώτος ενίσχυσης. Οποιοδήποτε επακόλουθο μέτρο ενίσχυσης με παρεμφερή στόχο [συμπεριλαμβανομένης ενδεχόμενης τροποποίησης των καθεστώτων που αναφέρονται στην παράγραφο (244)] πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.

5. **ΕΦΑΡΜΟΓΗ**

(246) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα εφαρμόζονται από την 1η Ιουλίου 2014 και θα αντικαταστήσουν τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος της 1ης Απριλίου 2008 ([101]). Θα εφαρμόζονται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020.

(247) Η Επιτροπή θα εφαρμόζει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές σε όλα τα κοινοποιούμενα μέτρα ενίσχυσης για τα οποία καλείται να λάβει απόφαση μετά την εφαρμογή τους, ακόμη και για τα έργα τα οποία κοινοποιήθηκαν πριν από την ημερομηνία εκείνη. Ωστόσο, οι μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει εγκεκριμένων καθεστώτων και κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή σύμφωνα με υποχρέωση μεμονωμένης κοινοποίησης αυτού του είδους των ενισχύσεων θα αξιολογούνται βάσει των κατευθυντήριων γραμμών που εφαρμόζονται για το εγκεκριμένο καθεστώς ενισχύσεων στο οποίο βασίζονται οι μεμονωμένες ενισχύσεις.

(248) Οι παράνομες ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος ή της ενέργειας θα αξιολογούνται με βάση τους ισχύοντες κανόνες κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης ([102]) με την ακόλουθη εξαίρεση:

Οι παράνομες ενισχύσεις υπό τη μορφή μειώσεων στη χρηματοδοτική στήριξη για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα αξιολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των ενοτήτων 3.7.2 και 3.7.3.

Από 1ης Ιανουαρίου 2011, το σχέδιο προσαρμογής που προβλέπεται στην παράγραφο (194) προβλέπει επίσης σταδιακή εφαρμογή των κριτηρίων της ενότητας 3.7.2 και της ιδίας συμμετοχής που προβλέπεται στην παράγραφο (197). Πριν από την ημερομηνία αυτή, η Επιτροπή θεωρεί ότι όλες οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν με τη μορφή μειώσεων στη χρηματοδοτική στήριξη για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορούν να κηρυχθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά ([103]).

(249) Μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει παράνομων καθεστώτων ενισχύσεων θα αξιολογούνται βάσει των κατευθυντήριων γραμμών που εφαρμόζονται στο παράνομο καθεστώς ενισχύσεων κατά τη χρονική στιγμή που χορηγήθηκε η μεμονωμένη ενίσχυση. Εάν ο δικαιούχος της μεμονωμένης ενίσχυσης έλαβε επιβεβαίωση από κράτος μέλος ότι θα επωφεληθεί από ενισχύσεις λειτουργίας προς στήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της συμπαραγωγής στο πλαίσιο παράνομου καθεστώτος για προκαθορισμένη περίοδο, η εν λόγω ενίσχυση είναι δυνατό να χορηγηθεί για ολόκληρη την περίοδο υπό τους όρους που καθορίζονται στο καθεστώς κατά τη χρονική στιγμή της επιβεβαίωσης στον βαθμό που η ενίσχυση είναι συμβατή με τους κανόνες που εφαρμόζονται κατά τη χρονική στιγμή της επιβεβαίωσης.

(250) Η Επιτροπή προτείνει στα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 108 παράγραφος 1 της Συνθήκης, τα ακόλουθα κατάλληλα μέτρα για τα υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας:

Τα κράτη μέλη πρέπει να τροποποιούν, όπου είναι αναγκαίο, τα εν λόγω καθεστώτα ώστε να τα ευθυγραμμίσουν με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2016, με τις ακόλουθες εξαιρέσεις:

([101]) ΕΕ C 82 της 1.4.2008, σ. 1.

([102]) ΕΕ C 119 της 22.5.2002, σ. 22.

([103]) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις αυτές δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον για τους εξής. Τα κράτη μέλη όφειλαν, έως τις 5 Δεκεμβρίου 2010, να θέσουν σε ισχύ τια αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την οδηγία ΑΠΕ, η οποία καθιερώνει νομικά δεσμευτικούς στόχους για την κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Αφετέρου, το συνολικό κόστος της στήριξης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές παρέμενε αρκετά περιορισμένο έως το έτος 2010, με αποτέλεσμα το επίπεδο της επιβάρυνσης να διατηρείται χαμηλό. Κατά συνέπεια, το ποσό της ενίσχυσης που χορηγήθηκε με τη μορφή μειώσεων της χρηματοδοτικής στήριξης για ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές παρέμεινε περιορισμένο στο επίπεδο του μεμονωμένου δικαιούχου. Παράλληλα, οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από τον Δεκέμβριο του 2008 έως τον Δεκέμβριο 2010 που δεν υπερβαίνουν τα 500 000 ευρώ ανά επιχείρηση είναι πιθανόν να είναι συμβατές στη βάση της ανακοίνωσης της Επιτροπής — Προσωρινό κοινοτικό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης (ΕΕ C 83 της 7.4.2009, σ. 1) όπως τροποποιήθηκε.

Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, τα υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο β του κανονισμού αριθ. 659/1999 ([104]) του Συμβουλίου όσον αφορά ενισχύσεις λειτουργίας για τη στήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της συμπαραγωγής πρέπει να προσαρμόζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές μόνο όταν τα κράτη μέλη παρατείνουν τα υφιστάμενα καθεστώτα τους, οφείλουν να τα επανακοινοποιούν μετά τη λήξη της δεκαετούς περιόδου ή μετά τη λήξη ισχύος της απόφασης της Επιτροπής ή αλλαγής ([105]) αυτών.

Οσάκις ο δικαιούχος έχει λάβει επιβεβαίωση από κράτος μέλος ότι θα επωφεληθεί από κρατική ενίσχυση στο πλαίσιο ενός τέτοιου καθεστώτος για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, η εν λόγω ενίσχυση είναι δυνατό να χορηγηθεί για ολόκληρη την περίοδο, υπό τους όρους που καθορίζονται στο καθεστώς κατά τη χρονική στιγμή της επιβεβαίωσης.

(251) Τα κράτη μέλη καλούνται να διαβιβάσουν τη ρητή και άνευ όρων συγκατάθεσή τους ως προς τα προτεινόμενα κατάλληλα μέτρα εντός δύο μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν δεν λάβει απάντηση, η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι το κράτος μέλος δεν συμφωνεί με τα προταθέντα μέτρα.

6. ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

(252) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1999 και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 ([106]) και τις επακόλουθες τροποποιήσεις τους, τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις στην Επιτροπή.

(253) Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι τηρούνται λεπτομερή αρχεία σχετικά με όλα τα μέτρα που αφορούν τη χορήγηση ενισχύσεων. Τα αρχεία αυτά πρέπει να περιέχουν όλες τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να αποδειχθεί ότι έχουν τηρηθεί οι όροι που αφορούν, κατά περίπτωση, επιλέξιμες δαπάνες και τη μέγιστη επιτρεπόμενη ένταση ενίσχυσης. Τα αρχεία αυτά πρέπει να τηρούνται επί 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης και να διαβιβάζονται στην Επιτροπή κατόπιν σχετικού αιτήματος.

7. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

(254) Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να επανεξετάσει ή να τροποποιήσει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, ανά πάσα στιγμή, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο για λόγους πολιτικής ανταγωνισμού ή για να ληφθούν υπόψη άλλες ενωσιακές πολιτικές και διεθνείς δεσμεύσεις.

([104]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1999 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1).

([105]) Ως αλλαγή νοείται οποιαδήποτε κοινοποιήσιμη αλλαγή υπό την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο γ του κανονισμού 659/1999.

([106]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 (ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Εντάσεις ενίσχυσης για επενδυτικές ενισχύσεις ως μέρος των επιλέξιμων δαπανών

(1) Οι ακόλουθες εντάσεις ενίσχυσης εφαρμόζονται για τα μέτρα ενισχύσεων στον τομέα του περιβάλλοντος:

	Μικρή επιχείρηση	Μεσαία επιχείρηση	Μεγάλη επιχείρηση
Ενισχύσεις για επιχειρήσεις που υπερβαίνουν τα ενωσιακά πρότυπα ή αυξάνουν το επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας ελλείψει ενωσιακών προτύπων (ενισχύσεις για την αγορά νέων οχημάτων μεταφοράς)	60 % 70 % εάν πρόκειται για οικολογική καινοτομία , 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών	50 % 60 % εάν πρόκειται για οικολογική καινοτομία 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών	40 % 50 % εάν πρόκειται για οικολογική καινοτομία 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών
Ενισχύσεις για εκπόνηση περιβαλλοντικών μελετών	70 %	60 %	50 %
Ενισχύσεις για την πρόωρη προσαρμογή σε μελλοντικά ενωσιακά πρότυπα			
πάνω από 3 έτη	20 %	15 %	10 %
μεταξύ 1 και 3 ετών πριν από την έναρξη ισχύος των προτύπων	15 %	10 %	5 %
Ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων	55 %	45 %	35 %
Ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές Ενισχύσεις για εγκαταστάσεις συμπαραγωγής	65 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών	55 %, [100] % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών	45 % [100] % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών
Ενισχύσεις για ενεργειακή απόδοση	50 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών	40 %, 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών	30 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών
Ενισχύσεις για τηλεθέρμανση και τηλεψύξη με χρήση συμβατικών πηγών ενέργειας	65 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών	55 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών	45 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία υποβολής προσφορών
Ενισχύσεις για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων	100 %	100 %	100 %
Ενισχύσεις για μετεγκατάσταση επιχειρήσεων	70 %	60 %	50 %
Ενισχύσεις με τη μορφή εμπορεύσιμων αδειών	100 %	100 %	100 %
Ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές Υποδομές τηλεθέρμανσης	100 %	100 %	100 %
Ενισχύσεις για τη δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CCS)	100 %	100 %	100 %

Οι εντάσεις των ενισχύσεων που αναφέρονται στον παρόντα πίνακα ενδέχεται να αυξηθούν με τη χορήγηση πριμοδότησης ύψους 5 ποσοστιαίων μονάδων σε περιοχές που καλύπτονται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) ή με τη χορήγηση πριμοδότησης ύψους 15 ποσοστιαίων μονάδων σε περιοχές που καλύπτονται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης μέχρι μέγιστο ποσοστό 100 % της έντασης της ενίσχυσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Τυπικές κρατικές παρεμβάσεις

(1) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τυπικά σενάρια παρεμβάσεων κρατικής ενίσχυσης για την αύξηση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας ή την ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.

(2) Ειδικότερα, για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών βάσει αντιπαραδείγματος παρέχονται οι ακόλουθες οδηγίες:

Κατηγορία ενίσχυσης	Αντιπαράδειγμα/Επιλέξιμες δαπάνες (1)
ΣΗΘ	Το αντιπαράδειγμα είναι ένα συμβατικό σύστημα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή θερμότητας με την ίδια δυναμικότητα σε όρους πραγματικής παραγωγής ενέργειας
Περιβαλλοντικές μελέτες (2)	Οι επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες για την εκπόνηση των μελετών.
Αποκατάσταση μολυσμένων χώρων	Οι δαπάνες που καταβάλλονται (3) για τις εργασίες αποκατάστασης, μειωμένες κατά την υπεραξία του οικοπέδου (4).
Εγκαταστάσεις παραγωγής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης	Οι επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται για την κατασκευή, επέκταση και ανακαίνιση μιας ή περισσότερων μονάδων παραγωγής που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του αποδοτικού συστήματος τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης.
Διαχείριση αποβλήτων (5)	Η πρόσθετη επένδυση σε σύγκριση με τις δαπάνες συμβατικής παραγωγής που δεν περιλαμβάνουν διαχείριση αποβλήτων στην ίδια επένδυση δυναμικότητας.
Ενισχύσεις για την υπέρβαση ενωσιακών προτύπων	Οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες συνίστανται στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι αναγκαίες για την υπέρβαση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας που απαιτείται βάσει των ενωσιακών προτύπων (6).
Απουσία ενωσιακών ή εθνικών προτύπων	Οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες συνίστανται στις επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας από αυτό που η συγκεκριμένη επιχείρηση ή επιχειρήσεις θα είχαν επιτύχει ελλείψει περιβαλλοντικής ενίσχυσης.
Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ	Οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες σε σύγκριση με τις δαπάνες ενός συμβατικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με την ίδια δυναμικότητα όσον αφορά την πραγματική παραγωγή ενέργειας.
Παραγωγή θερμότητας από ΑΠΕ	Οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες σε σύγκριση με τις δαπάνες ενός συμβατικού συστήματος παραγωγής θερμότητας με την ίδια δυναμικότητα όσον αφορά την πραγματική παραγωγή ενέργειας.
Παραγωγή βιοαερίου αναβαθμισμένου σε επίπεδο φυσικού αερίου	Εάν η ενίσχυση περιορίζεται στην αναβάθμιση του βιοαερίου, αντιπαράδειγμα αποτελεί η εναλλακτική χρήση των βιοαερίων αυτών (συμπεριλαμβανομένης της καύσης).
Βιοκαύσιμα και βιοαέρια που χρησιμοποιούνται για μεταφορά	Καταρχήν, θα πρέπει να επιλέγονται οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες σε σύγκριση με εκείνες ενός συνήθους διυλιστηρίου, αλλά η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί εναλλακτικά αντιπαραδείγματα εφόσον δικαιολογούνται δεόντως.

Κατηγορία ενίσχυσης	Αντιπαράδειγμα/Επιλέξιμες δαπάνες (1)
Αξιοποίηση βιομηχανικών υποπροϊόντων	Σε περίπτωση που το υποπροϊόν θα απορριπτόταν εάν δεν χρησιμοποιούνταν εκ νέου: οι επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδύσεις που είναι αναγκαίες για τη χρήση του υποπροϊόντος, για παράδειγμα, εναλλάκτης θερμότητας στην περίπτωση της απορριπτόμενης θερμότητας. Σε περίπτωση που η απόρριψη του υποπροϊόντος καθίσταται αναγκαία: το αντιπαράδειγμα όσον αφορά την επένδυση είναι η διάθεση των αποβλήτων.
Ενισχύσεις που αφορούν συστήματα εμπορεύσιμων αδειών	Η αναλογικότητα πρέπει να αποδειχθεί από την απουσία υπερβολικής χορήγησης δικαιωμάτων.

(1) Η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί εναλλακτικά αντιπαραδείγματα εφόσον αυτό δικαιολογείται δεόντως από το κράτος μέλος.
(2) Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται ενισχύσεις για τη διενέργεια ελέγχων ενεργειακής απόδοσης.
(3) Η περιβαλλοντική ζημία που πρέπει να επανορθωθεί περιλαμβάνει την υποβάθμιση της ποιότητας του εδάφους, των επιφανειακών ή των υπόγειων υδάτων. Στην περίπτωση της αποκατάστασης μολυσμένων χώρων, μπορούν να ενταχθούν στις επιλέξιμες επενδύσεις όλες οι δαπάνες τις οποίες καλείται να καλύψει μια επιχείρηση κατά την απορρύπανση του χώρου της, ανεξαρτήτως εάν είναι ή όχι δυνατή η εγγραφή των εν λόγω δαπανών στον ισολογισμό της ως πάγιων στοιχείων ενεργητικού.
(4) Οι εκτιμήσεις της υπεραξίας του οικοπέδου λόγω της αποκατάστασης πρέπει να διενεργούνται από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα.
(5) Αυτή η κατηγορία αφορά τη διαχείριση αποβλήτων άλλων επιχειρήσεων, και περιλαμβάνει δραστηριότητες επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και ανάκτησης.
(6) Οι επενδυτικές δαπάνες που σχετίζονται με επενδύσεις για την εξασφάλιση του απαιτούμενου επιπέδου προστασίας σύμφωνα με τα ενωσιακά πρότυπα δεν είναι επιλέξιμες και πρέπει να αφαιρούνται.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Κατάλογος [1] **επιλέξιμων τομέων** [2] **βάσει της ενότητας 3.7.2**

Κωδικός NACE	Περιγραφή
510	Εξόρυξη λιθάνθρακα
729	Εξόρυξη λοιπών μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων
811	Εξόρυξη διακοσμητικών και οικοδομικών λίθων, ασβεστόλιθου, γύψου, κιμωλίας και σχιστόλιθου
891	Εξόρυξη ορυκτών για τη χημική βιομηχανία και τη βιομηχανία λιπασμάτων
893	Εξόρυξη αλατιού
899	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
1032	Παραγωγή χυμών φρούτων και λαχανικών
1039	Άλλη επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών
1041	Παραγωγή ελαίων και λιπών
1062	Παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου
1104	Παραγωγή άλλων μη αποσταγμένων ποτών που υφίστανται ζύμωση
1106	Παραγωγή βύνης
1310	Προπαρασκευή και νηματοποίηση υφαντικών ινών
1320	Ύφανση κλωστοϋφαντουργικών υλών
1394	Κατασκευή χοντρών και λεπτών σχοινιών, σπάγγων και διχτυών
1395	Κατασκευή μη υφασμένων ειδών και προϊόντων από μη υφασμένα είδη, εκτός από τα ενδύματα
1411	Κατασκευή δερμάτινων ενδυμάτων
1610	Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου
1621	Κατασκευή αντικολλητών (κόντρα-πλακέ) και άλλων πλακών με βάση το ξύλο
1711	Παραγωγή χαρτοπολτού
1712	Κατασκευή χαρτιού και χαρτονιού
1722	Κατασκευή ειδών οικιακής χρήσης, ειδών υγιεινής και ειδών τουαλέτας
1920	Παραγωγή προϊόντων διύλισης πετρελαίου
2012	Παραγωγή χρωστικών υλών
2013	Παραγωγή άλλων ανόργανων βασικών χημικών ουσιών
2014	Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών
2015	Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων
2016	Παραγωγή πλαστικών σε πρωτογενείς μορφές
2017	Παραγωγή συνθετικού ελαστικού (συνθετικού καουτσούκ) σε πρωτογενείς μορφές
2060	Παραγωγή συνθετικών ινών
2110	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων

(1) Η Επιτροπή δύναται να επανεξετάσει τον κατάλογο του Παραρτήματος 3 βάσει των κριτηρίων που περιέχονται στην υποσημείωση 89, υπό την προϋπόθεση ότι θα προσκομιστούν στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία ότι τα δεδομένα στα οποία βασίζεται το παράρτημα έχουν μεταβληθεί σημαντικά.

(2) Ο παρών κατάλογος και τα κριτήρια στα οποία βασίζεται δεν αντιπροσωπεύει, και είναι συναφής, για τη μελλοντική θέση της Επιτροπής σχετικά με τον κίνδυνο διαφυγής διοξειδίου του άνθρακα όσον αφορά το ΣΕΔΕ και τις εργασίες κατά την εκπόνηση των κανόνων για τη διαφυγή διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο της πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια 2030.

Κωδικός NACE	Περιγραφή
2221	Κατασκευή πλαστικών πλακών, φύλλων, σωλήνων και ειδών καθορισμένης μορφής
2222	Κατασκευή πλαστικών ειδών συσκευασίας
2311	Κατασκευή επίπεδου γυαλιού
2312	Μορφοποίηση και κατεργασία επίπεδου γυαλιού
2313	Κατασκευή κοίλου γυαλιού
2314	Κατασκευή ινών γυαλιού
2319	Κατασκευή και κατεργασία άλλων ειδών γυαλιού, περιλαμβανομένου του γυαλιού για τεχνικές χρήσεις
2320	Παραγωγή πυρίμαχων προϊόντων
2331	Κατασκευή κεραμικών πλακιδίων και πλακών
2342	Κατασκευή κεραμικών ειδών υγιεινής
2343	Κατασκευή κεραμικών μονωτών και κεραμικών μονωτικών εξαρτημάτων
2349	Παραγωγή άλλων προϊόντων κεραμικής
2399	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων π.δ.κ.α.
2410	Παραγωγή βασικού σιδήρου και χάλυβα και σιδηροκραμάτων
2420	Κατασκευή χαλύβδινων σωλήνων, αγωγών, κοίλων ειδών με καθορισμένη μορφή και συναφών εξαρτημάτων
2431	Ψυχρή επεκτατική ολκή ράβδων
2432	Ψυχρή έλαση στενών φύλλων
2434	Ψυχρή επεκτατική ολκή συρμάτων
2441	Παραγωγή πολύτιμων μετάλλων
2442	Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)
2443	Παραγωγή μολύβδου, ψευδαργύρου και κασσιτέρου
2444	Παραγωγή χαλκού
2445	Παραγωγή άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων
2446	Επεξεργασία πυρηνικών καυσίμων
2720	Κατασκευή ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών
3299	Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
2011	Παραγωγή βιομηχανικών αερίων
2332	Κατασκευή τούβλων, πλακιδίων και λοιπών δομικών προϊόντων από οπτή γη
2351	Παραγωγή τσιμέντου
2352	Παραγωγή ασβέστη και γύψου
2451/2452/ 2453/2454	Χύτευση σιδήρου, χάλυβα, ελαφρών μετάλλων και ελαφρών μετάλλων
2611	Κατασκευή ηλεκτρονικών εξαρτημάτων
2680	Κατασκευή μαγνητικών και οπτικών μέσων
3832	Ανάκτηση διαλεγμένου υλικού

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Υπολογισμός της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας και της έντασης ηλεκτρικής ενέργειας στο επίπεδο της επιχείρησης βάσει της ενότητας 3.7.2

(1) Για τους σκοπούς της ενότητας 3.7.2, ως ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) της επιχείρησης νοείται η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε κόστος συντελεστών, η οποία είναι η ΑΠΑ σε τιμές αγοράς μείον τυχόν έμμεσους φόρους, συν τυχόν επιδοτήσεις. Η προστιθέμενη αξία σε τιμές κόστους συντελεστών μπορεί να υπολογιστεί από τον κύκλο εργασιών, συν την κεφαλαιοποιημένη παραγωγή, συν λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης, συν ή μείον τις αλλαγές στα αποθέματα, μείον τις αγορές αγαθών και υπηρεσιών ([1]), μείον άλλους φόρους επί των προϊόντων που συνδέονται με τον κύκλο εργασιών αλλά δεν είναι εκπεστέοι, μείον τα τέλη και τους φόρους που συνδέονται με την παραγωγή. Εναλλακτικά, μπορεί να υπολογιστεί από το ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα, προσθέτοντας το κόστος προσωπικού. Τα έσοδα και οι δαπάνες που εγγράφονται ως χρηματοοικονομικά ή έκτακτα στους λογαριασμούς εταιρειών δεν περιλαμβάνονται στην προστιθέμενη αξία. Η προστιθέμενη αξία σε τιμές κόστους συντελεστών υπολογίζεται σε ακαθάριστο επίπεδο διότι δεν αφαιρούνται οι διορθώσεις αξιών (όπως οι αποσβέσεις) ([2]).

(2) Για τους σκοπούς της εφαρμογής της ενότητας 3.7.2, θα χρησιμοποιείται ο αριθμός μέσος των τελευταίων 3 ετών ([3]) για τα οποία διατίθεται η ΑΠΑ.

(3) Για τους σκοπούς της ενότητας 3.7.2, η ένταση ηλεκτρικής ενέργειας μιας επιχείρησης θα καθορίζεται ως:

α) Το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας της επιχείρησης (όπως υπολογίστηκε σύμφωνα με την παράγραφο (4) κατωτέρω)· διαιρούμενο διά

β) Της ΑΠΑ της επιχείρησης (όπως υπολογίστηκε σύμφωνα με τις παραγράφους (1) και (2) ανωτέρω).

(4) Οι δαπάνες ηλεκτρικής ενέργειας μιας επιχείρησης θα καθορίζονται ως:

α) Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας της επιχείρησης πολλαπλασιαζόμενη επί

β) Την εικαζόμενη τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας.

(5) Για τον υπολογισμό της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας της επιχείρησης, πρέπει να χρησιμοποιούνται δείκτες αναφοράς αποδοτικότητας κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας για τον κλάδο, όπου διατίθενται. Εάν δεν είναι διαθέσιμοι, χρησιμοποιείται ο αριθμητικός μέσος των τριών πλέον πρόσφατων ετών ([4]) για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα.

(6) Για τους σκοπούς της υποπαραγράφου 5 στοιχείο b) ανωτέρω, ως εικαζόμενη τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας νοείται η μέση τιμή ηλεκτρικής ενέργειας λιανικής που εφαρμόζεται στο κράτος μέλος σε επιχειρήσεις με παρεμφερές επίπεδο κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τα πλέον πρόσφατα έτη για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα.

(7) Για τους σκοπούς της υποπαραγράφου 5 στοιχείο b) ανωτέρω, η εικαζόμενη τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να περιλαμβάνει το πλήρες κόστος της χρηματοδοτικής στήριξης για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που θα μπορούσε να μετακυλιστεί στην επιχείρηση ελλείψει μειώσεων.

([1]) Προς αποφυγή αμφιβολιών, τα «αγαθά και υπηρεσίες» δεν θα περιλαμβάνουν το κόστος προσωπικού.

([2]) Κωδικός 12 15 0 εντός του νομικού πλαισίου που θεσπίστηκε από τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 58/97 του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1996 για τις στατιστικές διάρθρωσης των επιχειρήσεων.

([3]) Στην περίπτωση επιχειρήσεων που υφίστανται για λιγότερο από ένα έτος, μπορούν να χρησιμοποιούνται δεδομένα προβλέψεων του πρώτου έτους λειτουργίας. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να πραγματοποιούν εκ των υστέρων αξιολόγηση στο τέλος του πρώτου έτους λειτουργίας («Έτος 1») προκειμένου να ελέγχεται το καθεστώς επιλεξιμότητας της επιχείρησης και το ανώτατο όριο ΑΠΑ που εφαρμόζεται σε αυτήν. Κατόπιν της εκ των υστέρων αξιολόγησης, τα κράτη μέλη πρέπει να αποζημιώνουν εταιρείες ή να ανακτούν τη χορηγηθείσα αποζημίωση, κατά περίπτωση. Για το Έτος 2, πρέπει να χρησιμοποιούνται δεδομένα από το Έτος 1. Για το Έτος 3, πρέπει να χρησιμοποιείται ο αριθμητικός μέσος των δεδομένων για τα Έτη 1 και 2. Από το Έτος 4 και εξής, πρέπει να χρησιμοποιείται ο αριθμητικός μέσος των δεδομένων για τα 3 προηγούμενα έτη.

([4]) Βλέπε Προηγούμενη υποσημείωση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Εξορυκτικός και μεταποιητικός τομέας που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο του Παραρτήματος 3 με ένταση συναλλαγών εκτός ΕΕ τουλάχιστον 4 %

Κωδικός NACE	Περιγραφή
610	Άντληση αργού πετρελαίου
620	Άντληση φυσικού αερίου
710	Εξόρυξη σιδηρομεταλλεύματος
812	Λειτουργία φρεάτων παραγωγής αμμοχάλικου και άμμου· εξόρυξη αργίλου και καολίνης
1011	Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος
1012	Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος πουλερικών
1013	Παραγωγή προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών
1020	Επεξεργασία και συντήρηση ψαριών,καρκινοειδών και μαλακίων
1031	Επεξεργασία και συντήρηση πατατών
1042	Παραγωγή μαργαρίνης και παρόμοιων βρώσιμων λιπών
1051	Λειτουργία γαλακτοκομείων και τυροκομία
1061	Παραγωγή προϊόντων αλευρομύλων
1072	Παραγωγή παξιμαδιών και μπισκότων· παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής
1073	Παραγωγή μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων
1081	Παραγωγή ζάχαρης
1082	Παραγωγή κακάου, σοκολάτας και ζαχαρωτών
1083	Επεξεργασία τσαγιού και καφέ
1084	Παραγωγή αρτυμάτων και καρυκευμάτων
1085	Παραγωγή έτοιμων γευμάτων και φαγητών
1086	Παραγωγή ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής και διαιτητικών τροφών
1089	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής π.δ.κ.α.
1091	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα που εκτρέφονται σε αγροκτήματα
1092	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα συντροφιάς
1101	Απόσταξη, ανακαθαρισμός και ανάμειξη αλκοολούχων ποτών
1102	Παραγωγή οίνου από σταφύλια
1103	Παραγωγή μηλίτη και κρασιών από άλλα φρούτα
1105	Ζυθοποιία
1107	Παραγωγή αναψυκτικών· παραγωγή μεταλλικού νερού και άλλων εμφιαλωμένων νερών
1200	Παραγωγή προϊόντων καπνού
1391	Κατασκευή πλεκτών υφασμάτων και υφασμάτων πλέξης κροσέ
1392	Κατασκευή έτοιμων κλωστοϋφαντουργικών ειδών, εκτός από ενδύματα
1393	Κατασκευή χαλιών και κιλιμιών

Κωδικός NACE	Περιγραφή
1396	Κατασκευή άλλων τεχνικών και βιομηχανικών κλωστοϋφαντουργικών ειδών
1399	Κατασκευή άλλων υφαντουργικών προϊόντων π.δ.κ.α.
1412	Κατασκευή ενδυμάτων εργασίας
1413	Κατασκευή άλλων εξωτερικών ενδυμάτων
1414	Κατασκευή εσωρούχων
1419	Κατασκευή άλλων ενδυμάτων και εξαρτημάτων ένδυσης
1420	Κατασκευή γούνινων ειδών
1431	Κατασκευή ειδών καλτσοποιίας απλής πλέξης και πλέξης κροσέ
1439	Κατασκευή άλλων πλεκτών ειδών και ειδών πλέξης κροσέ
1511	Κατεργασία και δέψη δέρματος· κατεργασία και βαφή γουναρικών
1512	Κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών και παρόμοιων ειδών, ειδών σελλοποιίας και σαγματοποιίας
1520	Κατασκευή υποδημάτων
1622	Κατασκευή συναρμολογούμενων δαπέδων παρκέ
1623	Κατασκευή άλλων ξυλουργικών προϊόντων οικοδομικής
1624	Κατασκευή ξύλινων εμπορευματοκιβωτίων
1629	Κατασκευή άλλων προϊόντων από ξύλο· κατασκευή ειδών από φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής
1721	Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και εμπορευματοκιβωτίων από χαρτί και χαρτόνι
1723	Κατασκευή ειδών χαρτοπωλείου (χαρτικά)
1724	Κατασκευή χαρτιού για επενδύσεις τοίχων (ταπετσαρίες)
1729	Κατασκευή άλλων ειδών από χαρτί και χαρτόνι
1813	Υπηρεσίες προεκτύπωσης και προεγγραφής μέσων
1910	Παραγωγή προϊόντων οπτανθρακοποίησης (κωκοποίησης)
2020	Παραγωγή παρασιτοκτόνων και άλλων αγροχημικών προϊόντων
2030	Παραγωγή χρωμάτων, βερνικιών και παρόμοιων επιχρισμάτων, μελανιών τυπογραφίας και μαστιχών
2041	Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης
2042	Παραγωγή αρωμάτων και παρασκευασμάτων καλλωπισμού
2051	Παραγωγή εκρηκτικών
2052	Παραγωγή διαφόρων τύπων κόλλας
2053	Παραγωγή αιθέριων ελαίων
2059	Παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων π.δ.κ.α.
2120	Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων
2211	Κατασκευή επισώτρων (ελαστικά οχημάτων) και σωλήνων από καουτσούκ· αναγόμωση και ανακατασκευή επισώτρων (ελαστικά οχημάτων) από καουτσούκ
2219	Κατασκευή άλλων προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ)
2223	Κατασκευή πλαστικών οικοδομικών υλικών

Κωδικός NACE	Περιγραφή
2229	Κατασκευή άλλων πλαστικών προϊόντων
2341	Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
2344	Κατασκευή άλλων κεραμικών προϊόντων για τεχνικές χρήσεις
2362	Κατασκευή δομικών προϊόντων από γύψο
2365	Κατασκευή ινοτσιμέντου
2369	Κατασκευή άλλων προϊόντων από σκυρόδεμα, γύψο και τσιμέντο
2370	Κοπή, μορφοποίηση και τελική επεξεργασία λίθων
2391	Παραγωγή λειαντικών προϊόντων
2433	Ψυχρή μορφοποίηση ή δίπλωση μορφοράβδων
2511	Προκατασκευασμένα κτίρια από μέταλλο
2512	Κατασκευή μεταλλικών πορτών και παραθύρων
2521	Κατασκευή σωμάτων και λεβήτων κεντρικής θέρμανσης
2529	Κατασκευή άλλων μεταλλικών ντεπόζιτων, δεξαμενών και δοχείων
2530	Κατασκευή ατμογεννητριών, με εξαίρεση τους λέβητες ζεστού νερού για την κεντρική θέρμανση
2540	Κατασκευή όπλων και πυρομαχικών
2571	Κατασκευή μαχαιροπήρουνων
2572	Κατασκευή κλειδαριών και μεντεσέδων
2573	Κατασκευή εργαλείων
2591	Κατασκευή χαλύβδινων βαρελιών και παρόμοιων δοχείων
2592	Κατασκευή ελαφρών μεταλλικών ειδών συσκευασίας
2593	Κατασκευή ειδών από σύρμα, αλυσίδων και ελατηρίων
2594	Κατασκευή συνδετήρων και προϊόντων κοχλιομηχανών
2599	Κατασκευή άλλων μεταλλικών προϊόντων π.δ.κ.α.
2612	Κατασκευή έμφορτων ηλεκτρονικών πλακετών
2620	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού
2630	Κατασκευή εξοπλισμού επικοινωνίας
2640	Κατασκευή ηλεκτρονικών ειδών ευρείας κατανάλωσης
2651	Κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης, δοκιμών και πλοήγησης
2652	Κατασκευή ρολογιών
2660	Κατασκευή ακτινολογικών και ηλεκτρονικών μηχανημάτων ιατρικής και θεραπευτικής χρήσης
2670	Κατασκευή οπτικών οργάνων και φωτογραφικού εξοπλισμού
2680	Κατασκευή μαγνητικών και οπτικών μέσων
2711	Κατασκευή ηλεκτροκινητήρων, ηλεκτρογεννητριών και ηλεκτρικών μετασχηματιστών
2712	Κατασκευή συσκευών διανομής και ελέγχου ηλεκτρικού ρεύματος
2731	Κατασκευή καλωδίων οπτικών ινών
2732	Κατασκευή άλλων ηλεκτρονικών και ηλεκτρικών συρμάτων και καλωδίων

Κωδικός NACE	Περιγραφή
2733	Κατασκευή εξαρτημάτων καλωδίωσης
2740	Κατασκευή ηλεκτρολογικού φωτιστικού εξοπλισμού
2751	Κατασκευή ηλεκτρικών οικιακών συσκευών
2752	Κατασκευή μη ηλεκτρικών οικιακών συσκευών
2790	Κατασκευή άλλου ηλεκτρικού εξοπλισμού
2811	Κατασκευή κινητήρων και στροβίλων, με εξαίρεση τους κινητήρες αεροσκαφών, οχημάτων και δικύκλων
2812	Κατασκευή εξοπλισμού υδραυλικής ενέργειας
2813	Κατασκευή άλλων αντλιών και συμπιεστών
2814	Κατασκευή άλλων ειδών κρουνοποιίας και βαλβίδων
2815	Κατασκευή τριβέων, οδοντωτών μηχανισμών μετάδοσης κίνησης, στοιχείων οδοντωτών τροχών και μετάδοσης κίνησης
2821	Κατασκευή φούρνων, κλιβάνων και καυστήρων burners
2822	Κατασκευή εξοπλισμού ανύψωσης και διακίνησης φορτίων
2823	Κατασκευή μηχανών και εξοπλισμού γραφείου (εκτός ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού)
2824	Κατασκευή ηλεκτροκίνητων εργαλείων χειρός
2825	Κατασκευή ψυκτικού και κλιματιστικού εξοπλισμού μη οικιακής χρήσης
2829	Κατασκευή άλλων μηχανημάτων γενικής χρήσης π.δ.κ.α..
2830	Κατασκευή γεωργικών και δασοκομικών μηχανημάτων
2841	Κατασκευή μηχανημάτων μορφοποίησης μετάλλου
2849	Κατασκευή άλλων εργαλειομηχανών
2891	Κατασκευή μηχανημάτων για τη μεταλλουργία
2892	Κατασκευή μηχανημάτων για τα ορυχεία, τα λατομεία και τις δομικές κατασκευές
2893	Κατασκευή μηχανημάτων επεξεργασίας τροφίμων, ποτών και καπνού
2894	Κατασκευή μηχανημάτων για τη βιομηχανία κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ενδυμάτων ή δερμάτινων ειδών
2895	Κατασκευή μηχανημάτων για την παραγωγή χαρτιού και χαρτονιού
2896	Κατασκευή μηχανημάτων παραγωγής πλαστικών και ελαστικών ειδών
2899	Κατασκευή άλλων μηχανημάτων ειδικής χρήσης π.δ.κ.α.
2910	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων
2920	Κατασκευή αμαξωμάτων για μηχανοκίνητα οχήματα· κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
2931	Κατασκευή ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού για μηχανοκίνητα οχήματα
2932	Κατασκευή άλλων μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα
3011	Ναυπήγηση πλοίων και πλωτών κατασκευών
3012	Ναυπήγηση σκαφών αναψυχής και αθλητισμού
3020	Κατασκευή σιδηροδρομικών αμαξών και τροχαίου υλικού
3030	Κατασκευή αεροσκαφών και διαστημοπλοίων και συναφών μηχανημάτων
3040	Κατασκευή στρατιωτικών οχημάτων μάχης

Κωδικός NACE	Περιγραφή
3091	Κατασκευή μοτοσικλετών
3092	Κατασκευή ποδηλάτων και αναπηρικών αμαξιδίων
3099	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών π.δ.κ.α.
3101	Κατασκευή επίπλων για γραφεία και καταστήματα
3102	Κατασκευή επίπλων κουζίνας
3103	Κατασκευή στρωμάτων
3109	Κατασκευή άλλων επίπλων
3211	Κοπή νομισμάτων
3212	Κατασκευή κοσμημάτων και συναφών ειδών
3213	Κατασκευή κοσμημάτων απομίμησης και συναφών ειδών
3220	Κατασκευή μουσικών οργάνων
3230	Κατασκευή αθλητικών ειδών
3240	Κατασκευή παιχνιδιών κάθε είδους
3250	Κατασκευή ιατρικών και οδοντιατρικών οργάνων και προμηθειών
3291	Κατασκευή σκουπών και βουρτσών